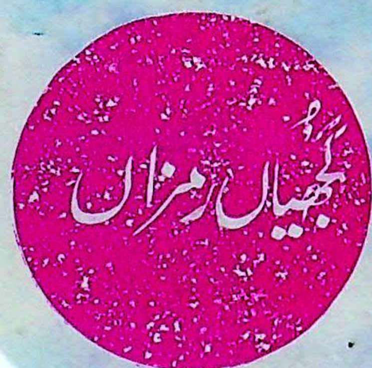

درگاہ حضرت لنگا باجی صاحب

جناب ظفر اقبال خان صاحب

ناں :۔ سیّد رحمت شاہ

قلمی ناں :۔ مجرؔوح ملنگامی

پتہ :۔ موضع ملنگام۔ بانڈی پورہ کشمیر

سال اشاعت :۔ ۲۰۰۰ء

تعداد :۔ پنج سَو ۵۰۰

قیمت :۔ ۲۵۰/ روپے

سرورق :۔ درگاہِ عالیہ حضرت نانگا باجیؒ صاحب۔ سید آباد۔ ملنگام۔ بانڈی پورہ

فوٹو :۔ غلام محی الدین وانی

کتابت :۔ محمد یوسف مسگر۔

کتاب ملنے دا پتہ

۱:۔ سیّد اقبال ملنگامی

پہاڑی سیکشن کلچرل اکادمی لال منڈی سرینگر

۲:۔ کتاب گھر

مولانا آزاد روڈ سرینگر

۳:۔ مجروح ملنگامی

موضع وڈاکخانہ ملنگام۔ بانڈی پورہ کشمیر

۴:۔ سید مظفر حسین شاہ ساکنہ برلوی، کالاکوٹ

فہرست

اپنی گل

بسم اللہ الرحمن الرحیم

نحمدہٗ ونستعینہٗ ونصلی علی رسولہ الکریم

کُنتم خیر اُمّۃٍ اُخرِجت للنّاس تأمرون بالمعروف وتنہون عن المنکر ۝ (القران)

ترجمہ۔ ساریاں اُمتاں وچوں تُسیں اِک بہتر اُمت ظاہر کیتی ہو جیہڑی لوکاں کو نیکی دی طرف راغب کردی ہور برائی تھیں روکدی ہے۔

وبلّغوا الی النّاس ولوکان حدیثاً ۔ (الحدیث)

ترجمہ۔ تساں کول بھلائی دی اک ہی گل کیاں نہ ہووے دوجیاں تک پہچاو۔

قارئین حضرات قران ہور حدیث دی روشنی وچ ایہہ گل روزِ روشن دی طراں عیاں ہے کہ انسان کو اک دوجے دی بھلائی ہور نیکی دے وچ بڑھ چڑھ کے حصہ گھننا چاہیدا ہے۔ ہور برائی تے اِک دوجے دی اصلاح کرنے دا فرض عائد ہوندا ہے۔ اَج دے اس جدید دور وچ جس کو سائنسی دور وی آکھیا جُلدا ہے۔ جِتھے سائنس

سُن اپنے نِت نویں کمالات ہور عجوبات نال انسانی ذہن مُنتشر کیتا دا ہے، اُتھے انسان اپنی مذہبی ہور اخلاقی قدراں تھیں محروم ہوندا جا رہیا ہے۔ ایسے حال وچ انسانی ذہن کو اپنی اصلیت دی طرف متوجہ کرنے دی سخت ضرورت ہے۔

اِنہاں گلاں کو مدِ نظر رکھدیاں ہویاں میں قلم چانا اپنا فرض سمجھیا تے قرآن ہور حدیث تھیں علاوہ چند بزرگانِ دین دے واقعات قلم بند کیتے جنہاں بزرگاں نے خوفِ الٰہی ہور تقویٰ وچ اپنیاں مثالاں قائم کیتیاں دیاں ہین۔ ہور جنہاں دے کارنامے آیندہ نسل واسطے سنگِ میل دی حیثیت رکھدے ہین۔ خاص کر دینی معاملات وچ انسان دے روحانی جذبات کو دین دی طرف متوجہ کرنے دی اک معمولی کوشش کیتی گئی ہے۔ روزمرہ دی زندگی وچ پیش آنے والے معاملات اُتے خاص کر روشنی پاہی گئی ہے تا کہ انسان دا ذہن اس تیز رفتار زندگی دے نال نال اپنی روحانیت کو وی سنوار سکے ہور ایمان دیاں تقاضیاں اُتے صحیح اُتر سکے عبادت ریاضت ہور سخاوت تھیں علاوہ تقویٰ ہور پرہیزگاری ماں باپ دے حقوق نیکی ہور بھلائی دی جزا ہور بُرائی دی سزا تھیں وی آگاہ کیتا گیا ہے۔ کتاب دا ناں "گجھیاں رمزاں" رکھیا ہے جیہڑا کتاب دے اندر شامل مواد دا پورا پورا احاطہ کردا ہے۔

اُمید ہے کہ قارئین حضرات کو کتاب پسند آسی ہور سائل دے حق پچ دعائے خیر و مغفرت فرمامن ۔ اللہ تبارک وتعالےٰ اساں تماماں کو دینِ حق دے رستے تے چلنے دی توفیق عطا فرماوے ہور خاتمہ بالایمان نصیب ہووے ۔ آمین ۔

ہیں اُنہاں سب حضراتاں دا دل دیاں گہرائیاں نال شکریہ ادا کرداں جنہاں مکو ایہہ کتاب چھاپنے دی تحریک تہ نالے اوہ حضرات جیہڑے قدم قدم تے مڑی حوصلہ افزائی کردے رہے ہور جنہاں قلمے، سخنے، دامے، درمے مڑی ہتھ بٹائی کیتی اُنہاں پچ :۔ جناب محمد اقبال ملنگامی صاحب

جناب سید جماعت علی شاہین صاحب

جناب سید مظفر حسین شاہ صاحب

جناب فاروق انوار مرزا صاحب

جناب محمد یوسف مسگر صاحب

جناب محمد نواب خانصاحب

انجمن سادات، ملنگام (سید آباد)

مجروح ملنگامی

ڈاکٹر جہانگیر دانش
پروفیسر ڈگری کالج پلوامہ

پیش لفظ

اَوّل تے کجھ شوق نہ کِسے کون قصہ اَج سُنیدا
جو سُندا سو اُتلا قصہ کوئی نہ رمزاں پُنیدا

مجروحؔ ملنگامی داناں پہاڑی ادب پچ نواں ہنیہ بلکہ اگر ایہہ آکھیا جلے کہ اوہ نویں ادب دے پیرانے شاعر ہین غلط نہ ہوسی۔ اِس دی تصدیق اُندے کلام تھیں دی ہوندی ہے۔ کہ اُنہاں سُن احترام روائت دی بنیاد تے جدت دی بڑی خوبصورت عمارت تعمیر کیتی دی ہے۔

مجروحؔ ملنگامی دی شاعری پچ کشمیر دی مِٹھی مِٹھی خوشبو بسی دی ہے اِس پچ جتھاں بلکہ طرف فکر و نظر دی بالیدگی موجود ہے، اُتھی دوئی طرف تازگی و توانائی دی دِکھنے پچ ایندی ہے۔ مجروحؔ صاحب ہک حساس شاعر ہین۔ اہناں سُن شاعری دی مختلف اصناف پچ اپنے دل دا درد کاغذ تے ڈھلیا دا ہے۔ جتھاں تک "گجھیاں رمزاں" دا تعلق ہے، شاعر سُن مجموعے دا آغاز حمد باری تعالیٰ نال کیتا دا ہے ہور نعت رسول دے علاوہ خلفائے راشدینؓ، صحابہ کرامؓ، حضرت حسنینؓ، حضرت خالد بن ولیدؓ، حضرت غوث الاعظمؒ، حضرت

ابراہیم ادہمؒ حضرت ابو حفصؒ، حضرت ابو علی شفیقؒ حضرت نالنگا باجیؒ ہور کئی دوجے اولیاء کرام دی شان وچ عقیدت دا نذرانہ پیش کیتا اے۔

نعتیہ کلام دا ایہہ رنگ دِکھ کا پتہ چلدا اے کہ شاعر اس نازک ہور حساس موضوعِ شعر تھیں بخوبی واقف اے۔

لا اشنائی بلبل تائیں پھیرے وِچ گلزاراں

شمع اتے سڑدے دِکھے ہور پتنگ ہزاراں

مزمل لقب خدا تھیں مایا دلیل صفت سنائی

مدثر تے یٰسین دی سورۃ شان اسی وِچ آئی

نعتیہ کلام دے بعد تفسیر سورہ فاتحہ دا خلاصہ، منظوم نسب نامہ حضرت نالنگا باجیؒ مناقب حضرت غوث الاعظمؒ حضرت حسنینؓ ہور اولیاء کرام دی شان وچ گلھائے عقیدت "ماں دی خدمت"، ہور "کُل من علیہا فان" عنوانات دے تحت دو نظماں، حکایات ہور تبلیغی قصے شامل ہین۔

اللہ تعالیٰ دا فرمان اے،

اِنَّ السَّاعَۃَ اٰتِیَۃٌ اَکَادُ اُخْفِیْہَا لِتُجْزٰی کُلُّ نَفْسٍ بِمَا تَسْعٰی ○ طٰہٰ ۔ ۱۵

(فیصلے دی گھڑی جس کو اسیں چھپینے دا ارادہ رکھدے ہاں اپنے

والی ہے تاکہ ہر نفس کو اُسدی سعی دے مطابق بدلہ ملے۔

"کل من علیہا فان" مجروحؔ ملنگامی دی ہک عمدہ نظم ہے اس وچ اوہ تسخیر کائنات دا عزم کردے ہین۔ مگر نال ای نال اوہ نقطہ آغاز دا بھی احساس رکھدے ہین۔ اوہ آکھدے ہین کہ جیہڑے لوک بلندی تے گیتے دے خواہشمند ہین اُنہاں کو پستی دا وی خیال رکھنا چاہیدا۔ اُنہاں دا خیال ہے کہ انسان کو اپنی جڑاں تھیں رشتہ ہرگز نہیں تروڑنا چاہیدا بلکہ اُندی جڑاں اندے وجود دا سرچشمہ ہوندیاں ہین۔ نظم علامتی ہے ہور پڑھنے والے تے ڈوہنگا اثر چھوڑدی ہے۔ مجروحؔ دی نظم "ماں دی خدمت" دی اچھی نظم ہے۔ غرض ایہہ کتاب پند و نصائح دا خزانہ ہے۔

مجروح ملنگامی فنِ شاعری دی پوری واقفیت رکھدے ہین اِنہاں کو عروض و قواعد ہور زبان و بیان تے کامل دسترس ہے مجروح ملنگامی روائتی شاعری دے علمبردار ہین۔ اِنہاں دی شاعری تے "سی حرفی" دا زبردست اثر ہے ـــ اِندے کلام وچ زبان و بیان دی سادگی ہور صفائی نظماں وچ اسلامی رنگ اندی خصوصیات ہین۔ اوہ دل دی گل کو عام طور تے روائتی علامتاں ہور اشاریاں وچ بیان کردے ہین۔ اوہ حضرت نانگا باجیؒ تھیں زبردست متاثر ہین ہور اکثر ترکِ دنیا ہور دنیا بیزاری دا اظہار کردے ہین۔ مجروح ملنگامی دا ذہنی رحجان ہمیشہ فطرت ہور اُسدے اظہار دی طرف رہندا ہے۔ مجروحؔ

ملنگامی دا شمار پہاڑی دے صف اوّل دے شاعراں نِچ ہوندا ہے۔

مجروح ملنگامی ماضی ہور حال ہی دا شاعر نہیہ اگرچہ اسدی شاعری دا سفر تاریخ ہور تہذیب دے طلسم خانیاں تھیں شروع ہوندا ہے اُسدے اظہار دا انداز اُسکو اپنے دالے گل واسطے وی ہک سوالیہ نشان بنا چھوڑدا ہے۔

اِس مختصر جائزے نِچ مجروح ملنگامی دی شاعری دے مختلف پہلواں تے تفصیلی گل نہیہ ہو سکدی۔ البتہ ایہہ وثوق نال آکھیا جل سکدا ہے کہ مجروح ملنگامی ہک صاحب اسلوب شاعر ہین۔ اِندے فکر ہور احساس دا سرچشمہ اُندی تہرتی دی اعلیٰ تمدنی، تہذیبی ہور علمی روائتاں ہین۔ انہاں تصوف ہور اصول تصوف کو کمال سادگی نال علامتاں دے طور استعمال کیتا ہور انہاں کو آفاقی بنا چھوڑیا۔ ایہی عمل اُندی شاعری دی پہچان ہے۔

مجروح دے الفاظ شعری ترکیباں، علامتاں استعارے اِس درجہ نویں ہین کہ قاری ہور ناقد دُواں واسطے آزمائش دا حکم رکھدے ہین۔ اس رائے دی تصدیق واسطے گجھیاں رمزاں حاضر ہے۔ پہلی ای نظر نِچ تُساں کو اندازہ ہو گیسی کہ فکری سطح تے اُندے شعراں سُن ہک نواں معنیاں دا جہان ترتیب دِتا ہے جیہڑا البصارت توں زیادہ بصیرت تے مبنی ہے۔ نادر بحراں نِچ آکھی گئی دیاں نظماں ہور مناقب ہور انہاں نِچ الفاظ دا جمیالیاتی ہور تخلیقی استعمال فن شعر نے مجروح دی

ماہرانہ گرفت دا پتہ دیندا ہے۔

کشمیر وچ مسلماناں دے دور دا آغاز صوفیائے کرام اہی دی ذات نال ہویا۔ اسدے بعد خاص و عام، شاہ و رعیت سبھی سُن اُندی بے غرض ہور پاک نفس درویشاں ہور مردانِ خدا نال اپنی عقیدت و محبت اظہار کیتا۔ ہور کشمیر دے گوشے گوشے وچ خانقاہاں تے روحانی مرکزاں دا جال وِچھ گیا۔ لوکاں کو اِنہاں بزرگاں ہور اُندی خانقاہاں نال جیہڑی والہانہ عقیدت ہور قلبی تعلق آسا ہور اُندی طرف رجوع دی جیہڑی کیفیت آسی اُسدا معمولی جہیا اندازہ "گُجھیاں رمزاں" تھیں ہوندا ہے۔

"گجھیاں رمزاں" دے مطالعے تھیں پتہ چلدا کہ مجروح ملنگامی عشق دے سمندر وچ تاریاں مار رہیا ہور اسدے سینے وچ عشق دی اگ لگی دی ہے۔ ماہڑی پُر خلوص دعا ہے کہ ایہہ اگ کدے دی ٹھنڈی نہ ہوئے ہور جد تک ایہہ اگ اُندے سینے وچ موجود رہسی تہ پہاڑی ادب نعتیہ کلام نال مالا مال ہوندا رہسی۔

"گُجھیاں رمزاں" مجروح ملنگامی دی پہلی شعری کتاب ہے۔ لیکن کتاب دے مطالعے تھیں پتہ لگدا کہ ایہہ کسے پختہ مشق شاعر دا شعری کمال ہے۔ اہل اللہ دے حالات ہور کرامات دا اس قدر خوبصورت ہور پُر تاثیر بیان اپنی مثال آپ ہے۔ بالخصوص مجروح ملنگامی حضرت نانگا باجیؒ دی ذات با برکت ہور کرامات و کمالات

تھیں زبردست متاثر نظر آرہے ہین۔ حضرت نانگا باجیؒ پہاڑی قوم دا فخر ہور اولیائے کشمیر دا تاج ہین۔ مجروحؔ ہوں حضرت نانگا باجیؒ ہوراں دی کرامات کو منظوم پیرائے بچ پیش کر کا پہاڑی قوم تے احسان کیتا دا ہے۔

مجروحؔ ہک قادر الکلام شاعر ہین۔ اوہ غزل ہور نظم دی اضاف تے کامل قدرت رکھدے ہین۔ نظم نگاری کو اندی طبیعت نال خاص نسبت ہے۔ انہاں ہوں خوبصورت ہور پُر اثر نظماں لکھیاں دیاں ہین۔ انہاں کو پہاڑی زبان تے مکمل عبور حاصل ہے۔ اوہ بنداں دی ترتیب و تقسیم بچ جدت کاری نال کم کہندے ہین۔

مجروحؔ اپنے مقاصد دی ادائیگی واسطے نویاں ترکیباں گھڑ کہندے ہین ہور ہک توانائی وقار ہور سنجیدگی دا احساس دبالدے ہین۔ لیکن جتھا جتھا خیالات دی سنجیدگی شعریت تے غالب آگئی دی ہے اتھا شعر تاثیر تھیں محروم ہوگیا دا ہے ہور محض کلام منظوم بن کارہ گیا دا ہے۔ بعض جائیاں عربی ترکیباں ہور ثقیل الفاظ دی بھرمار دا احساس دی ہوندا ہے۔ لیکن جتھا انہاں سادہ الفاظ بچ احساس و فکر کو پرونے دی کوشش کیتی ہے۔ اتھا انہاں دا کلام دل بچ اُتر گیندا ہور فنِ کمال تے نظر ایندا ہے۔

مجروحؔ ملنگا ہی عشق دے رستے تے ٹرپینے دے بعد خطرات کو خاطر بچ نہیہ آندے، بلکہ اپنی سخت جانی دا اظہار کردے ہین

مجروح ملنگامی دی شاعری کو کسی وی زاویے یا طریقے نال دِکھیئے اُسدا ہر شعر کافی دیر تک تُساں کو مُتاثر کردا رہسی۔ مجروح دی شاعری داخلیت ہور خارجیت دوئیاں پہلوان دا احاطہ کردی ہے ہور اُندی کامیاب ترجمانی دی ہے۔

مجروح ملنگامی نظم دا اِک مکمل شاعر ہے۔ اِسدی نظم دا صوتی حُسن ہور معنوی محاسن، لفظاں دے مناسب استعمال ہور بہتر ہور خوبصورت مضامین دے ابلاغ وترسیل تے منحصر ہے۔

مجروح دی شاعری بِچ عشق دی حرارت آنچ ہور گرمی اندی شاعری دے رنگ کو خوبصورت، دِلکش ہور جاذب نظر بنیدی ہے۔

مجروح، اُمید ہے خوب تھیں خوب تر دی تلاش بِچ اپنے آپ کو دُہرائے دی کوشش نہ کرسی۔ ہور ایہہ دی توقع ہے کہ پہاڑی شاعری بِچ اُندا ایہہ مجموعہ "گھُیاں رمزاں" بڑی وقعت دی نظر نال دکھیا گیسی۔

میں محسوس کرداں ہور بہر حال توقع رکھداں کہ "گھُیاں رمزاں" دنیائے ادب ہور پُرخلوص قارئین واسطے یک تحفہ ہوسی۔

خدا کرے زورِ قلم ہور زیادہ۔

جہانگیر دانش

گُجھیاں رمزاں ناشاعر

مجروح ملنگامی ماہڑے بُہوں قریبی دوست وی ہین تہ اپنی عالی نسبی نے لحاظ نال ہک قابلِ احترام شخصیت وی۔ میں پچھلے ڈیڈھ دہاکے تھیں اُنہاں نی شاعری ای ہنیہ بلکہ اُنہاں نی زندگی نے اکثر مرحلیاں نا وی شاہد ہاں۔

کلچرل اکادمی نے پہاڑی شعبے نال وابستگی نی وجہ سنگ ماہڑا براہِ راست تعلق اکثر پہاڑی شاعراں نال جُڑیا تہ مجروح ہور وی اُنہاں بچوں ہک ہین، اُنہاں نی بیشتر شاعری ماہڑی نظراں تھیں گزری ہے۔ میں شروع تھیں ہی جہناں پہاڑی شاعراں کی پسند کیتا تہ اکثر شوق نال پڑھیا ہے مجروح اُنہاں شاعراں نی فہرست نِچ ساریاں تھیں مُہرے ہین۔

مجروح جیہراں آپے سادہ لوح، سنجیدہ، خوش طبع تہ

ہیم ہین اُسے طراں اُنہاں نا کلام وی سادہ، تمام فہم تہ پُرکشش ہے تصوف تہ روحانیت اُنہاں نی میراث ہے تہ ''گُجھیاں رمزاں'' بچ وی روحانیت تہ تصوف نا ہک بے پناہ سمندر ٹھاٹھاں مارنا نظری اُونا ہے۔ مجروحؔ نی شاعری بچ سنجیدہ قارئین نی توجہ اپنے دا ہر موڑنے نی بھرپور صلاحیت ہے بھانویں جے زیر نظر مجموعے بچ تمام مشمولات روایات اُپر مبنی ہین۔ مگر اس نال اُس قاری واسطے جیہڑا اُنہاں نی خوبصورت غزل یا دلچسپ گیتاں نا شیدائی ہے مجروحؔ نی شاعری نا ہک ہور پہلو اُبھری تہ باندے اُونا ہے۔ مجروحؔ ہک نہائت ہی پُرگو شاعر ہین تہ واقعات نگاری بچ اُنہاں خوب اپنے جوہر دہسے ہین۔ پہاڑی زبان نے نویں غزل گو شاعراں بچ مجروحؔ نی ہک امتیازی حیثیت ہے۔ کیاں جے زندگی نے مسئلیاں بچ اُنہاں نے رویاں بچ جدت وی ہے تہ اوہ تازہ دم وی ہین۔ اوہ ہمیشاں اپنے تجربے مشاہدے تہ احساس بچ بدلنے بچ پوری طراں کامیاب رہے ہین۔

''گُجھیاں رمزاں'' کی پڑھنے تھیں بعد ایہہ اندازہ کرنا مشکل نہیہ ہونا جے واقعات نگاری بچ اہناں نا مقابلہ بڑا مشکل ہے۔ فطری مناظر کی جسراں اوہ خوبصورت پیرائیے بچ لفظاں نے قالب بچ ڈھالنیں آج نے شعراء نی صف بچ ایہہ اُنہاں نا ہی کمال ہے۔

زیرِ نظر مجموعے کی پڑھنے تھیں بعد ہک ہور چیز واضح ہونی ہے

جے اوہ محض ہک شاعر ہی نہیہ بلکہ قران و حدیث نال اُنہاں کی ڈوہنگا شغف ہے جس راں اُنہاں بعض قرانی آیتاں کی منظوم صورت بچ پیش کری تہ انہاں نی منظوم تفسیر لکھی ہے۔ اُس نال انہاں نی قرآن فہمی نے ادراک نا وی بخوبی اندازہ ہوئی جاناہے۔ حدیثاں تہ صحابہ کرام ہور بزرگانِ دین نے متعلق اُنہاں جیہڑے واقعات اس مجموعے بچ شامل کیتے ہین اُنہاں نال اُنہاں کسے حد تک پہر پہوُر انصاف کیتا ہے۔

حضرت قبلہ نانگا باجیؒ نی زندگی نے کجھ واقعات تہ اکثر کرامات کی اُنہاں سُن نظم نے خوبصورت لبادے بچ کامیابی نال پیش کیتا ہے۔

ایہہ مجموعہ جھتے پہاڑی شاعری بچ ہک سنگِ میل نی حیثیت رکھنا ہے اُتھے ہی ایہہ حضرت قبلہ نانگا باجیؒ نے عقیدتمنداں واسطے سرمۂ بصیرت وی ہاہے۔

پہاڑی شاعری کی ایہہ نواں گلدستہ مبارک ہوئے

چھانہ پورہ، سرینگر فاروق انوار مرزا

۲۳، اکتوبر ۲۰۰۰ء

عزت مآب مجروحؔ صاحب

السلام علیکم!

"گھُیاں رمزاں" نا مسودہ نظر تھیں گزریا۔ اِنتہائی خوبصورت مجموعہ ہے۔ ماہڑے خیال وِچ پہاڑی زبان وادب نے گلشن وِچ ہِک خوشنما گُلدستے نا اضافہ قابلِ دید ہی ہِنیہ قابلِ تقلید وی ہے۔ قصہ یوسف زلیخا تہ عارفِ کھڑی حضرت میاں محمد بخشؒ نی لازوال تہ شہرۂ آفاق تصنیف سیف الملوک تھیں پِچھے ہِک ہور سنگِ میل "گھُیاں رمزاں" ہے۔

"گھُیاں رمزاں" نی ہِک خاصیت ایہہ وی ہے کہ ایہہ مجموعہ تُساں سُن ہِک عظیم روحانی شخصیت حضرت سید غلام رسول شاہ صاحب المعروف نانگا باجیؒ نے ناں منسوب کیتا ہے تہ اِس وِچ حضرت قبلہ نیاں کرامتاں تہ کمالات منظوم صورت وِچ پیش کیتے ہین۔ اِس وِچ شک ہِنیہ جے حضرت قبلہ نانگا باجیؒ تُساں نے جدِامجد ہین تہ تُساں عقیدتمنداناں انداز وِچ ایہہ تخلیقات منظرِ عام تے آندیاں ہین لیکن بحیثیت ادیب وی ایہہ ہِک عظیم کارنامہ انجام دِتا ہے جیہڑا پہاڑی زبان وادب نی تاریخ وِچ ہِک سنہری باب نے طور اُپر یاد کیتا جاسی گا۔ اللہ تعالیٰ تُساں کو اجرِ عظیم تھیں لوازے تہ خدا کرے زورِ قلم ہور زیادہ۔

والسلام
خیر اندیش

سید جماعت علی شاہین، ولی وارڈ۔ گاندربل سرینگر

حمد

آکھاں حمد خداوند تائیں جو مالک ہر سر دا
اُسدے حکموں باہجھ نہ ہرگز ذرہ حرکت کردا
کُن فَیَکُون پیدا کیتی جس خالقت بدھ شماراں
جن انسان ملائیک ہر شے دنیا باغ بہاراں
ہے رحیم کریم خداوند دائم صفت سدھایا
خالق سب مخلوق دا آپے نہ جمیا نہ جایا
ہم سر کوئی نہ ثانی اُس دا واحد ذات کہاوے
جس دا کوئی شریک نہ دوجا لاشریک سدھاوے
دیہنہ چن تارے روشن کیتے خالق اپنے نوروں
زمین اسمان پہاڑاں تائیں بخشی صفت حضوروں
خلقت گوناں گون بنائی آدم، جن، ملائیک
مٹی کو جس قدرت بخشی اوہ صفتاں دے لائق

ٹھنڈے پانی مٹی وچوں آپے کڈھ لگاندا
کوئی نہ اُس کو دیہن والا کردا جو دل آندا
جنگل جاڑ پہاڑ بنا کے قدرت کردا ظاہر
باغاں دے وچ مِٹھے میوے لائے شماروں باہر
مِٹھے میوے بخشے اُس نُن ہر بوٹے ہر ٹالوں
جیہڑا کھاوے شکر لیاوے اُسدے فضلاں نالوں
رنگا رنگ پھُل کھلائے نیلے پیلے ساوے
کجھ رتے کجھ سرخ گلابی، خوشبو نال سہاوے
لا اشنائی بلبل تائیں پھیرے وچ گلزاراں
شمع اُتے سڑ دے ڈِٹھے بہوں پتنگ ہزاراں
ہر رازوں ہر بھیتوں واقف ہر سوچوں تہ خیالوں
گل نہ اُس تھیں اوہلے کوئی واقف ہر ہر حالوں
رازدلاں دے سارے جانے محرم ہر اک گل تھیں
شاہ رگ کولوں نیڑے لبدا واقف ہر ہر پل تھیں
جیا جون ہزاراں خلقت اوہ پالنہار سدھاوے
پتھر دے وچ کیڑے تائیں آپے رزق پہچاوے
واہ واہ ذات نیاری اُس دی قدرت دس دا باندے
نافرماناں تائیں دیندا سکھ آرام دِلاندے

پردہ پاندا عیباں اُتے واہ ستار کہاندا
بادشاہاں کو در در پھیرے جاں اُزمائیش باندا
ڈوبے عُلماواں دے بیڑے قہرا ندر جے آوے
گداگراں کو شاہ بنیاندا جے اوہ فضل کماوے
ہر اِک شئے بنائی اُس نے وِچ زمین اَسماناں
مٹی کو اُس قدرت بخشی بولے نال زباناں
مالک روز ازل دا آپے جو چاہوے سو کردا
اُس دے حکم اگے سب عاجز اُچادم نہ بھردا
روز قیامت جاں رب لاسی دفتر کھول حشر دا
مجروح اُس تیہاڑے کولوں کیوں نہیں تو ڈردا

نعت

بھیج درود نبیؐ سرورؐ تے نال محبت دل دی
رکھ اُمید نبیؐ دے در توں ہر مُراد ہے مِل دی
مِلدا رتبہ مومن تائیں جاں درود گزارے
یُصَلّوُنَ رب فرماندے وچ قران سپارے
کثرت نال درود جو پڑھدا شامِل حال نمازاں
رب دا قرب ملے اُس تائیں من دا اُسدیاں نازاں
رحمت کُل عالم دا بن کے آیا وچ جہاناں
نبیاں دا سرکردہ ہویا اوہ محبوب ربانا
اَللّٰہ دا محبوب نبیؐ ہے اُچیاں شاناں والا
تاج شفاعت مِلیا اُسکو اوہ دِلدار نرالا
جسدی صفت خدا خود کردا واہ واہ صِفتاں والا
نال حلیمی ہے جس کیتا دُنیا وچ اُجالا

مزمل لقب خدا تھیں ملیا واللّیل صفت سُنائی
مدثر تے یٰسین دی سورت شان اُسی وِچ آئی
شمس الضحٰی ہے صفت اُسے دی بدرالدجیٰ کہاوے
نور الھدیٰ محمدؐ عربی شفیع اُمم سدھاوے
سید المرسلینؐ پیارا مسکیناں دا والی
عاشقاں تائیں راحت بخشے باہندا خیر سوالی
اوہ محبوب پیارا رب دا واہ خصلت کریمی
ہر اپنے بیگانے تائیں ملدا نال حلیمی
یتیماں نال محبت رکھدا شاد کرے دلگیراں
عرش معلٰی بیٹھن والا ظاہر حال فقیراں
کردا مدد ضعیفاں تائیں مسکیناں گل لاندا
دردمنداں دے درد ونڈاندا روندے دل ہساندا
ہر ویلے سر سجدے رکھ کے جاں جاں کرن دعائیں
یارب میرے اُمتیاں کو اگ دے وِچ نہ پائیں
مشرک تنگ کرن جس ویلے دین اذیت بھاری
منگدے خیر اُنہاندے تائیں فضل کریں رب باری
یارب بخش ہدائت اُنہاں تیڑا رستہ جانن
دے نظرہ اُنہاں کو ایسی حق کو اوہ پہچانن

صدقے اُس حلیمی اُتوں صدقے سو سو واری
جیہڑی گمراہاں دے تائیں کرے ہدایت جاری
روز قیامت دوزخ اندر جے کوئی اُمتی جاسی
شفاعت کر کے پاک نبیؐ تاں بیڑا بنے لاسی
یا رب پاک نبیؐ دے صدقے مڑیاں بخش خطائیاں
ہتھ پیر مڑے جو بُھلے یا سہواً جو آئیاں
نِکے بڑے گناہ سب مڑے جو جو میں تھیں ہووے
سنت فرض یا واجب جیہڑے فوت سرے تھیں ہووے
توں ہی بخشنہار کہاویں شاد کریں دل گیراں
اپنے پاک نبیؐ دے صدقے بخشیں سب تقصیراں
مجروح عاجز بندہ تیرا پھسیا وچ سزائیں
تنگ دستی بیماری کولوں یا رب بخش شفائیں

تفسیر سورہ فاتحہ

اَعُوْذُ بِاللّٰہِ مِنَ الشَّیْطٰنِ الرَّجِیْمِ ○

دے امان شیطان دے کولوں دور رکھیں وسواسوں
بچ حفاظت تیری رہواں ہر حالوں ہر پاسوں
بھٹکے نہ ابلیس کدے وی ہر کم دے لشکاروں
اسمِ الٰہی شامل رہوے ہر کموں ہر کاروں

بِسْمِ اللّٰہِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ ○

شروع کراں میں ہر کم تائیں ناں خدا دا لے کے
ہوندا ہر اک کم سولا اِس اسم دے لیکھے
ہے رحمن رحیم خداوند ہر صفتوں ہر شانوں
دیہنہ چن کو جس طاقت بخشی روشن کرن جہانوں
کردا فضل خداوند ہر تے اپنی قدرت پاروں
گنتی وچ نہ آون جیہڑے کرم کرے دربا روں

اَلْحَمْدُ لِلّٰہِ رَبِّ الْعٰلَمِیْنَ

حمد ثنا خداوند تائیں پالنہار کہاوے
خالق سب مخلوقاں تائیں آپے رزق پہچاوے
جیا جون جو پیدا کیتی بدھ شمار حسابوں
سبھاں کو اوہ ہکو پالے باہندا خیر جنابوں
اُسدے کم اوہ آپے جانے واقف نہ کوئی بھیتوں
رنگ ورنگ نعمتاں بخشے ارض وسمادے کھیتوں

اَلرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ ۝

نہائیت رحم کماون والا مخلوقاں دا سائیں
بخشے رزق حسابوں باہر نافرماناں تائیں
ہر دل اندر لبدا آپے سُن دا کُل فریاداں
جیہڑا اُس در جا کھلووے چھٹ ملن امداداں
سڑدے دِل شاد اوہ کردا اُجڑے دِل لسا ندا
اوہ رحمٰن رحیم پیارا روندے دِل ہسا ندا

مٰلِكِ يَوْمِ الدِّيْنِ

روز قیامت اندر مولیٰ آپے مالک ہوسی
جس دن ماپے، پہین بھرا بھی نہ کوئی کم آوسی
نہ ٹبر نہ بچی بچہ، نہ کوئی رِشتہ داری
نہ کوئی دوست جتھے ہتھ دیسی لگی جان بچاری
رب قہار اگے اُس ویلے ہتھ پیر دین گواہیاں
کُل خطائیاں ظاہر ہوسن جو جو جِس کمائیاں

اِيَّاكَ نَعْبُدُ وَاِيَّاكَ نَسْتَعِيْنُ

توں عبادت لائق یارب تیرڑے در فریاداں
تیرڑے اگے سر جھکا کے منگدے ہاں امداداں
سجدہ کرن سب تیرڑے اگے تو معبود کہاویں
جیہڑا ہتھ تیرڑے تھیں منگے فضلوں خیر پہچاویں
منگدا جو امداد تیرڑے تھیں نیت دِل تھیں کر کے
تیرڑے در تھیں مِلدا اُسکو لیندا جھولیاں بھر کے

اِهۡدِنَا الصِّرَاطَ الۡمُسۡتَقِيۡمَ ۙ صِرَاطَ الَّذِيۡنَ اَنۡعَمۡتَ عَلَيۡهِمۡ

یارب اساں کو رستہ دہیں سدھا راہ جو آیا
جس راہ اُتے موموناں چل کے فضل انعام ہے پایا
جیہڑا راہ فضیلت والا تیڑے کول پہچاوے
اوہی برکت والا رستہ ہتھ مڑے بھی آوے
جس رستے کو نعمت بخشی یارب اپنے نوروں
طالب اُس رستے دامیں بھی ہووے فضل حضوروں

غَيۡرِ الۡمَغۡضُوۡبِ عَلَيۡهِمۡ وَلَا الضَّآلِّيۡنَ

اوکھا راہ عذاباں والا غضب تیڑا جس ہو یا
جس سن اُس تے پیر ٹکایا اوہ جیندے جی مویا
جس رستے تے آپ نہ راضی اوہ رستہ کد سوکھا
یارب میں تے فضل کماویں میں نہ کھانواں تھوکھا
جس رستے تے چل کے خلقت نافرمان کہاندی
اُس رستے دی ہیبت کولوں جان مڑی گھبراندی
نہ اوہ رستہ دہیں یارب نہ مڑے مُنہ لادیں
راہ پُھلیاں دے رستے کولوں فضلاں نال بچاویں

اٰمِیُنَ ؔ

کر دعا قبول تو ربا پنج اپنے درباراں
پہل خطائیاں مڑے اندر وافر بدھ شماراں
در تیرے میں کھل نہ سکدا عاجز حال سدائیاں
مڑے عیباں داہر نہ دیکھیں بخشیں کُل خطائیاں

شانِ نزول تے ترجمہ سورۃ اخلاص

قُلْ هُوَ اللّٰهُ اَحَدٌ ﴿۱﴾ اَللّٰهُ الصَّمَدُ ﴿۲﴾ لَمْ يَلِدْ
وَلَمْ يُوْلَدْ ﴿۳﴾ وَلَمْ يَكُنْ لَّهٗ كُفُوًا اَحَدٌ ﴿۴﴾

کافر لوک ہمیشہ کر دے تنگ نبیؐ سرور کو
حجت لاندے نہ شرماندے اللہ دے دلبر کو
کُفاراں ہکدن رل کے ایہہ صلاح پکائی
محمدؐ کولوں جل کے پچھاں رل مل سارے بھائی
سبھاں گل مکمل کیتی بہہ کے ہکی جائی
بچ دربار دے حاضر ہوئے دیوانے سودائی
کر دا طنز نبیؐ دے اُتے اِک کافر دیوانہ
تو جس رب دا دعویٰ کیتا اُس دا دس ٹھکانہ
کتھوں آیا کس دا جایا اتنی گل سمجھاویں
اسیں بھی ایمان لیاواں ایہی خبر سُناویں
سُن کے گل کُفاراں والی پاک نبیؐ دے دل تے

لگی اوکھی چوٹ ڈونگھری غور کیتا اِس گل تے
محبوباں دے دل دے اُتے جاں کوئی صدمہ آندا
عاشق کولوں رہن نہ ہوندا دِل اُسدا کھٹ جاندا
عشق دی ہے ریت پرانی خوش رکھے دلبر کو
محبوباں دی خوشی اگے عاشق وارن گھر کو
پاک نبیؐ آزردہ ہوئے خیال دِلے وِچ آیا
اچن چیت جبریلؑ فرشتے آ پیغام سُنایا
کردا حکم خداوند سائیں اپنے دلبر تائیں
اے محبوبا اِنہاں لوکاں صاف اک گل سُنائیں
خالق کُل مخلوقاں دا رب اوہ غفار کہاوے
وحدہٗ لاشریک ہمیشہ اُسدی ذات سداوے
ہر عیبوں ہے پاک اوہ مولیٰ کردا جو دل آیا
سب بڑیائی اُسے جوگی نہ جمیا نہ جایا
نہ کوئی اُسدا ہمسر دوجا اوہ طاقت رحمانی
عبادت لائق ذات اُسے دی کوئی نہ اُسدا ثانی
اوہی جماندا اوہی مُکاندا جو چاہوے سو کردا
کُجھاں کو اوہ تخت بِٹھاندا تاج سِرے تے تھردا
کُجھاں کو فقیر بنا کے گل وِچ کاسے باہندا

کُجھاں کو آزمائش باہ کے دردر خاک چھاندا
اُسدے ہتھے قدرت ساری اُسدی سب بڑیائی
جس نے دیہنہ چن تاریاں تائیں بخشی ہے روشنائی
کُفاراں دے مُنہ تے لگی اوہ تھپیڑ ربانی
دل محبوب دا راضی رکھیا واہ قدرت سبحانی

قصیدہ در شان غوث الاعظمؒ

وِچ بغداد ممبر دے اُتے سوہنا مرد نورانی
لوکاں کو مخاطب کرکے کردا صفت سُبحانی
کردا حمد خداوندے دی ممبر اُتے چڑھ کے
غور نال سی خلقت سُن دی بولے میراںؒ کڑھ کے
حمد تھیں بعد شروع فیر کیتی صفت نبیؐ سرور دی
بچپن تھیں جوانی تک اللہ دے دِلبر دی
سیرت پاک بیان سی کردا اوہ محبوب الٰہی
اُچی شان نبیؐ سرور دی گن گن سب سُنائی
شان بیان کیتی جد میراںؒ اک تھیں اِک لاثانی
اِک عیسائی اُٹھ کھلوتا مجلس وِچ صمدانی
کیتا پیش سوال اُس اپنا غوث پیارے تائیں
دل مرڑے کو ہووے تسلی بول جواب سُنائیں

کیہی تُساں ہے صفت اُچیری پاک نبیؐ سرور دی
مٹرا نبیؑ بھی شاناں والا گل دسیں دلبر دی
حضرت عیسیٰؑ کو رب بخشی طاقت بدھ شماراں
مُردے اُنہاں زندے کیتے سُنیا کئی ہزاراں
مڑے نبیؐ دی شان اُچیری مُردے اُس جلائے
اپنے نبیؐ دے بھی دسو مُردے اُس زندے کرائے
سُن کے گل عیسائی والی اوہ محبوب سُبحانیؓ
آیا جوش جلالے اندر شہنشاہ گیلانی
مُنہ اپنے تھیں اُس فرمایا سُن اوہ یار عیسائی
عیسیٰؑ نبی دے رُتبے اَگے اساں سیس نوائی
پر گل سُن تحمل کر کے میں جو آکھ سُناواں
ہے پرح اُچیاں شاناں والا محمدؐ جیدا ناں نواں
پچھیں گل نبیؐ مٹرے دی اوہ محبوب ربّانا
اُس دی طاقت یا بڑیائی کے سمجھیں نادانا
اُس کو رب سُن طاقت بخشی دواں جہاناں اندر
اوہی مالک حوض کوثر دا اوہی شافع محشر
عرش اُتے جا بیٹھن والا اوہ محبوب نرالا
نبیاں دا سر کردہ ہویا، تاج شفاعت والا

اُس دی صفت بیان کرن دی جرأت کس کو آئی
مُردے زندہ کرنے والی توں جو گل ہلائی
میں عاجز ناکارہ بندہ سائل ہاں اس در دا
کیہڑا مردہ زندہ لوڑیں مینوں بولیں مردا
آیا غوثؒ جلالے اندر میرے توں لہہ آیا
نال کہن اوہ عیسائی تائیں قبرستان سدھایا
قبرستان وچ جُل کھلوتا واہ واہ شیر ربانی
کیہڑا مردہ زندہ لوڑیں دہیں توں کجھ نشانی
عیسائی اشارہ کردا آپ قبر دے تائیں
میراں شاہؒ جھٹ جُل کھلوتا اُس قبر دی جائیں
کہن لگا جلالے اندر، سُن توں اوہ ناداناں
اک سو سال ہوئے اس تائیں قبرے وچ ٹھکانا
اُس دا کم سی راگ بجانا میراسی قوم سدہاوے
جے تو آکھیں تاں ایہہ مُردہ ہین بجاندا آوے
کردا حُکم اُس مردے تائیں نال اِذن ربانا
ہین بجاندا آ دنیا تے دیکھے چال زمانہ
پھٹی قبر سرہانے طرفوں لوکاں شور مچایا
مُردہ دنیا تھیں بے خبرا، ہین بجاندا آیا

بول اُٹھیا عیسائی جلدی بے شک سب بڑیائی
پاک محمدؐ اُتے لیقی، حد شمار نہ کائی
دیکھ کرامت غوث اعظمؓ دی ہویا حیران عیسائی
کلمہ پڑھ مسلمان ہویا نیک گھڑی جد آئی
سب تعریف خداوند تائیں اوہ وہاب کہاندا
ولیاں دے ہتھ طاقت دیکے، کے کے کم کراندا
محبوباں دی ہراک گل کو آپے کردا پوری
دل محبوب دا راضی رکھدا، باہندا اخیر حضوری
ولی اللہ دے مئے عشق دی بھر بھر پیالے چکھن
پُٹھے لیکھ سدھے کر رکھن، جاں قلمے ہتھ رکھن
مڑے دل بھی آس اُس در دی نت بیٹھا کُر لاواں
ہووے نظر کرم دی جیکر میں بھی بخشیا جاواں
ساقی بُھر کر مئے پیالہ مستی چاہڑ وصل دی
راضی ہووے یار پیارا، رکھاں شوق اِس گل دی
خالی کاسہ کہن میں بیٹھاں مت کوئی ویلا آوے
مجھ وچ دے اس کاسے اندر مئے فضل دی پاہوے

دربیان آزمائش سیدنا غوث الاعظمؓ

وچ بغداد مسیتی اندر سچا مرد لاثانی
چلہ کرن بیٹھا ہویا واہ محبوب سبحانی
چالی روز گزارے جس دم چلہ پورا کیتا
ملی رات وصل دی میرانؓ مے عشق دا پیتا
رات تیہاڑ مسیتی اندر کردا ذکر اذکاراں
رب دے طرفوں میرانؓ تائیں ہوے فیض ہزاراں
اک راتی حضرت میرانؓ ڈٹھا عجب تماشا
وچ مسیتی نور اک کھلیا لوہ لگی ہر پاسا
ہویا نور اجاگر جدوں رونق لگی چوفیری
کنداں لوہے روشن ہوئے گئی رات ہنیری
اس نورے دے وچوں جیاں آیا اک آوازہ
محی الدینؓ تیرڑی خاطر ہن کھلا ہے دروازہ

تُسّاں عمل قبول رب کیتے جو جو تدھ کمائے
ہوئیاں معاف نمازاں تکو تُسّاں شان بدھائے
اَج تھیں پچھے معاف ہین تکو ورد اذکار تمامی
تو مٹرا ہین تُسّاں ہوئیاں چُھٹی ڈور غلامی
چھٹ اِک رہیا سوچاں کردا کامِل مرد سپاہی
کیہڑا کم ہیں ایسا کیتا ہویا فضل الٰہی
ہووے عمل قبول جے مرٹے خالق دے دربار
معاف نماز ہوئی تاں مُکو کیہڑے عمل گزارے
اے رب معاف نماز نہ کیتی پاک نبی سرور کو
میراںؒ شاہ قیاساں کردا آکھدا ہے دلبر کو
راتیں نبیؐ قیامے اندر رہندے سن کھلوندے
اللہ اگے عرضاں کردے چھٹ کہڑی نہ سوندے
اِک دن عائشہ صدیقہؓ ہوراں کہیا ایہہ مطلوبہ
پیراں اتے سوت دِکھ کے پُچھیا دسّ محبوبہ
افضل کیتا رب تُساں کو ہر فعلوں ہر گلوں
بخشش دے خزانے دِتے آن سلام رب ولوں
نبیاں دا سر کردہ کیتا مولیٰ شان بدھائی
محشر دے تیہاڑے دِتی شفاعت دی برٹیائی

اوہ بھی نت قیامے اندر ساری رات لنگھاندے
پیراں اُتے سوزش ہوندی چھٹ آرام نہ پاندے
سجدے اندر رو رو تُساں ساری رات لنگھائی
خالق سُن درگاہوں بخشی تُساں کو بڑیائی
پاک نبیؐ فرماندے ہس کے اس وچ شک نہ کائی
مکو عزت تہ بڑیائی بخشی آپ الٰہی!
پر مڑے تے واجب ہویا شُکر بجا لیا واں
خالق دے دروازے اُتے سر سجدے وچ باہواں
اُس کو سجدہ معاف نہ ہویا جس کو سب بڑیائی
مکو معاف نمازاں ہویاں ایہہ کیہڑی گل آئی
ہوندی معاف نماز اگرچہ ہوندی صدیق اکبر کو
اُسکو معاف نماز نہ ہوئی ناہیں فاروق عمرؓ کو
رہیا نمازاں اندر ہر دم ذی النورینؓ کہاوے
شیر جبار علیؓ حیدر بھی رب اگے سیس جھکاوے
فرضاں تھیں علاوہ جیہڑی اوہ نمازاں پڑھدا
ترے ھزار نوافل گن کے علیؓ شیر خدا دا
ہوئی معاف نماز کدے نہ حسنؓ حسینؓ تائیں
سر سجدے دے وچ کٹایا کربل وچ اوتھائیں

کیہڑا کم ایسا میں کیتا قدرت والا نازاں
خوش ہو کے میں عاجز اتے کردا معاف نمازاں
تن مبارک لرزہ کھادا خوف خدا دا آیا
مُنہ تھیں جد "لاحول" دا کلمہ میراںؒ شاہ فرمایا
مڑ کے نور تھہواں جا ہو یا گئی اُڈ روشنائی
کہن لگے فرا اے ابلیسا ہووے تیری تباہی
اجیاں تو آزمائش مڑی کر دائیں نادانا
تیرے سر تے لعنت دائم بے دینا شیطانا
بن کے نور مستی اندر میرا دل ٹٹولیں
کریں معاف نمازاں مکو ایڈے بول نہ بولیں
تیرے گل وچ طوق لعنت دا آپ خداوند پایا
در در فردا ہیں ذلیلا اج میرے در آیا
مڑ شیطان عرض کریندا یا صاحب سلطانا
علم دا سمندر ہیں تو، لگا علم بہانہ
ہس کے تاں فرماون لگے ایہہ ہے فضل الٰہی
سُن شیطان علم میرے دی اس وچ طاقت ناہی
مشکل ویلا ہر بندے کو آپے بنے لاندا
کُل تعریف اُسے مالک دی اوہ غفار کہاندا

ابلیس اُتھوں ناکام ہو مُڑیا میراںؒ شاہ دے در توں
جس کم آیا اوہ نہ بنیا پکی سُن خبر توں
ولیاں دے دروانے اُتوں اوہی خالی مُڑدے
جیہڑے بے سامانے ہوندے ہر مشکل وچ گُڑدے
جیکر بھانڈا اپلے ہووے بھر بھر دیندے کاسہ
سخیاں دے دروازے اُتوں نہ مُڑیا کوئی بے آسا

کرامت غوث الاعظمؓ

بچپن دی اک گل سناواں میراں شاہ ربانیؓ
خوش اخلاق تہ نیک خصائل اوہ محبوب سبحانی
لوہکی عمر دا واقعہ پڑھیا کتاباں وچ ایں بھائی
ہوون لکھ سلام اُس تائیں اُسکو سب بڑیائی
دس سال دی عمر ہیسی شوق دلے وچ آیا
علم قران پڑھن دے کارن روح ڈاہڈا اتڑ فایا
شوق علم دا دل دے اندر نت بہانبڑ بہڑ کاوے
باہجھ علم تھیں حاصل ہنیہ کجھ دل فکراں ڈب جاوے
اک دن اُٹھ تیاری کیتی دل تھیں نیت کر کے
طرف بغداد روانہ ہویا طالب علم دا ترڑکے
عرض کردا اماں اگے بخشیں سب خطائیں
دل وچ شوق علم دا بہتا جے بخشے رب سائیں

کریں دعائیں عاجز جوگی اللہ فضل کماوے
مرڑے دِل وِچ شوق ہے جیہڑا اللہ پلّے پاہووے
متھا چُم دلاسہ دِتا مُنڈا سینے نال لایا
واہ دلیرا رب دِیا شیرا تھن امڑی دیا جایا
اللہ فضل کماوے تیڑا مطلب ہووے پورا
تُکو رب بڑیائی بخشے، مِلے قرب حضورا
جیہڑی شوق تُیڑے دِل اندر علم قرانے والا
میں ہاں نِت سوالی بچہ اللہ کرے سہالا
چالی آن دینار اماں سُن بُجّے دے وِچ سیتے
کم دلیس گے رستے اندر رکھے اِسی نپتے
سوہنی ماں فِر آکھن لگی سُن مڑا فرمایا
اِک نصیحت کردی ہاں میں مُڑا لعل سنوایا
کوڑی گل کدے نہ کریں سر پیہالویں لہ جاوے
سچ تے اللہ راضی رہندا بیڑا پنے لاوے
کوڑا ایمان دی قینچی ہوندی پیارا ہر گناہوں
چھوٹھے تے پھٹکار ہمیشہ مالک دی درگاہوں
سچ ایمان کو زیادہ کردا ہوندا فضل الٰہی
سچ دی ہوندی جیت ہمیشہ ہر مجلس ہر جائی
فِر مُڑ کہنٹ سینے نال لایا اکھیاں ہنجواں روکے

بدھیا کیتا بچے تائیں اماں سُن خوش ہو کے
اللہ بت محافظ تیرا آس اسے دے در دی
جیکر فضل کماوے تاں میں دکھاں شکل پُتر دی
ولیاں دا سرکردہ ٹُریا میراںؒ شاہ قلندر
قافلہ اک بغداد دے والا مِلیا رستے اندر
کر کے سنگ اُس قافلے دے نال ٹُر گیا اوہ راہی
کر دا شکر خدا دا بہتا کامل مرد سپاہی
رستے دے وچ اک جگہ جُل اُنہاں ڈیرا لایا
ڈاکو آن پئے اُس جائی مال متاع لُٹایا
جیہاں پھگیاڑ بھیڈاں دے جھکے چیر پھاڑ کے کھاندا
اسے طراں اوہ ڈاکو ظالم سخت مصیبت باندا
احمد بدوی ناں ڈاکو دا اوہ سردار کہاوے
ظالم دے دِل مہر نہ آوے ڈاہڈا ظلم کماوے
میراںؒ شاہ کو پکڑ اک ڈاکو پُچھدا ہے کر بکھی
دسیں صاف کہ تیرے کول کیہڑی چیز ہے رکھی
میراںؒ شاہ جواب اُس دیندا دینار رکھے ہن چالی
میرے کول ہے اتنی دولت باقی ہاں میں خالی
ڈاکو جُل سردارے اگے ساری گل سُنائی
چالی ہین دینار اس پلے کہندا ہے نال صفائی

سرداری جذبے نال تاں پُچھیا دسیں سچی پتے
چالی ہین دینار مڑے کول جُبے دے وچ سِتے
ڈاکو پھاڑ قمیص جے ڈِٹھی وچ دینار بدھائے
گِن کے ڈِٹھے چالی پُورے جو اُسدے ہتھ آئے
ڈاکو دِکھ تعجب کھاندا پُچھیا گل دس مردا
جیہڑی چیز مڑے ہتھ لگے میں واپس نہ کردا
ایہہ دینار چھُپائے ہیسن مکو خبر نہ کائی
تو کڈھ ہتھ مڑے وچ دِتے لگدا ہیں سودائی
میرانؒ شاہ فرمایا اُسکو سُن اوہ مڑیا میتا
جھوٹھی گل کدے نہ کرساں اماں نال وعدہ کیتا
ماں دی ہے نصیحت مکو کوُڑ کدے نہ بولاں
سچی گل کراں ہر ویلے جدوں بھی مُنہ کھولاں
ڈاکو دے دِل غالب ہویا خوف خدا دا بھارا
مڑے کم ہین سارے پُٹھے آخر مِلے خسارا
ماں دا حکم ہے یاد اُس رکھیا کر دلے تدبیراں
میں اللہ دا باغی بنیا ڈُبیاں وچ تقصیراں
مالک دے حکم اج توڑیں سارے میں ٹھکرائے
کیہڑے مُنہ خداوند اگے حاضر ہوساں مائے

مالک دی نافرمانی کیتی ڈاکو ناں تہرایا
سارے کم شیطانے والے طوق گلے وچ باہیا
کیتی رقم اُس واپس ساری میراں شاہ دے تائیں
توبہ تائب ہویا ڈاکو یارب فضل کمائیں
ڈاکو آکھے میں شرمندہ مسڑا نہ کوئی چارا
بن وسیلہ کر کجھ حیلہ، میں درداں دا مارا
ڈاکو سُن جد توبہ کیتی فضل ہو یا رب باری
غوث پیا دے صدقے ڈاکو دی گئی مصیبت ساری
جتنے چیلے چانٹے ہیسن رل مل آئے سارے
رو رو میراں اگے اُنہاں اپنے حال گزارے
کہن لگے سردارے تائیں سُن اے یار قدیمی
اساں سُن بھی توبہ کیتی مولا کرے کریمی
ڈاکے چوری وچ اساں دا توں سردار کہاویں
توبہ دا بھی رہبر توں ایں کھلیاں نہ سٹ جاویں
ڈاکو توبہ تائب ہو کے سِدھے راہ تے آئے
دِکھ کرامت ولی اللہ دی کیہڑا کم کرائے
جس کو چاہوے طاقت بخشے رُتبے آپ بڑھاندا
میراں شاہ اللہ تھیں منگ کے چوراں قطب بناندا

جس کو طاقت بخشے مولا کر دا کم سوتے
سدھے راہ اُنہاں کو لاندا جیہڑے لوک کوتے
ولیاں دے دروازے اُتوں بن دی قسمت ہاری
ہر مُراد مِلے اُس تائیں فضل کرے رب باری
کامل دا ہتھ پکڑ ہمیشہ جے کجھ پلے پاویں
اِتھے اُتھے دوّاں جہاناں پھریں موج مناویں

شجرۂ نسب حضرت نانگا باجی صاحب

اوّل حمد خداوند تائیں جیہڑا مالک سب دا
ہے رحیم کریم تے قادر نالے خالق سب دا
پانی دے اِک قطرے بچوں کِتنے رنگ بناوے
ہڈی ماس دے ٹھانچے اندر روح اپنے ہتھ پاوے
فِر درود نبیؐ سرور کو اوہ نبیاں دا سرکردہ
شبِ معراج قدم مبارک عرش اُتے تہر دا
امام الانبیاؐ دا سہرہ جِسدے سر سجایا
اُمت کو بخشاون والا پیہار سِرے تے چایا
ہردم ہر ویلے ہوون لکھ درود اُس تائیں
صدقے پاک نبیؐ دے یارب میں تے فضل کمائیں
پاک نبیؐ دی بیٹی زہرہؓ اُچا رُتبہ پایا

پنج تن تے رب راضی ہو کے "سید" لقب فرمایا
پاک نبیؐ سنگ علیؓ فاطمہؓ حسنؓ حسینؓ بھی نالے
کالی کملی اُتری جیہڑی اِسدے ہیٹھ سمہالے
وچ قران خدا فرماندا پاک نبیؐ دے تائیں
کیتی پاک اولاد ہیں تیری ایہہ گل آکھ سنائیں
اہل بیت دا رتبہ دِکھو وچ بائیسویں پارے
سورۃ الاحزاب دے اندر اللہ حکم اُتارے
حضرت علیؓ دے گھر ہوئے دو پھل نازاں والے
حسنؓ حسینؓ دوئے شہزادے اُچیاں شاناں والے
پاک نبیؐ فرمایا اک دن اصحاباں دے تائیں
میں حسینؓ، حسینؓ مڑے تھیں فضل کرے رب سائیں
اک حدیث نبیؐ سرور نے آپے آکھ سنائی
کرن روایت ابو ہریرہؓ جس وچ شک نہ کائی
جس نے حب حسینؓ دی کیتی حب کیتی اُس میری
اُسدا بغضی میرا بغضی لگسی اگ چوفیری
امام حسینؓ نے کربل اندر سخت ازمائش چائی
ثابت قدم رہیا آخر تک بھل نہ کیتی رائی

سورۃ : الاحزاب ۔ پارہ ۲۲ ، آیاۃ ۔ ۳۲

کربل وچ شہید جے کیتے نکے بڑے تمامی
خود بھی جام شہادت پایا کیتی نہ غلامی
حضرت حسینؓ دی آل وچوں بچیا مرد بہلیرا
زین العابدینؓ ہے نانواں سا اک مرد وڈیرا
کربل دی آزمائش اندر ثابت قدم رٹکایا
اٹھ اٹھ کے نوافل پڑھدا جاں مشکل وچ آیا
آل نبیؐ کو یزید پلیتے دتے دکھ ہزاراں
درد قطاراں بن بن آندے کردے ماراں ماراں
جس دا ہر دکھن اوہی دسدا رتوں دا ترہیایا
ظالم دے دل رحم نہ آوے کردا جو دل آیا
تپی ریت جے کربل انار سیک جلے اسماناں
دوجا پانی بند کیتا سی، لعیناں شیطاناں
اتوں تپش سورج والی دوجا تھل کربل دا
ایسی مشکل اگے مجروح شیر خدا دا کھلدا
پانی باہجھ معصوم اصغرؓ دی جیہڑی حالت ہوئی
جس دی اکھاں اگے گزرے قدر پچھانے سوئی
وارو واری اجل پیالہ پیتا سب دلیراں
زندہ کیتا دین اللہ دا واہ امڑی دیاں شیراں

اپنیاں اکھیاں ساری حالت کربلا وچ تکدا
جتنا صبر امام نے کیتا دوجا نہ کر سکدا
جدوں صدمے غالب ہوندے مُڑ مُڑ سجدے کردا
واہ دلیرا رب دیا شیرا ملیا اجر صبر دا
حضرت زین العابدینؓ سُن جتنی عمر گزاری
اکھیاں تر رہیاں ہر ویلے کردا شکر غفاری
کھلیا پھل اُس باغے اندر وچ خوشبواں والا
حضرت امام باقرؒ جس نے کیتا جگ اُجالا
امام باقرؓ دے گھر ہویا امام جعفر صادق پیدا
جیاں اسمانی تارا چمکے خلقت ہوندی شیدا
حضرت جعفرؓ صادق دے گھر رب نے بوٹا لایا
حضرت امام موسیٰؓ کاظم بہتا رتبہ پایا
موسیٰ کاظم دے باغے وچ سوہنا پھل فر کھلیا
حضرت سلطان اسحٰقؒ پیارا آن گلے سنگ ملیا
حضرت سلطان اسحٰقؓ دے اُتے اللہ ہویا راضی
حضرت سید محمد اوّل پیدا ہویا قاضی
اُندے گھر دیا فر بلیا لو لگی اسماناں
حضرت سید شاہ عبداللہؒ آیا وچ جہاناں

اُسدے گھر فِر پیدا ہویا سیّد محمد عالم
مظلوماں دا سنگی بن کے مارُ مکائے ظالم
اُندے گھر فِر پیدا ہویا سید ابوالحسن پیارا
قوم قبیلہ خوشیاں کردا، دِکھ اسمانی تارا
اُس باغے وِچ فِر پھُل کھِلیا ہر سو تھماں باہیاں
حضرت سید اسحاقؒ ثانی نے عیداں آن رچائیاں
اُندے گھر فِر قدم لٹکایا کھِلیا پھُل گلابی
حضرت سید عبدالرحمٰنؒ آیا دیس گل شتابی
اس گھر وِچ فِر لوہ مُڑ لگی گئی رات ہنیری
سید علی امیرؒ جے جمیاں شہرت رلی بڈھیری
اُندے گھر وِچ پیدا ہویا سیّد حسین مشہدی
ہر شے اللہ دا فِر دتی کے پیدی نہ پیدی
اُسدے گھر فِر عیداں ہوئیاں لگی لوہ چوطرفی
سیّد محمد احمدؒ آیا جیئاں مِٹھے وِچ برفی
اِسدے گھر فِر پیدا ہویا جیاں چن اسمانی
حضرت سید صدرالدین شاہ لگی چمک شاہانی
فِر رب اسدے باغے اندر لایا پھُل رنگیلا
حضرت سیّد احمدؒ سابق بنیا آن وسیلہ

چڑھ باپ دی مسند بیٹھا کر کے خوب سمبھالا
سلطان رضاالدین شہزادہ اُچیاں شاناں والا
اوہ سلطان تہ عادل ڈاہڈا اکھیاں دی گل سُن دا
مظلوماں کو راضی رکھدا ظالم دا کھوہ کھُن دا
اُس ڈالی تے قدرت والے ہور شگوفہ لایا
ڈیرے کوچ خزاں دے ہوئے بہاراں پھیرا پایا
حضرت سید محمد شاہ آیا لقب غازی دا ملیا
دوگنی رونق ہوئی چمن وچ نرگس دا پھُل کھِلیا
اُس باغے وچ ہور پھُل کھِلیا بہوراں پھیرا پایا
سید ولی الدین شاہ ہوراں آن قدم لٹکایا
اوہ سلطان وڈیرا ہویا تھم پچھی ہر پاسے
دردمنداں دے درد ونڈاندا دیندا انت دلاسے
خوف خدا دا دل وچ بسیا رات تیہاڑی رووے
یاد قبر دی سین نہ دیندی سر سجدے وچ ہووے
آئی بہار اس باغے اندر کھِلیا پھُل نورانی
سیّد وحی الدین صاحب نے آن دتی سلامی
نیک مزاج تہ سوہنی صورت خصلت نیک شاہاں دی
جس کو اللہ عزت بخشے واہ کے گل اُنہاں دی

صدقے لکھ لکھ واری صدقے میں عاجز گنہارا
دواں جہاناں اندر مکو اُس در داہے سہارا
سید وحی الدینؒ دے گھر نیچ اللہ رونق لائی
سید عبدالکریم پیارے صورت آن دکھائی
ناں کریم تہ کم کریمی خُلق اخلاقوں بھریا
خالی نہ موڑے سائل کو دیوے جے کجھ سریا
ہر ویلے سر سجدے تھر کے کردا نت پکاراں
یارب سایئں بخش بندے کو عیب خطا ہزاراں
پاک نبیؐ دے صدقے عاصی تے یارب فضل کمائیں
سِدھے رستے اُتے رکھیں نہ ہتھ پیر پُھلائیں
اُس شاخے تے فر پُھل کِھلیا سوہنی رنگت لائی
سید شاہ علیؒ شیر نے رونق ہور بدھائی
باغے نیچ بہاراں آئیاں فر دے پھوڑ ہزاراں
سڑ دے دل فر ٹھنڈے ہوئے آکھلیاں گلزاراں
کِھلیا پُھل فر اسدے باغے صورت بادشاہانا
سید نصیر الدینؒ شاہ آیا کامل مرد ربانا
زہد عبادت تقوے اندر بے مثل کہاوے

قدرت دے رازاں تھیں واقف فیض عام پُہچاوے
اُسدے گھر مُڑ آس لگی فر اللہ فضل کمایا
حضرت سید زین العابدینؒ گھر پچ فیرا پایا
اُسدی جھولی اندر جڑیا لعل خداوند سایئں
لکھ سلام پہچاویں یارب اُس دلبر دے تایئں
سید حسینؒ شاہ ناںواں جس دا پائی شان بڈیری
اُس دلبر دے صدقے بخشیں پہل خطا سب میری
سچا سُچا مرد بڈیرا ایں کے حال سُناواں
میں ناکارہ اوگنہارا ناں کہندا شرماواں
آل نبیؐ دا خادم ہاں میں جان ایمان کہماواں
کر کے صفت اُنہاں دی مجروحؔ عیب اپنے بخشاواں
سید حسینؒ دے حجرے اندر دیّا رب جلایا
سید زید الدینؒ ہوراں نے آن سلام سنایا
خلقت رل مِل خوشیاں کردی جاں عیدی چن چڑھیا
دشمن ہتھ سرے پچ مارن ہائے نصیبا سڑیا
ولی اللہ دے رب دے پیارے باہندے خیر حضوروں
پھر پھر پیندے وصل پیالے مستی چڑھدی نوروں
اُسدے گھر فر چانن ہوئی لگی لوہ چوفیرے

حضرت سید احمد شاہؒ نے آن لگائے ڈیرے
عارف مرد خدا دا پیارا دنیا وچ سدھایا
ولیاں دا سرکردہ ہویا کُھلا فیض پہچایا
احمد شاہؒ دے باغے اندر خوشبو ڈیرا لایا
جدھر جاوے تھماں پاوے واہ امڑی دیا جایا
اُسدی جھولی رہی نہ خالی رب مراد پہچائی
سید کمال الدینؒ ہوراں نے لوہ دنیا تے لائی
دَسے کی کمال اُس اپنے ہویا فضل ربانا
جو گل آکھی اوہی پوری واہ صاحب سُلطانا
اس تسبیح وچ رب اِک موتی قدرت نال پرویا
حضرت سید اسمٰعیلؒ شاہ اُسدی جا کھلویا
اسمٰعیلؒ ہویا طاقت وچ وافر بدھ شماراں
میں عاجز ناطاقت بندہ کے گل کھول سناواں
مڑا مطلب اس تسبیح دے موتی گن دہسالاں
ال نبیؐ کو یاد کراں میں مت میں بخشیا جاواں
سید اسمٰعیلؒ دی پشتوں سید محمدؒ شاہ ہویا
محمدؒ شاہ دی مسند اُتے حسینؒ شاہ کھلویا
اک تقیں اک بدھ صفتاں والا ہر پھل اس چمن دا

ہر شہزادہ سید زادہ مالک زمین زمن دا
اِس لڑی وِچ قدرت والا ہور اک موتی جُڑدا
سید عنایت شاہؒ ناں رکھ کے بابل خوشیاں کردا
رب عنایت کیتی اُس کو دو جگ دی پادشاہی
جس کو چاہوے رج رج دیوے فضل عظیم الٰہی
سوہنا مرد قلندر ڈاہڈا مئے عشق دی پیوے
پتھر کو وی موم ہے کردا جے رب طاقت دیوے
اجہن چیت عنایت شاہؒ دے لگا اِک لشکارا
حضرت سیّد سید شاہؒ آیا ماں دی اکھ دا تارا
اوہ شہزادہ سیدزادہ ہر صفتوں اُچیرا
بچپن تھیں رب بخشیا اس کو طاقت علم بہتیرا
اُسدے گھر فر جنجاں چڑھیاں ہر سُو خوشیاں گیاں
حضرت سید رسولؒ شاہ دیاں آکے تہماں پیاں
سوہنی صورت بخشی رب نے جیاں چن اسمانی
مکھڑا ہر دم لاٹاں مارے اکھ سوہنی مستانی
اُسدے گھر فر پیدا ہویا نازک سیّد زادہ
سیّد محرابؒ علی شاہ ناواں خصلت دا شہزادہ
عالم علم شریعت بہتا مسلے خوب سُناوے

زُہد عبادت ریاضت اندر خاصا وقت لنگھاوے
ہر دم شُکر گزارے رب دا جیہڑا پالن ہارا
راضی رضا توکل اُتے رب دا نِت سہارا
اُس ڈالی تے قدرت والے لایا پھُل ماہتابی
سید مرادؒ شاہ مرد. بڈیرا خوش رُو بدھ حسابی
دہسیاں کُل مُراداں اُسکو پاک خداوند سائیں
میں بھی ہاں اُس در دا سائل یارب فضل کمائیں
سید مرادؒ دی پُشتوں ہویا مقبول شاہ اکابر
واہ واہ صِفتاں لائق ہویا ڈاہڈا مرد بہادر
میں کے شان دہساں دلبر دی اوہ مقبول ربانا
جِسدی صورت سیرت اگے جُھکیا کُل زمانہ
کامل لوک اکھالن جیہڑے واہ واہ شان تہاندی
جیہڑی گل پچھے اڑ بیٹھن منے رب اُنہاں دی
سید مقبولؒ شاہ قلندر ہر سو چانن لایا
زہد عبادت تقوی اندر غوثی رُتبہ پایا
جیہڑی گل بھی موہنوں کڈھی رب پوری کر چھوڑی
اپنے در تھیں کوئی بھی جھولی کدے نہ خالی موڑی
گئی رات ہنیری مجروح چڑھیا چن نورانی!

غوثیاں دے دروازے کھلے گئے، سجر دی کانی
ستے بھاگ اساں دے جاگے نیک گھڑی مڑ آئی
ہر پاسے شب قدراں ہوئیاں انت شمار نہ کائی
اُسدے گھر وچ چانن لگی آیا مرد ربانی
مجروح سو سو واری صدقے واہ طاقت سبحانی
کھول کتاباں ساعت ڈِٹھی زیروں زبروں تکیا
سید غلام رسولؐ شاہ صاحب ناں مبارک رکھیا
نانگے باجی دے لقب تھیں تھم دنیا وچ پائی
مرد ربانی ہے لاثانی غوثی مہر ہتھ آئی
غم زداں دے غم بنڈاوے دردمنداں دے حالے
مظلوماں تے شفقت کردے روندیاں تائیں ہسالے
ملنگام وچ ڈیرا لایا لگی لاٹ چوفیری
چمکے دیہنہ جاں وقت دوپہراں گئی رات ہنیری
لنگر وچ محتاجاں تائیں بہت ہمیشہ رہندی
جیاں پتنگے شمع اُتے خلقت مڑ مڑ ڈھیندی
جیہڑے ولی خدا دے ہوون واقف ہوون اسرار دوں
ہر پھیتوں ہر گلوں واقف لیندے لطف بہاروں
آکھ کے رب بلاوے جس کو آپ خداوند سائیں

اُسدا رتبہ میں کیہ دساں مَیں جرأت ناہیں
محبوباں دی گل قدیمی محرم جس دم مِلدا
محرم اگے محرم بن کے حال سناون دل دا
ولی خدا دا جیہڑے رستے اک واری لنگھ آندا
چالی سال خدا دے غضبوں اوہ رستہ پچ جاندا
سخیاں دے دروازے اُتے پھیر دی خلقت ساری
خالی ہتھ کدے نہ موڑن فیض کیتا رب جاری
اِس چمن دے اندر کھلے لَو پُھل وارو واری
ترے[۳] لعل اک بطن تھیں دِکھ قدرت دی کاری
اک تھیں اک پُھل چنگیرا باغے اندر کھلیا
بلبل مست پھرے پچ باغاں چین آرام جے ملیا
صورت سیرت نیک خصائل نازک طبع شاہانہ
سید زادے سب شہزادے حسن اخلاق یگانہ
اِک شہزادہ پہلا جیہڑا صورت اُسدی پیاری
سید حسین شاہ ناںواں جس دا فضل کیتا رب باری
دوجا سید زمان شاہ آیا کامل مرد خدائی
حال فقیراں دل امیراں ہر سو چانن لائی
تریجا لعل پیارا سید سرور شاہ جس ناںواں

چوتھا سیّد ضامن شاہ ہے ایہہ گل آکھ سُناواں
ضامن شاہ نے بیت اللہ دا حج طواف ہے کیتا
سنگ سید ایوب شاہ بھائی زم زم پانی پیتا
حاجی سید ضامن شاہ کو مسند اُتے بٹھایا
گدی نشین مقرر کیتا سوہنا مرد سنوایا
پنجواں حاجی سید ایوب شاہ صورت سیرت والا
چھیواں سید میر احمد شاہ اوہ محبوب نرالا
ستواں سیّد ابرہیم شاہ خصلت دل نوازی
اٹھواں سیّد یعقوب شاہ ہے رب جنہاں تے راضی
نواں سیّد امیر شاہ آیا میں لکھ حال سناواں
اِک تھیں اِک ہے شاناں والا میں لکھدا شرماواں
یارب اس ہلغے دے اندر رکھ تاثیر پھلاں دی
جیہڑا اس چمن نِچ آوے مِلے مراد دِلاں دی
حضرت نال لنگا باجی صاحب اُچیاں شاناں والا
ال اولاد اُنہاں دی جیہڑی لِکھ سیاں داحالا
ترے مائواں تھیں کنی کنی جو اولاد ہے آئی
نال سلیقے درج کراں میں بکھو بکھ اس جائی
بی بی رحمت جان دے بطنوں ترے اولاداں آیاں
پہلا لڑکا سید حسین شاہ لکھاں نال صفائیاں

عالم علم دا واقف بہتا کل تفسیراں پڑھیاں
تقوے زہد عبادت اندر ہر سو تہماں چڑھیاں
اُس دے گھر وچ رونق لگی ہویا فضل الٰہی
ترے اولاداں رب نے دتیاں نالے عزت شاہی
پہلا سید زبیر ولی شاہ دوجا نور علی شاہ جانا
تریجا سید اقبال شاہ آیا نیک طبع شاہانہ
عزت شان تے شوکت اِس کو، ہوئی عطا الٰہی
اقبال ملنگامی دیاں تھیں تہم دنیا وچ آئی
سید زبیر ولی شاہ اُتے اللہ رحم کمایا
ترے پھلاں سنگ اوہ باغیچہ مولیٰ پاک سجایا
پہلے پھل مہر علی سنگ کھِلیا اوہ باغیچہ
دوجا سید فاروق شاہ سید حامد تریجا
نور علی شاہ دے گھر وچ ہویا فضل ربانا
سید سلطان شاہ اک بچہ ہے معصوم ایانا
اس تسبیح دے جس موتی دا ہُن میں حال سُناواں
سید سرور شاہ ہے دوجا اُس موتی دا ناواں
زہد عبادت اندر رہندا ہر ویلے ہر جائی
مشکل ہویا سوکھا ویلا پڑھدا شکر الٰہی

اُس باغے وچ رب کھلائے ست پھل رنگ رنگیلے
سیدزادے سب شہزادے خوش اخلاق رسیلے
رنگو رنگ پھلاں سنگ بھریا رونق وچ گلزاراں
کدے خزاں نہ آوے مولا رہون بنت بہاراں
ترے مالنواں دے بطنوں رب نے ایہہ گلزار سجایا
اک تھیں چار، دو اکے تھیں، اک تھیں اک ہی آیا
بڑی اولاد سرور شاہ دی میں عاجز کہلاواں
مجروح ہے تخلص ماہڑا رحمت شاہ ہے ناں نواں
دوجا محمد شاہ تے تریجا زاہد حُسین کہاوے
چوتھا ہے مشتاق حسین شاہ اکو ماں دے جائے
دوجے بطنو پیدا ہوئے مجروح حال سُناوے
اک مظفر شاہ تے دوجا معظم شاہ کہاوے
تریجے بطنوں پیدا ہویا ناں الطاف رکھایا
اس لڑی دا باقی حالا اگے درج کرایا
سید رحمت شاہ دے گھر وچ قدرت نے فرمائے
چار پھل گلابی سوہنے دنیا اُتے آئے
پہلا سید یاسر حسین دوجا آصف جانی
تریجا سید عاقب ہویا چوتھا دانش جانی

سید محمد شاہ دے گھر بچ لگا خوب نظارہ
چار لعل دِتے رب مالک اِک تھیں اک پیارا
پہلا سید سجاد حسین شاہ دوجا سید ناصر
تریجا سید ظہیر تے چوتھا اشتیاق ہے دلبر
فِر مظفر شاہ دے باغے ترے پھُل کھِلے گلابی
پہلا سید عرفان ہویا، صورت بدھ حِسابی
سید سخاوت دوجا تریجا سید بشارت بھائی
فضلاں نال خداوند سائیں لڑی اگے چلائی
فِر الطاف حسین دے باغے قدرت نے پھُل لایا
سید اعجاز حسین ہے نانواں سوہنا رنگ سوایا
سید مشتاق حسین دے گھر بچ اللہ رونق لائی
سید احتشام ہے نانواں اُسدا سوہنی شکل سوائی
تریجا لعل ہے اس تسبیح دا ضامن شاہ پیارا
زہد عبادت تقویٰ اندر کامل مرد نیارا
اُسدے باغے ترے پھُل کھِلے اللہ فضل کمایا
اک بطن تھیں دو شہزادے اک تھیں اک ہی آیا
پہلے بطنوں سید ولایت شاہ دوجا سید کرامت
دوجے بطنوں اللہ دِتا سید شاہ عنایت

سید ولائت شاہ دے گھر تِیجّ ترے دِتّے رب بالے
سید شفاعت سید شجاعت سید انعام ہے نالے
سید عنائت شاہ دے اُتے مولیٰ فضل کمایا
دو پھلاں سنگ اوہ باغیچہ قدرت نال سجایا
سید لطافت شاہ ہے ناںواں سوہنی صورت والا
دوجا سید سہیل کہاوے خوش مزاج نرالا
بی بی خانم نور دے بطنوں ترے موتی جو آئے
اُندے حالے میں عاجز نے اسراں درج کرائے
پہلا لعل سید زمان شاہ جو دنیا تے آیا
اُس ڈالی تے اک پھُل لگا مولیٰ فضل کمایا
سید مجاہد حسین شاہ ناںواں ماں دی اکھ دا تارا
اُسدا اگوں اِک ہی لڑکا ظہور حسین شاہ پیارا
آپوں سید زمان شاہ ہوراں پیتا اجل پیالہ
بخشے رب اُنہاں دے تائیں ہووے قبر اُجالا
دوجا موتی اِس تسبیح دا درج کراں اِس جائی
سید میر احمد شاہ ناںواں نیک طبیعت پائی
اِسدے باغے بہاراں آئیاں لوہ لگی ہر جائی
چھ پھُل کھِلے باغے اندر قدرت نال الٰہی

اک بطن تھیں پنج پھلاں سنگ ایہہ گلزار سجایا
اک تھیں اک خداوند دِتا سوہنا رنگ سنوایا
اک بطنوں برکت شاہ تے دوجا منظور شاہ ہویا
تریجا سید احمد، چوتھا حمید شاہ کھلویا
پنجواں سید جاوید شاہ ہے لاڈاں نال اوہ پلیا
مجروح اس باغیچے اندر خوشیاں ڈھیرا ملیا
دوجے بطنوں پیدا ہویا جیہڑا سیدزادہ
سید محسن ناں ہے اُسدا ماپے حُب زیادہ
منظور شاہ دے باغے اندر لگے دو پھل ڈالوں
سید امجد، سید حامد خوش رہندے ہر حالوں
سید احمد شاہ دے ڈیرے لوہ لگی ہر پاسے
سید شاہ فیصل آیا کھن کے خوشیاں ہاسے
تریجا موتی اِس تسبیح دا حال اُسدا ہُن لکھاں
یارب میں عاجز بندے کو کون دیسی گا سکھاں
سید امیر شاہ ناؤں اُسدا سوہنی خصلت والا
ہر اک نال حلیمی برتے اوہ محبوب نِرالا
اُس باغے وِچ قدرت والے پنج پھل فر کھلائے
پہلا سید ضمیر حسین شاہ دوجا جعفر شاہ سدائے

تریجا سید ارشاد حُسین چوتھا اعجاز شاہ بھائی
پنجواں سید اشتیاق حسین شاہ قدرت نال الہٰی
سید ضمیر شاہ دے باغے دو پھُل رب نے لائے
اک تنویر حسین تہ دوجا صدام حُسین کہاوے
سید جعفر شاہ دے باغے دو پھُل رب کھلائے
اک نہال تہ دوجا سائل ناں اُنہاں دے آئے
بی بی زیتون مائی دے بطنوں ترے لعل جو آئے
میں بھی لکھ ادب نال سارے ڈوری وچ سجائے
اِس تسبیح دا پہلا دانہ درج کراں اس جائی
حاجی سید ایوب شاہ ناواں نیک طبیعت پائی
اُسدے باغے پنج پھُل کھِلے ہویا فضل الٰہی
اک نے اللہ دے رستے وچ ہے شہادت پائی
باقی چار جیہڑے ہین زندہ اُندے حال سناواں
پہلا سید جاوید حُسین شاہ دوجا طاہر علی ہے ناواں
تریجا سید شاہد حسین شاہ سوہنا پھُل رب لایا
سید ذوالفقار حسین شاہ چوتھا بھائی ہے آیا
اِس تسبیح دا دوجا موتی سید ابراہیم شاہ ناواں
لکھ کے حال اُنہاں دے بھائی تُساں تک پہنچاواں

کھِلے دو پُھل باغے اندر خوب لگا لشکارا
پہلا سید زاہد حسین شاہ دو جا نصیر حسین ہے پیارا
اِس تسبیح دا تریجا موتی سوہنا رنگ نورانی
سید یعقوب شاہ ناں ہے جِسدا جیُاں چن آسمانی
پنج لعل دِتے رب اُس کو سوہنی صورت والے
پہلا سید افسر علی شاہ دوجا اصغر علی شاہ نالے
تریجا سید طاہر علی شاہ سوہنا رنگ سنوایا
چوتھا سید مبارک شاہ ہے نیک طبیعت آیا
پنجواں سید لیاقت شاہ ہے خوش مزاج نرالا
یارب میں عاصی دے تائیں کریں آپ سمہالا
سید افسر شاہ دے گھر وچ اللہ فضل کمایا
اک پُھل سید اظہر علی شاہ قدرت تھیں رب لایا
اِتھے تک ہویا ہے پورا شجرہ نسب حضوری
وچ دربار الٰہی اپنے کریں ایہہ منظوری

دُعا

یارب اِس تسبیح دے موتی ہر ویلے ہی چمکن
رہوے حُبّ علم دی اِہناں لوکاں تائیں ورتن
لالچ حرص طمع دے کولوں دُور رہون ہر ویلے
اِس باغ خزاں نہ آوے رہن بہاراں میلے
پڑھن قرآن سب قاری بن کے سوہنے نال آوازہ
لُوں لُوں وچ قرآن ہی لِسّے روح رہوے نت تازہ
پنجے وقت نمازاں پڑھن خلقت کو پڑھالن
ہر پہلے پچھلے تائیں قرآن حدیث سکھالن
دِل وِچ حُبّ رہوے اِہناں کو دین اِسلامے والی
یارب ہرا رکھیں باغے دا ہر پیتر ہر ڈالی
دُکھیاں تہ لاچاراں تائیں ہر ویلے کم آون
بیکساں یتیماں تائیں اپنے کول بٹھاون
خدمت خلق دے جذبے اندر رات تہاڑی دوڑن
مسکیناں درویشاں تائیں خالی ہتھ نہ موڑن
صدا اتفاق رہوے اِہناں کو بے ادبی نہ آوے

دونواں جہاناں اندر مولیٰ کھاٹا کوئی نہ کھاوے
میں عاجز ناکارہ بندہ پہار اوکھا سر چایا
جتنا علم ماہڑے کول آسا، اوہ میں چا ورتایا
نیت نال صفائی دِل دی ایہہ شجرہ میں لکھیا
جوڑ کے نظم تُساں کو دَسّی جو سُنیا دِکھایا
آل نبیؐ تسبیح دے دانے سارے ہین پیارے
مڑے بیڑے فرن ہمیشہ فکراں دے بنجارے
آل نبیؐ دا صدقہ یارب میں عاجز دے تائیں
جو کجھ بھُل خطا ہوئی ہے بخشیں یارب سائیں
سنگ ایمان دی دولت رکھیں کھاویں میں نہ ٹھلّے
ہووے نصیب شہادت کلمہ وقت نزع دے ویلے
قبر عذاب ہووے جس ویلے میں تے فضل کمائیں
حشر تیہاڑے خلقت اُگے یارب نہ شرمائیں
دنیا تے جیہڑے دن رکھیں رکھیں نال اراماں
مجروح لکھ درود پہچاویں آل نبیؐ تماماں
آل نبیؐ دے ہر موتی دا صدقہ یارب سائیاں
نانیاں دادیاں تائیں بخشیں نالے بخشیں مائیاں
بھین بھراواں قوم قبیلہ نکیاں بڑیاں تائیں
نکے بڑے گُناہ سب بخشیں مولیٰ فضل کمائیں

اطلاع

سرکارؒ دا شجرہ پاک لکھدیاں ہیں شجرہ نسب دی کتاب گنجینۂ محمدیؒ بھیں علاوہ قلمی نسخیاں بھیں وی مدد کھدی ہے۔ اگر کسی اہلبیت حضرات کو اپنا شجرہ دیکھنا مطلوب ہووے اوہ رابطہ قائم کرن کیئانکہ گنجینۂ محمدیؐ شجرہ اھلبیت دی مکمل کتاب اساں کول موجود ہے۔ اِس شجرۂ نسب وچ صرف حضرت سرکار نانگا باجی صاحبؒ دی اگری لڑی بیان کیتی ہے۔

مجروح ملنگامی

کرامت حضرت نانگا باجیؒ صاحب

کامل مرد خدا دا پیارا چندر مُکھ نورانی
قاضی صاحب دسی مکو ساری کھول کہانی
سید قاضی علی شاہ نانواں رہندا اِنج ترگائیں
پرہیزگاری وِچ مرد بڈیرا افضل کیتا رب سائیں
ہولے ہولے گل سنائی اُس سُن حضرتؒ والی
قاضی صاحب فرماون لگے، واہ واہ شان نرالی
شوق پیا دل میرے اندر بیعت ہونے والا
کامل مرد مِلے جے کوئی کھولے دل دا تالا
ملنگام دے اندر سُنیا ہے کوئی مرد بڈیرا
نانگا باجیؒ دے ناں وے تھیں ہے مشہور بہتیرا
اہلِ بیت ذات اُچیری حسبوں نسبوں سُچا
دیندا فیض ہزاراں تائیں شان اپنی وِچ اُچا

القصہ میں پُچھدا پُچھدا پہچیاں پنج دربار اں
ہر پاسے اِک میلہ ڈِٹھا آندے لوک ہزاراں
میں اپنے دل نیت کیتی کر آئیاں پہلی واری
مینوں حال نہ دسّاں اپنا کیہڑا دُکھ بیماری
کامل مرد جے ہویا ایہہ تاں سمجھے سارے حالے
جس درد پُہچایاں ایتھے کرسی آپ سنبھالے
میں دل وچ دلیلاں کردا خلقت اپنے حالاں
چلے کوٹھی اندر حضرت سُن دا کُل سوالاں
فرمایا اِک خادم تائیں قاضی کو بُلا ویں
ننگا ئیں تھیں آیا جیہڑا منڑا سنہا پالویں
خادم آکے مجلس اندر منڑا ناں بُلایا
دِکھ کرامت ولی اللہ دی، دل منڑا گھبرایا
جیہڑا منڑے ناں تھیں واقف جانے ساریاں باتاں
اس کول روشن دیہنہ دوپہراں، میں وچ کالیاں راتاں
چل کے اندر حضرت اگے میں سلام بجایا
اپنے مُنہہ مبارک تھیں فِر اُنہاں ایہہ فرمایا
باہر بیٹھا دل اپنے وچ توں کے جھگڑے لائے
کامل مرد دِہیہ ڈھونڈیاں لبھدے ایسیں ہاں ادھ رلائے

تُنتڑے دِل وچ شوق جیہڑی ہے، نیت چنگی رکھیں
رب دیسے مراد دِلے دی، اوہ لذت بھی چکھیں
جس دن تو کھرے تھیں ٹُریں دل وچ رکھ ارادہ
میں اڈیک تُنتڑی وچ بیٹھاں حُب مڑے دِل زیادہ
میں جانا کہ حضرت قبلہؒ واقف حال تماماں
دیسے حال دِلے دے اُدھروں کے خاصاں کے عاماں
میں شرماواں مُنہ چھپاواں اکھیں پانی بگدا
دل دے راز تمامی روشن واقف ہے رگ رگدا
اپنے کیتے تے شرمندہ ہویاں میں لاچارا
واہ حکیم دی حکمت ڈاہڈی دسیے روگ آزارا
کہندی بیعت میں اُنہاں تھیں ہتھ وچ ہتھ مِلا کے
ہر ہر علموں واقف کیتاں مِٹھے بول سُنا کے
سارے بھیت دسیا لے مکو، دسیاں سارئیاں رمزاں
دِل تھیں میل زنگار اُتارے، دُور ہوئیاں سب مرضاں
دو دن ہور گزارے اُتھے، دل دا روگ گھٹایا
تریجے روز میں رخصت کہن کے مُڑ گھرے دل آیا
دِلبر یاد لوے جس ویلے، اوہ بہار چمن دی
اگ فراق دی چین نہ دیندی رہندی تانگ سجن دی

رہندا دل نت فکراں اندر دیس ماہیئے دے جاواں
بہہ کے سوہنے دلبر اگے اپنا حال سناواں
روح اُداس رہندا نت مڑا کوئی گل نہ بھاوے
باہجھ سجن تھیں اِک پل جینا، ڈاہڈی سختی آوے
اُنہاں دِناں مڑے دل اندر لبسدی سی اک ناری
قوم لوہاراں تھیں اوہ گُڑی ہ صورت پرُخ پیاری
سنگی اِک ماہڑے نال آسا، علی لوہار کہاوے
رہندا ہر دم سنگت اندر، دل مڑا پرچاوے
اِک دن مکو آکھن لگا گل سُنیں اِک بھائی
اپنے مُرشد دی کرداہیں ہر ویلے بڑیائی
اک دن مکو کھڑ اُتھے توں میں بھی جُل کے دیکھاں
کِتنا کامل پیر ہے توڑا میں آزماواں پرکھاں
دوجی گل لوہاری والی اوہ بھی آکھ سُناساں
مرشد جے اجازت دِتی مُڑ کے جنج چڑھاساں
اساں ایہہ صلاح لکائی اپنے گھر وچ بہہ کے
دوجے روز ہوئیاں اُٹھ راہی ساریاں گلاں لے کے
چار تیہاڑے ٹُردے ٹُردے رستے وِچ گزارے
پنجویں روز دوپہراں ویلے جُل پُہنچے بنجارے

جُل کے عرض سلام گزاری نچ دربار شاہا نے
کر دربار ہویا روح تازہ آئے ہوش ٹھکانے
لوٹ دے ہلیھڑ بیٹھدے سن اوہ محبوب الٰہی
چار چوفیری خلقت بیٹھی مجلس خوب سجائی
اساں دُواں کو اگے بُلا کے اپنے کول بٹھایا
حال احوال پچھ کے سارا فر ارشاد سُنایا
ایہہ لوہار پہیر تُسڑے کو آیا ہے ازماون
اِتھے کوئی لوہا ناہیں کہ چا پھٹی نچ باہون
لوہا ازمانا کم لوہاراں جیہڑا ہتھ نچ آوے
مرداں کو ازماون جُگا کامل مرد کوئی تھاوے
علی لوہار دے گلاں سُنیاں گیاں پھل تدبیراں
جثہ پانی پانی ہویا ڈُب گیاں تقصیراں
جیہڑی گل مرڑے دل اندر لوہاری والی آئی
رمز نال جناباں مکوساری گل سمجھائی
جیہڑی گل زبانوں نکلے واپس ہنیہ اوہ مڑدی
پاچھی دے سنگ پا چھی ٹاکی، اُنالی کدے نہ جُڑدی
مرڑے دل تسلی ہوئی بائی رمز فقیراں
محبت گئی لوہاری والی ڈاہڈے ہتھ تقدیراں

دل تھیں گیا خیال اڈ سارا عشق محبت والا
جس کو قلم ولی دی موڑے کرے کون اوہ چالا
فیر مجلس وچ باجی صاحبؒ ہور گلاں فرمائیاں
خلقت بیٹھی سُندی رہئی وانگ مثل ترہائیاں
آکھن لگے مجلس دے وچ مکو مخاطب کرکے
قاضی گل سُنیں اِک مڑی کن دلے دے تہرکے
اک منزل میں ایسی ڈِٹھی فردا وچ پہاڑاں
جنگلاں دے وچ پُہکھا ننگا رہندا وچ اُجاڑاں
جنگل جوہ دریا واں اُتے جدھر جدھر لیکھاں
دل مڑے وچ حُب بہتیری میں خضرؑ کو دیکھاں
اَج اِک منزل ایسی ڈِٹھی گل دہساں میں دل دی
خضرؑ مجلس دے وچ رہندا مکو ہنیہ فرصت ملدی
اکھٹے بہہ کے مجلس کراں اسیں دو اِک جائی
اوہ وی دِکھدا ایں وی دکھداں گل ہنیہ ہوندی کائی
واہ واہ طاقت مرشد والی میں کے آکھ سناواں
اس کو شان خداوند بخشی میں لکھدا شرماواں
القصہ علی لوہار وی بیعت ہو کے مُڑیا
شیراں اگے اوڑک مجروح سوکھا رہندا گڑیا

نوٹ :-

اِس کِتاب کو لِکھدے لِکھدے ویلا خاصا بیتا
قاضی صاحب ہوراں تاں تک اجل پیالہ پیتا
اِک محسن اِک مرد خدا دار خصت ہویا جہانوں
مغفرت کرے خداوند اُس دی اپنی رحمت شانوں

(آمین)

کرامت حضرت نانگا باجی صاحبؒ

راوی سُن اِک گل سُنائی مرشد دی بڑیائی
ولیاں کو رب طاقت بخشی انت شمار نہ کائی
مقدم داوٗد قوم بجاڑ ایہہ گل آکھ سُناوے
پیشہ بکر والی اُسدا، پورے نہ ہائش پاوے
لنگر دا کجھ مال مڑے نال باجیؒ صاحب لایا
ہنڈو بکرے تے کجھ بھیڈاں رکھاں خوب سمہایا
اِک دن اِک بندے سُن مکو چِھٹی اِک پہنچائی
مال لنگر دا بیچ کے سارا قیمت آنی پہنائی
بیچن کارن مال میں آندا اجڑ بچوں کڈھ کے
اِک بکرا کمزور اہا ہتا، آجڑیاں کو سدھ کے
آکھیا میں ایہہ بکرا کھڑکے چنگی طراں نہلاؤ
پانی بخشے گچھے جدوں رنگ اِس کو فِر لاؤ

ماہڑے دِل نیت ایہہ ہوئی بکرا مج ہے لِسا
اسداؤل فہ کھٹ نہ جلے ہے لنگر دا حصہ
اُس بکرے کو رنگ شنگ لا کے کیتا نال اکھٹا
قیمت وچ ہوئے برابر لگا اِک ہی پٹھا
رقم ایں رومالے بدھ کے چنے دے وچ باہی
کدوں لوہ ہووے میں دوڑاں اوکھی رات لنگھائی
صبح اُٹھ تیاری کیتی رُٹی بدھی پلے
وچ لمیرا سفر اوکھیرا یار اکھلے چلے
رات گزاری رستے اندر دوجے دن جا پہچیا
مُرشد دے دربارے اندر حال احوال میں دہسیا
مجلس دے وچ بیٹھے دے سن اوہ محبوب ربانی
جیاں رات ہنیری اندر چمکے چن نورانی
حال احوال دہس کے سارا میں اک طرف بیٹھاں
مُنہ اُندے داہر دکھ نہ سکاں تھرت پھر دلاں ہیٹھاں
تھوڑی دیر جیاں جی گزری مُرشد سُن فرمایا
مقدم مال لنگر دا سارا تُساں بیچ بٹایا
کھول رومال میں پیسے کڈھے وچ خدمت دے رکھے
ہتھ مبارک اُتے رکھیا، اکھیاں نال نہ تکے

چاء پی کے جد فارغ ہوئے حاضر لوک تمامی
کجھ اجازت کہن کے اُٹھے تہ ٹُرگئے کر سلامی
خاصی دیر پچھے اوہ پیسے ہتھ اپنے وچ چائے
کجھ روپے اُس دتھی بچوں چھک کئی کر آئے
مڑے داہر مخاطب ہو کے کہن لگے ایہہ قصہ
جیہڑے لوٹ کئی کیتے سن ایہی ہے تو ہڑا حصہ
بکرے کو نہوا تہواکے رنگ جیہڑا اتدھ لایا
اوہ رقم سب تُرٹی ہوئی سُن مڑا فرمایا
مڑا حق جیہڑا ہے بن دا اوہ میں کئی کیتا
باقی چاکے رکھ چھنتے وچ گل نہ کریں میتا
میں حیران تہ سوچاں کر دا جنواں تے رکھی لوئی
کس کوہ قافے اندر یار ب بکرے دی گل ہوئی
دو دن دا ایہہ رستہ لما دُور دُراہڈے پینڈا
بکرے دی گل آکے مولیٰ اِتھے کون سنیندا
ھٰذا مِن فَضلِ رَبّی ماہڑا مُرشد پیارا
ہر گل دی خبر ہے رکھدا، سوہنا مرد نیارا
ملن گام دی تہرتی بیٹھا کر دا سیر چوفیری
دُور دُراہڈے دلیساں والی رکھدا خبر پکیری

کوئی گل نہ اسقیں اوہلے واقف ہے سب رازاں
پھیت دِلاں دے جانے سارے کیا عاماں کیا خاصاں
خوشی نال مڑی اکھیاں بھیں اتھروں ڈُھلن لگے
کجھ جھولی، داڑھی تے چھڑے، کجھ مٹی تے بگے
ہتھ بنھ کے میں عرض گزاری اے مُرشد شاہا نا
بخشیں بُھل جیہڑی اَج ہوئی ہووے فضل ربانا
مڑی طرفوں ایہہ پیسے بھی اپنے کول رکھاؤ
بُھل کے فِر نہ غلطی کرساں اَج تہ رحم کماؤ
مکو فِر فرماون لگے میں ایہہ کم ہنیہ کرنا
تہوکھا دغا فریب جو کردا آخر اگ بچ سڑنا
قصائی نال دغاتوں کیتا بکرے کو رنگ لایا
مُل بکرے دا زیادہ ہوسی تہوکھا توں کمایا
تُہوکھے دی کمائی کے کرنی دنیا چار دناں دی
حشر تیہاڑے کے مُنہ لگسی ہوسی پُچھ جہناں دی
سختی تنگی اوہکھے ویلے شُکر جیہڑا ہے کردا
اُس شخص تے اُسدم ہوسی کھٹ عذاب حشر دا
دنیا دے ایہہ چار تیہاڑے اوکھیاں سوکھیاں لانان
قبر عمر لمیری بھتی، یاد رکھیں ایہہ باتاں

جیہڑا کم بھی کرنا ہووے سوچیں تانا یانا
جس کم دے وچ اللہ راضی اُسدا کے ٹھکانا
اُس کمے کو ہتھ نہ لاویں جس تھیں کہاٹا کھاویں
حشر تیہاڑے اللہ اگے جاندا نہ شرماویں
جیہڑے لوک توکل والے پلے کجھ نہ رکھدے
صبر نال ہراک نعمت کہر بیٹھے دے چکھدے

کرامت حضرت نانگا باجی صاحبؒ

راوی ہے اس گل دا جیہڑا اوہ ایہہ آکھ سُناوے
بکروالی بیشہ اُسدا، نال لیلن کھادے
اُس سُن اک کرامت تکو کھول دہسی زبانی
میں عاجزوی کوشش کرساں ہووے فضل ربانی
پہلگام تھیں تھوڑی پچھے ہور جگہ اک آئی
ننگے بل دے آسے پاسے دی ہے گل ایہہ بھائی
بکروال سب ڈیرے اپنے آندے، جاندے لاندے
دو چار دن اُس جائی وچ، ہین قیام کراندے
اک واری ڈیرا لا کے بیٹھا، منڈھر قبیلہ سارا
دیگر ویلے آن کے کیتا باجیؒ صاحب اُتارا
آسے پاسے لوک جیہڑے سن کھٹے ہوئے سارے

گرم کچہری چار چوفیری لگے خوب نظارے
کہہ وچ ہنیہ کھواڑی کوئی لکڑیاں کٹھو آناں
باندے دے وچ پھردا حاجیؒ کے سبیل بناواں
پچھے اک گراں ہے لبدا، حاجی دے دل آیا
اُتھوں چل کھواڑی آناں ہوسی کم سنوایا
حاجی صاحب گراں داہر سڑیا کھواڑی چل کے آناں
اک گجر دے کہر چل بیٹھا، گلاں آکھ سنانا
مکو اک کھواڑی دیویں حاجت پیش اک آئی
کہر مڑے نانگا بابا ہے آیا گل دہساں اوہ بھائی
گجر تلخ جواب ہے دیندا حاجت ہنیہ ہوندی پوری
خبرے کون ملنگ ہے آیا، مکو کے مجبوری
ملنگ کے گھماسی مڑا، اُٹھ چل جدھروں آئیں
کھواڑی تہ میں دلیساں ناہیں اینویں وقت گمائیں
گل ڈاہڈی ایہہ اوکھی لگی حاجی صاحب تائیں
واپس مڑ کہرے کو آیا، بولیا چالیا ناہیں
مڑکے آ مجلس وچ بیٹھا تہ کردا دل تدبیراں
گجرے گل وچ منڈی کیتی ہائے مڑیاں تقصیراں
مجلس اندر حاجی صاحب، گل کوئی نہ کیتی

ؒ حاجی اسحاق مہندھڑ، تریاٹھ والا۔

دل ہی دل وچ سوچاں کردا جیب جیاں ہے سیتی
باجیؒ صاحب گلاں کردے مجلس والے سُندے
جیاں سپ سمندر وچوں موتی کڈھ کڈھ چُن دے
اجن چیت اُتے گراں وچ لوکاں شور مچایا
کھا گیا رِچھ اک گجرے تائیں کن آواز آیا
بکر وال جے دوڑن لگے سُن کے ایہہ گُکارا
باجیؒ صاحب لوکاں تائیں کردے ہین اشارہ
حاجی نال اُس گجرے جیہڑی ہے گُستاخی کیتی
اللہ صاحب بدلہ کہدا، پھسیا ایہی نیتی
اینویں رِچھ نصیحت کارن اُسدے کول گیا ہے
اللہ مالک خیر ہی کرسی جو کجھ شور پیا ہے
رِچھ سُن اُسدا کن کڈھ کھڑیا تھوڑا زخمی کیتا
اپنے عمل اگے کو آئے سُن بھائی بد نیتا
شامی سبھاں لوکاں مِل کے اُس گجرے دے تائیں
حضرتؒ اگے آن پہچایا، فضل کرے رب سائیں
آنے نال پیراں تے چہڑیا کردا گریہ زاری
نام اللہ دے بخشو مکو، بھُل ہوئی ہے بھاری
اینویں سوچ ملنگ میں کوئی کر بیٹھاں گُستاخی

بہی شامت سر مڑے تے، مکو دیوہن معافی
بیعت کہن مرید اوہ بنیا دل تھیں نیت کر کے
حضرتؒ اگے توبہ کیتی، تُھٹے کن پکڑ کے
اُسدی نسل اسویلے توڑیں ہے مُرید اکھاندی
ملنگاں درباے اندر، اکثر آندی جاندی
اَج بھی اوہ مشہور ہین سارے رچھ کھادے دے پُتر
سال دے وچ اِک دو فیرے کردے ہین اوہ اکثر

کرامت حضرت نانگا باجی صاحبؒ

اِک دِن مجلس لا کے بیٹھا سوہنا مرد نورانی
جَیاں چودھویں راتی اندر چمکے چن اسمانی
مجلس اندر بیٹھے دے سن حاضر لوک تمامی
عالم علم دے واقف بہتے کیا خاصے یا عامی
عالم کجھن سوال حضرت تھیں جنوں گوڑے ڈاہ کے
دین جواب علماواں تائیں رمز حقیقت باہ کے
سوہنا مرد تخت تے بیٹھا بول جواب سُناوے
موتی لعل خزانے برتن جدوں سخن ہلاوے
دیوے جواب حقیقت والے معرفت دی کھٹ چکھے
پکڑ مہار شریعت والی باہر قدم نہ رکھے
عالم لوک سیانے بن کے کرن سوال کتابی

وحدت دے خزانے وچوں دین جواب شتابی
عالم ڈھونڈ کتاباں وچوں جو جو کرن کلاماں
ہر لفظ ہر زیروں زبروں دین جواب تماماں
مجلس والے بیٹھے سُن دے ڈونگھے راز خدائی
حقیقت دے خزانے برتن، لُوہ شریعت آئی
کامل مرد جو بیٹھا ہووے مجلس خوب سجا کے
وحدت دے خزانے بنڈ دا سے عشق دی باہ کے
جُلدا کوئی نہ خالی ہرگز ولیاں دے درباروں
دیندے فیض ہزاراں تائیں فضل اللہ دے یاروں
سُکھیا جے کر مجلس اندر کرمزا خاں ہسے
مجلس والے کھِڑ کھِڑ جلدے گل اُسدی جے رسے
دُکھیا جو کوئی بیٹھا ہووے، مجلس نال اوہ پھسے
باہروں اوہ وی ہسدا مجروح اندر غماں دے کسے
یا کِسے دل کانی لگی یا ہووے روگ ہجر دا
ہووے سٹ درد دی غالب، دوست جدوں کوئی مردا
دُکھیا درد ہلاوے جدوں رو رو آہاں بھردا
سُکھیا سنگ مجلس دے مجروح اینویں ہائے کردا
حضرت بیٹھے کرن کلاماں مجلس خوب لگائی

دین جواب علماواں تائیں کھُل دے راز خدائی
تر ڈی اک مجلس دے وچوں ظاہر ہوئی بھائی
ٹیں ٹیں کردی چھالاں بھردی حضرتؒ اگے آئی
چھال مار جھولی وچ بیٹھی بولے کرے پکاراں
حضرتؒ اُس تر ڈی داہر دکھن یارب تتڑیاں کاراں
تر ڈی بیٹھی ٹیں ٹیں بولے چُپ نہیں اوہ کر دی
نہ نسّے نہ بھجے کدھرے مول ناہیں اوہ ڈر دی
سارے لوک حیران ہو دکھدے یا صاحب سُلطانا
حضرتؒ اُس تر ڈی دا قصہ سُندے نال تہیانا
مولوی صاحب مجلس وچوں آکھیا حضرتؒ تائیں
تر ڈی کے فریاداں کردی ظاہر گل سُنائیں
اینویں کیویں بولے تر ڈی یا قضیئے دی ماری
کس مطلب تھیں آئی اِتھے کھول دسو گل ساری
حضرت ہس کے گل سُنائی سارے مجلس والے
ہو حیران ایہہ گلاں سُندے رمز حقیقت نالے
تر ڈی والی گل حضرتؒ سُن ساری کھول سنائی
رو رو آکھے میں دکھیاری تتڑے درتے آئی
جوڑا مر گیا ہے میرا پے گئی لمبی جُدائی

بھڑ گیا ہے دل دا جانی ڈونگی کانی لائی
گیا صبر آرام دلے دا میں روندی کرلاندی
پھر دی ہاں بن جوڑا کلی تھکے ٹھیلے کھاندی
میں اُجڑی دا کہرتا دیں منگدی ہاں امداداں
مڑے کولوں جوڑا منگدی کردی ہے فریاداں
حضرت جدوں ایہہ گل کیتی مجلس والیاں تائیں
دل وچ شک کردا اوہ مُلّاں چت لے آندا ناہیں
مولوی دے دل گل نہ بیٹھی سوچ دلے وچ آئی
تر ڈی دی ایہہ گل سُنا کے کردا ہے بڑیائی
آخر مولوی حضرتؒ تائیں آکھی گل سُنا کے
تر ڈی کوہن بدعا کریو جوڑے نال بیاہ کے
مُلّاں سُن ایہہ گل جے کیتی حضرتؒ رمز پائی
وحدت دے سمندر اندر دِتی جوش اُبالی
آکھن لگے مُلّاں تائیں سُنیں اوہ گل پھایا
اج بیاہ تر ڈی دا ہوسی جے مالک سن چاہیا
تر ڈی کو اج جوڑا مِلسی دُور ولایت پاروں
رب کرسی اج آن مِلاسی لاڑا قدرت ہاروں
اُس پردیسی سن اج آنا تر ڈی نال بیاہنا

ہوسی وصل دواں دے تائیں مِل سی اَج ٹھکانا
تیر ڈی بھی اَج عید مناسی جوڑے نال پھر بسی
ایہہ کشمیرن اوہ افغانی دیسی نال بدیسی
تُلّاں دِل وِچ سوچاں کردا ایہہ گل کدے بہاسی
دُور ولائت پاروں تیرڑا کِس بہلنے آسی
تھوڑی دیر جیاں جی گذری شخص اِک باہروں آیا
کھارا اِک داکھاں نال بھریا حضرت اگے لِٹکایا
عرض کردا مُنڑ حضرتؒ اگے ایہہ داکھاں افغانی
ملک قندہارے تھیں میں آندی وچ دربار نِشانی
کرو دعا رب فضل کماوے اُس باغے دے تائیں
جیہڑا کھاوے میوہ اُس دا، بخشے رب شفائیں
اپنے ہتھ مبارک حضرتؒ کھارے دا ڈھکن چایا
کہہ کے ناں خدا دا جدوں گُچھا اِک اُٹھایا
تیر ڈا اِک داکھاں وچ بیٹھا آیا ہے سی توڑوں
تیر ڈی وانگ سُدائی ہویا اوہ بھی اپنے جوڑوں
چھال مار کے باہر آیا، جیاں تیرڈا افغانی
مار اُڈاری جھولی بیٹھا، وچ محبوب ربّانی
تیر ڈا تیر ڈی دوئے بیٹھے ہو کے نیڑے نیڑے

جانی سنگ مِلے جد جانی گئے رغماں دے چھیڑے
سبحان اللہ سبحان اللہ مولوی اُٹھ کھلویا
یارب قادر قدرت والا، ملاّں عاجز ہویا
مڑے دل وچ شک جے پیا کیتی میں خطائی
ڈاہڈے دے ہتھ ہوندی ہے تدبیرا الٰہی
گنہگار میں عاجز بندہ بھریا عیب قصوراں
اپنے کیتے تے شرمندہ، میں سوچاں تہ جھوراں
بھُل مڑی جے معاف نہ ہوسی میں شرمندہ ہوساں
دُواں جہاناں اندر مولی ٹھیلے کھا ندا رہساں
لوکاں ہتھ کناں کو لائے توبہ توبہ کر دے
ولیاں کو رب طاقت بخشی جو چاہون سو کر دے
مجروح کو بھی آس ہے مولی پھیر سیجے دے درد دی
سوہنے مُرشد دے درباروں بن دی بگڑی ہر دی

✱

کرامت حضرت نانگا باجی صاحبؒ

دِکھ کرامت مرد سچے دی دنگ دماغ ہو جاندا
عمر دیاں بِچھڑیاں کو کس رنگ آن مِلاندا
اِک دن حضرت بیٹھے دے سن مجلس خوب لگائی
وِچ دربار دے ظاہر ہوئی ضعیف بُڈھی اِک مائی
بُڈھی دِکھ کے حضرت تائیں آہ پُکارا کردی
روو ے آہاں ڈاہاں مارے چُپ نہ ہرگز کردی
غیر مسلم اوہ ہیسی بڈھی حال رنجور نمانا
دردا ں مار کیتی سی عاجز بھلیا کھانا لانا
دوئیے ہتھ سرے وِچ مارے رووے کرے پکاراں
میں نمانی درد رنجانی آئیاں وِچ درباراں
بیٹھ زمیں تے سر چا مارے ہنجوں بھر بھر رووے
تھوڑ ملے چا مُنہ اپنے تے حالت دوجی ہووے

پٹے بال تہ سینہ کُٹے رو رو کردی عرضاں
یاصاحب سُلطانہ توں ہی جانے ساریاں مرضاں
حضرتؒ کول بِٹھالی بڈھی ہتھ سرے تے پھیرن
دین دلاسہ بڈھی تائیں تھوڑ سرے تھیں کیرن
کیاں اِتنی رو دیں مائی کھول دسیں گل ساری
کیہڑا دکھ تُہڑا دِل ساڑے کس قضیئے دی ماری
بڈھی رو رو عرضاں کردی اے شاہِ دوجہاناں
سال اٹھاراں ہوئے میں تھیں گُمیا پُتر نمانا
اِک بچہ ساکھر میرے وِچ اِک میں اُسدی مائی
ناہیں اُسدا باپ سرے تے نہ کوئی بھین نہ بھائی
کھرتھیں گیا بزارے اندر نہ مُڑ واپس آیا
گزرے سال اٹھاراں مکو میں نہیں درشن پایا
لگی اگ الغیبوں ایسی سب کجھ ساڑ مکایا
اِک ہی پھُل سا باغے اندر آساں نال لگایا
چور پیا پھُل توڑ لے گیا مُکو خبر نہ کوئی
بُلبل وانگ دیوانی پھردی مَیڑی حالت ہوئی
سٹے دولت مال خزانے زمین مکان جے سارا
یاد اُسے دی کھا گئی دِل کو جس دا مکو سہارا

مٹراچن بدلاں وچ چھپیا رات ہنیری ہوئی
اکھاں نال تکاں اک واری ہور امید نہ کوئی
دِل وچ آس لگی دِلبر دی دِکھاں مُنہ اِک واری
لُٹ گیاں میں باندی باچھڑے ایہہ دنیا کِس کاری
بچے پِچھے پھردی رہیاں جنگل جوہ پہاڑاں
شہر گرانواں اندر ڈِٹھا، ڈِٹھا وِچ پہاڑاں
نہ کِدھرے اوہ دِلبر مِلیا ناہی نظری آیا
ہائے افسوس مٹرا دِل جانی کِس ہے بند کرایا
اُسدے پچھے جان گمائی اکھیاں دی روشنائی
خبر لگی تُساں دی حضرت تایئں اِتھے آئی
سُنی میں مشہوری ڈاہڈی حضرت تُساں والی
من سوال میں عاجز دا ئیں ہاں وانگ سوالی
اِک مُراد ماہڑے دِل اندر حضرت مجھ دکھاؤ
زندہ ہے یا مویا دا فِر سچی گل سُناؤ
مویا دا ہے بچہ جے کر دسو مکو ظاہر
جے زندہ ہے آن مِلاؤ تسیں اللہ دی خاطر
دِکھ کے حالت اُس بڈھی دی دِل حضرت دا بھر آیا
زبان مبارک تھیں جناباں ایہہ ارشاد سُنایا

دل وچ رکھ تحمل مائی قادر قدرت والا
کرسی مراد دلے دی پوری صاحب حکمت والا
اُٹھ تو اندر جا لنگر وچ رُٹی اک لے آویں
ہتھے اُتے باندے رکھ کے مڑے تک پہچاویں
مائی اُٹھ اندر گئی جلدی رُٹی لے کے آئی
حضرت باجی صاحب ہوراں ایہہ گل آکھ سنائی
مائی دِکھ پچھاں تو مڑ کے کون ہے مکروں آندا
بڈھی جد پچھاں مڑ ڈِٹھا ہوش ہواس اُڈ جاندا
نکلی چیخ بڈھی دے مُنہوں ای مٹرا دل جانی
گل نال لا دِتا اُس لڑکا رو رو حال گمانی
ماں پُتر جد گل لگ ملے مجلس کو حیرانی
مجروح دِکھ خدا دے پیارے واہ طاقت سُبحانی
ماں پُتر کو جھولی رکھ کے مخاطب ہو کے بہندی
کردی شکر ہزاراں مائی نیچے تائیں کہندی
سچ گل دہس مٹرے دل جانی اَج تک کتھے آسے
مٹرا موں خیال نہ کیتا، دِل لگا کس پاسے
بچہ ہو حیران سُناندا اپنی درد کہانی
ساری مجلس سُندی آئی نیچے دی روانی
جس تیہاڑے شہر ول گیاں ٹھگ اِک نظری آیا
پیسے دہس پھسایا مکو گلاں نال ٹھگایا!

کہن کے اپنے نال اوہ ظالم راجے دے گھرتائیں
قیمت کہن مٹری اوہ نٹھا پہنچ گیا اُس جائیں
مکو بیچ گیا اوہ ظالم باورچی بنا کے
راجے حکم دِتا تدھ مکو لنگر مٹرا پکاوے
لنگر وِچ ہیں رہندا ہر دم رُلی دال پکاندا
نوکراں تھیں راجہ مٹرا پہرہ خوب کراندا
نہ ہیں نس پہجن جگا ناہیں کجھ تدبیراں
لگی قید باورچی خانے، ڈُبیاں بے تقصیراں
کہہ بار نہ مائی والی رہندی حرص کہنیری
بند ہوئیاں وِچ بندیخانے پہرہ چار چوفیری
دِل وِچ سوچاں غم مٹرے وِچ ماتا مرگئی ہوسی
کِس کو درد اساں دا ہوسی کون اساں کو روسی
سب کجھ آخر ہیں پہُل بیٹھاں نہ بابل نہ مائی
اوہی مٹرا ڈیرا بنیا جِتھے عمر لنگھائی
اَج ہیں آٹا گُن داہے ساں بِلی جے اِک آئی
چھٹ مارا اوہ مٹرے کولوں نس گئی رُلی چائی
پچھے دوڑ پیاں ہیں اُسدے کرکے زور آوازا
اُس محل تہ اِس کوٹھے دا مِلیا سا دروازہ

مت مہاراجہ رُلی ڈیکھے بلی دے ہتھ تائیں
مکو مار گماوے ظالم دے کے سخت سزائیں
کدھر گیا اوہ محل راجے دا مکو ایہہ کے ہویا
اکھیاں نال ایہہ کے ہیں دِکھاں یا سپنے پنج سویا
سمجھ ہنیہ کجھ آندی مکو توں ہی دس کجھ ماتا
میں کتھے ساں کتھے آیاں تو ہوسی کجھ جاتا
بڈھی مار کلاوے اُس کو کہندی نال زبانے
بچہ توں لے آندا اِتھے اس صاحب سلطانے
میں جے عرض گزاری رو کے صاحب دے دل آئی
کس جہانوں چا کے پُتر نال ملاندا مائی
بڈھی کو جد پُتر ملیا تے ملی دولت شاہی
سر مُنہ ہتھ پُتر دے چُمدی ہور نہ حاجت کائی
بڈھی حضرتؒ دے پیراں پھڑی گئی مصیبت ساری
دواں دی زبانوں ہویا کلمہ حق دا جاری
ماں پُتر نے کلمہ پڑھیا حضرتؒ آپ پڑھایا
دہس کرامت کافراں تائیں مسلمان بنایا

٭

ہک واقعہ تہ کرامت نانگا باجیؒ صاحب

راوی سُن اِک گل سُنائی میں عاجز دے تائیں
ولی اللہ دے مست ہمیشہ خوف اُنہاں دِل نا ئیں
حاجی اسحاق ہے ناںواں اُس دا مہندھڑ قوم رکھاوے
بکروالی پیشہ اُسدا، اوہی گل سُنا وے
سخت اوکھیرا سال اک آیا بچ کشمیر علاقے
بچ ہی ظالم قحط پیا سا ماواں بچے کھادے
اِک دن رُل کے میں وی بیٹھاں بچ دربار شہاندے
حضرتؒ کول بہٹاکے مکو ایہہ گل آکھ سناندے
لنگر دے بچ غلہ نا ہیں توں کجھ کریں دلیری
چاول لوڑ لے آویں کدھروں دیکھیں چار چوفیری
پیسے کجھ مسڑے ہتھ دِتے حکم کیتا میں تائیں
غلہ کہن کے آویں سنگیا خالی ہتھ نہ آویں

مرشد مڑی ازمائش کردے ہور ہنیہ گل کائی
یارب میں تے فضل کماویں اوہکھی گھڑی ہے آئی
نال دِتا اِک کھوڑا مکو سنج ساماں پھیڑا کے
جُلدے جُلدے کپوارڑے پنج شامی پہچیاں جاکے
ہوئی مراد مڑی فِر پوری غلہ لیا اک کہر تھیں
بُھکھ تریہہ سُن عاجز کیتاں تنگ پیاں سفر تھیں
غلہ کہن کے واپس مُڑیاں راتی ٹُر دا رہیاں
اُسی رستے واپس مُڑیاں جس رستے ہیں گیاں
مرشد دا حکم جو ہووے پورا کرنا پیندا
اپنا پیر جے راضی رہوے تاں راضی رب رہندا
رستے دے وِچ میں تے گُزرے اوکھے حال سفر دے
ٹُرنے دی ہمت نہ رہی کئی خیال گزردے
القصہ دوپہری ویلے پہچیاں وٹلب آکے
اِک تہ بُھکھ لگی پر زیادہ دوجا تُھپ تڑا کے
ضعف ہویا بدن دے اندر گل مڑے دِل آئی
میں لنگر دی خدمت اندر مڑی خبر نہ کائی
میں رہ جُلساں رستے اندر کھوڑا ہتھوں جاسی
عید مناسی اوہ کوئی جس کو ایہہ نعمت ہتھ آسی

لاش مڑی کو گوراں کھا سن ہسسی سب لوکائی
پیسیر مڑے سُن ایہہ مڑے نال چنگی گل بنائی
تنگ آ کے میں جان اپنی تھیں اہی رپڑے کردا
کھوڑے دے پچھے میں دوڑاں چھڑدا اُٹھدا مردا
رستے بچ چڑھائی اگے ہمت ہنیکے کرساں
کہے پہنچباتہ مشکل ہویا رستے دے بچ مرساں
ایہناں فکراں اندر ڈُبیا میں جے قدم اُٹھایا
اچن چیت سوار اِک اگوں مکو نظری آیا
کھوڑے اُتے بیٹھا داہے، ہے کوئی مرد نورانی
مُنہہ دے اُسدی لاٹ نہ چھلاں واہ صورت لاثانی
اِک ہتھ بچ کٹورا تھمیا ٹھنڈے پانی والا
دوجے ہتھ بچ رُٹی چائی کر کے خوب سمبھالہ
رُٹی بچ رومالے بدھی جاں مڑے کول آیا
رُٹی چھناں اگے کر کے مڑے ہتھ تھمایا
مڑے نال کوئی گل نہ کیتی مُڑ گیا اوہ راہی
رج رج کے میں رُٹی کھادی پڑھیا شکر الٰہی
دل بچ سوچاں یارب سچے کون مرد ایہہ آیا
جس سُن میں مسافر اُتے اتنا رحم کمایا
پیسیر اپنے دی گل کوئی مکو یاد نہ دل تے آئی

سوچاں کردا ٹُردا جُلدا کون ایہہ مرد سپاہی
کِس تن میں تے رحم کمایا رستے دے وچ آ کے
ٹُر چلیا مُڑ گل نہ کیتی میری بھکھ مٹا کے
آخر جدوں کھر میں پہنچیاں غلہ کیتا حوالے
مُڑ خدمت وچ حاضر ہویاں پیر اپنے دے نالے
لوکاں دی کچہری اندر جیاں جن اسمانی
مکو دِکھ مخاطب ہویا چندر مکھ لاثانی
سختی تدھ اُٹھائی بھتی رستے اندر بھائی
بھکھ لگی تکو جس ویلے رُٹی کِس پہنچائی
دل میرے تڑاکا بجیا صاحب سُلطانا
رُٹی دیون والا مُکو ہے ایہہ مرد ربانا
تھر تھر جُثہ کمن لگا میں عاجز دے تائیں
اپنے کول بٹھایا سد کے فضل کرے رب سائیں
تھوڑی دیر جیاں جے گزری مُڑ میرے در ڈٹھا
کہن لگے رومال اوہ میرا دس کتھے تدھ رکھیا
جلدی کڈھ رومال میں جیبوں صاحب دے ہتھ پایا
آکھن لگے میں ہی آساں روٹی کہن کے آیا
نکی جہی اِک گل دی خاطر کیتا تدھ کُرکا را

پہل بیٹھیں اُس مالک تائیں جیہڑا پالن ہارا
ہر ساعت ہر حالے اندر من اُسدی بڑیائی
فضل اُسدے ہین بے حسابے اَنت شمار نہ کائی
جیہڑے لوک توکل والے صبر کرن ہر ویلے
اُسدا شُکر بجالے آندے ہین اُسی دے میلے
اوہ جبار قہار کہاوے اُس دی صفت غفاری
کردا رحم مخلوقاں اُتے واہ واہ شان نیاری
ولی اللہ دے اک چھِٹ اندر ستر رُوپ بٹاندے
اپنے ہر مُریدے تائیں مشکل وچ کم آندے
یارب فضل کماویں میں تے رہواں وچ اسیراں
مُرشد دے صدقے وچ مولیٰ بخشیں ہیل تقصیراں

کرامت حضرت نانگا باجی صاحبؒ

اک کرامت ہور لکھاں میں کر کے خوب تیاری
راوی نے بیان جو کیتی کھول دسّاں گل ساری
وچ گجرات گراں اک پیندا سوہنا دیس کہاندا
منڈی بہاؤالدین علاقہ راوی ناں سُناندا
اُس گراں شخص اک رہندا عزت شہرت جانن
چوہدری رحمت خان دے ناں تھیں اُسکو لوک سیانن
اپنی قوم قبیلے اندر بڑا شخص کہاوے
عزت مال خدا وچ بخشی راوی آکھ سُناوے
جدھر جاوے عزت پاوے فضل کیتا رب باری
مسکیناں غریباں تائیں ہنر سخاوت جاری
اک گلوں دل سڑدا رہندا کہ اولاد نہ کوئی
کیتے حیلے وچ وسیلے پر اولاد نہ ہوئی

کئی پیر فقیراں دے کول نت اوہ پھیرا لاوے
اللہ رحم کرے جے کدھروں مت مِٹھا پھل تھیاوے
چیلے سارے ہوئے لکارے کوئی تدبیر نہ چلی
اِس دُکھڑے نے دکھیا کیتا لنگی عمر اکھلی
زمیں مال تے دولت اپنی دِکھ دِکھ دل سڑدا
گذرے رات نت فکراں اندر درداں دا دن چڑھدا
اِک دن راتی روندے روندے سرگی ویلا ہویا
ڈوہنگی نیند رہی اس تائیں بیخود ہو کے سویا
تائیں خوابے اندر ڈِٹھا مرد فقیر اک آیا
پچھیا اِتنا دُکھی کیاں ہیں کس غم ہیں ستایا
خوابے اندر چودھری صاحب ساری گل سنائی
ہر اک چیز ہے دا فرکھرنج پر اولاد نہ کائی
اِسں درد وں نت سڑدا رہواں عاجز حال نمانا
بچہ رب دیوے جے ہووے پہا دیں کھُڈا کانا
عمر جوانی گئی دیوانی ہُن بڈھیما آیا
جھولی مڑی رہی نت خالی کُجھ پلے نہ پایا
خوابے دے نج عرض سُناوے رو رو جھیاں پاوے
کامل مرد خدا دا پیارا تاں ایہہ حکم سُناوے

سوا روپیہ منت منیں نال صدق یقینوں

رب چاہوے تہ بچہ دیسی قدرت والا تینوں

بانڈی پور ملنگام پنج باجی صاحب تائیں

سوا روپیہ منت والا اُس دربار پہچاویں

منت دے پنج دیر کریں نہ ہوگ مراد تاں پوری

اللہ صاحب بچہ دیسی ہوسی جھٹ منظوری

لگی جاگ تہ نیندر کھُلی بیٹھاں سوچاں کردا

یارب کے اشارہ ملیا ٹھنڈیاں ساساں بھردا

خوابے والا ایڈرس سارا ہویا یاد تمامی

کیہٹراگراں تحصیل کیہٹری ہے نالے اسم گرامی

بیگم اگے قصہ سارا اُس نے کھول سُنایا

سوا روپیہ منت والا حکم انہاں فرمایا

بیگم آکھے جلدی کرتوں لاویں نہ ہُن دیری

مولیٰ چاہوے ہوسی جلدی پوری مراد اج میری

القصہ سوا روپیہ منت ادا اُس کیتی

ڈاکے اندر پایا انہاں نال صدق دی نیتی

نالے ایڈریس لکھ انہاں نے چٹ جیبے پنج پائی

وقت ضرورت لوڑ پووے گی مت ایہہ کسے جائی

دل وچ سوچے اللہ جانے ہے کوئی جایا ناہیں
پر پورا ایڈریس ہے دیتا ضلع تحصیل گرائیں
کدے دل تسلی ہووے مُڑ ڈُبے وچ فکراں
اللہ جانے شہر دے وچ کے پھُل کھِلس نکراں
عمر گئی جوانی والی پھل اساں نہ پایا
بڈھے بارے اللہ جانے کے قسمت وچ آیا
کجھ اک مدت پچھے لگی آس اُمید اُس تائیں
دل و دل دعائیاں کردا رب مراد پہچائیں
گذرے نو مہینے جدوں اللہ فضل کمایا
سُدکا باغ ہرا مُڑ ہویا پھُل گلابی لایا
چودھری دے گھر بچہ ہویا سوہنی صورت والا
گئی رات ہنیری غم دی کھِلیا نور اُجالا
گھر وچ عیداں خوشیاں ہویاں ونڈے مال خزانے
ڈھول ڈھمکارے وچ نقارے سوہلے گیتاں گانے
دو مہینے گھر وچ کڈھے نت شکرانے پڑھدا
خوابے والے ایڈریس اُتے اُٹھ تیاری کردا
بیوی بچہ سنگے لے کے کیتی سفر تیاری
انجانے رستے اندر چائی مصیبت بھاری

پھدے پُھدے اوڑک پُہچے ملنگام دی تھرتی
ساری گل سُنائی اُنھاں جو اُنھاں سنگ ورتی
طاؤس خان پٹھان مکو فر ایہہ گل آکھ سُناندا
باپ مسڑا اُسی پہاڑے ملنگام گیا دا
مڑے باپ لسکر بچ ڈٹھا شخص اِک پھر داتھر دا
دُوروں ڈِٹھی شکل جے اُسدی واقف جیا لگدا
کول جے پُہچیا باپ مڑے دے سیان کھڈا اُس تائیں
پُچھن لگا اوہ بھائی دسیں توں کس راں اِس جائیں
چودھری صاحب قصہ اپنا سارا کھول سُنایا
خوابے اندر حضرت والا درشن جدوں پایا
فر بچے دا پیدا ہونا کھر بچ خوشیاں ہویاں
فر سفر دے سارے قصیئے گل مراداں تھویاں
سو اروپیہ منت والا اوہ قصہ وی دسیا
خوابے والا اوہ چہلکارا دِل مڑے بچ رسیا
ملنگام پُہچ کے ہیں فر درشن جدوں پائے
خوابے والی صورت ساری نقش برابر کرئے
نہ کوئی جان پہچان بندے کو نہ ہی کجھ تدبیراں
خوابے اندر جل کے حضرت حل کیتیاں تقصیراں

کِتنی طاقت بخشی اللہ باجیؒ صاحب تائیں
ظاہر باطن راز دا محرم فضل کیتا رب سائیں
اِک حدیث قدوسی اندر اللہ پاک فرماندا
یَتَقَرَّبُ اِلَیَّ عَبدِیُ بِالنَّوافِلُ آندا
جیہڑا بندہ کرے عبادت قرب مرا اوہ پاندا
نال نوافل رتبہ بدھدا کول مرے ہو جاندا
اُسدے کن مرے کن ہوندے سُن دا اوہ جس لیکھے
اُسدیاں اکھیاں مریاں اکھیاں جس ول وی اوہ دیکھے
اُسدے ہتھ مرے ہتھ ہوندے جس اُتے ہتھ پاہوے
اُسدی پکڑ، پکڑ ہے مری اللہ پاک فرماوے
ولی اللہ دے رب دے پیارے جو کم وی ہین کردے
اُس نچ اِذن اللہ دا ہوندا ڈُبے بیڑے تردے
یارب میں عاجز اُتے اپنا فضل کمادیں
باجی صاحبؒ دے دربانان نچ نال شمار کراویں
مری ہے کے طاقت لکھاں صفت تُرڑے ولی دی
ہر ویلے میں غافل رہندا عیباں جان جلی دی
مرے عیباں دا اے نہ دیکھیں اپنا فضل کماویں
صدقے اپنے ولی دے کر کے نظر کرم دی پاویں

اگ اندر دی بھانبڑ مارے ہر ویلے دِل رووے
سڑے جان کرڑے پج درداں کون تسلی دیوے
بس اِک آس لگی ہے دل کو اللہ فضل کماوے
اپنے ولی دا صدقہ کر کے نظر کرم دی پاوے

صفحہ ۵ ۔ ع۱ طاؤس خان ساکنہ لار گاندربل اپنے والد مرحوم عبدالستار دے نال پیش آئی کرامت بیان کردے ہین۔ مرحوم عبدالستار خان چودھری رحمت خان کو اُندے آبائی سلسلے تھیں جان دے آسے۔
ع۲ ۔ حدیث قدسی۔ بخاری شریف۔

کرامت حضرت نانگا باجیؒ صاحب

اِک کرامت ہور لکھاں میں باجیؒ صاحب والی
طاؤس خان پٹھانے مکھو کر بیان دسالی
امن زمانے پرخؒ پہلاں دا قصہ کھول سنائے
دو مزمان گجراتوں چل کے کہراسا ندے آئے
کجھ تیہاڑے رہئے اوہ اِتھے سیر کرن ہر پل سے
اوہ گجراتی رشتے اندر سکے اساں دے آسے
اِک دن مرڑے والد صاحب ایہہ گل آکھ سنائی
تسیں بیٹھو کھاؤ پیئو میں جُلنا اِک جائی
اُنہاں دواں پچھیا تائیں کھول دسیں گل ساری
کِتنے دن لگسن تُرڑے کس دل ہے تیاری
والد مرڑا آکھن لگا، ملنگام میں جاساں
باجیؒ صاحب مُرشد مرڑا، دِکھ اِنہاں کو آساں

کامل مرد خدا دا پیارا اُچیاں شاناں والا
نانگے باجی دے ناں تویں تھیں کیتا جگ اُجالا
تاں گجراتی آکھن لگے اسیں وی سنگ کرساں
زیارت کرساں پیر تُرڑے دی مشکل تھیں جے ترساں
والد مڑا آکھن لگا، اُٹھو فر سنگ کریئے
باجی صاحب دے دربار وں جھول فیض سنگ بھریئے
القصہ روانہ ہوئے اوہ دو بھائی سنگے
والد مڑے مرشد والے قصے چھیڑے چنگے
عبادت ہور ریاضت اُن دی گل سُنائی ساری
کئی کراماتاں دسیاں نالے تقویٰ پرہیز گاری
اک گجراتی آکھن لگا گل سُنیں اِک بھائی
باجی صاحب کو ازماون والی گل اک آئی
مکو اک عادت ہے ڈاہڈی مٹھی چاریں ہیوال
کھانے کو کجھ نہ بھی تھاوے چار اُتے میں جیواں
پیر تُرڑا جے کامل ہویا، مکو چار پلاسی
مڑے دِل وچ ایہہ گل آئی جے پوری ہو جاسی
تاں من ساں میں باجی صاحب کامل مرد خدائی
بے مُراد ہووے اج پوری جو مڑے دِل آئی

گلاں کردے کردے پُہنچے اوڑک منزل تائیں
دیکھی خلقت رنگ برنگی بیٹھی دی اُس جائیں
لوک ہزاراں بیٹھے دے سن میلہ جیہاں لگے
کر سلام تعظیم اسیں بھی بیٹھے لوکاں اَگے
اِتنے وچوں لانگری آیا، چاردانی ہتھ چائی
نالے ترے پیالے لے کے آگیا اوہ بھائی
مجلس دے وچ کھلا ہو کے اُس آواز سُنائی
گجراتی مہمان کیہڑے، ہین تُساں وچ او بھائی
بول جواب اَساں اُس دِتا اسیں گجراتی ہوری
کہن لگا اوہ خود جناباں چاہ تُساں ول ٹوری
اپنے حجرے اندر بیٹھا کامل مرد خدادا
لانگریاں کو کول بِٹھا کے آپے حکم سُناندا
دو مہمان گجراتی والے مجلس وچ ہین آئے
نال سنگی ہے لارے والا ترے بیٹھے اِک جائے
دِل اندے وچ خواہش ڈاہڈی مِٹھی چاہ جے تھاوے
رج رج کے اَج پیواں جیکر بھر پیالہ پاوے
رج کے چاہ دیو اُنہاں کو ہوون نال تسلی
دِل دی خواہش پوری ہووے دُور ہووے کھلسلی

گجُراتی جدا ایہہ گل سُنی ہوش اُڈے اُس سارے
واہ واہ کامل مرد خدا دا دسے خوب نظارے
کہن لگا گجُراتی دونویں اِس پِچ شک نہ کوئی
گل تمامی رستے والی کس طراں پوری ہوئی
باجیؒ صاحب ولی اللہ دا گل دِلے دی جانے
اکھیاں اگے ہر شئے ظاہر جیاں تسبیح دے دانے
کوئی شئے نہ اُس تھیں اوہلے واقف ہر اک گل تھیں
دِل دے راز اُس اگے ظاہر خبر رکھے ہر پل تھیں
اِک حدیث قُدسی اندر پاک نبیؐ فرماندا
زہد عبادت نال ہی بندہ بھتا رُتبہ پاندا
سمعہُ الّذی یسمعُ بِہٖ حُکم خدوند کردا
بصرلہُ الّذی یبصرُ بِہٖ دُوجا دم نہ بھردا
یدلہُ الّتی یبطِشُ بِھا واہ فرمان اِلٰہی
اُس اگے ہر گل سوّلی جیہڑا مرد خدائی

•

کرامت حضرت نانگا باجی صاحبؒ

اک کرامت ہور دساں میں ظاہر کھول زبانی
باجیؒ صاحب دی میں سُنی بزرگاں تھیں کہانی
اِک راتی جد سُتی خلقت ہوئے حال تمامی
اَدھ جیئ راتی اُٹھ کے حضرتؒ کر دے ہم کلامی
کیتا حکم کہر دیاں تائیں فوراً اگ جلاؤ
کم پیا اِک مڑے تائیں جلدی چاہ بناؤ
چاہ تیار ہوئی جدوں آن کے حاضر کیتی
باجی صاحبؒ ہوراں نے اِک پیالی پیتی
ہو کے چُپ سارے رَل بیٹھے گل نہ کردا کوئی
باطن راز نہ سمجھے کوئی جانن والا اوئی
چاہ پی کے فِر باجی صاحبؒ جلدی اُٹھ کھلوئے
سنگ لیا کشمیری شاہ صاحب ہور جے چیلے ہوئے

جرائت کد کسے کو آوے سخن کرے جے نالے
سارے دِل سوچاں وِچ ڈُبے سڑدے کر سمہالے
ایسا کیہڑا کم اَج پیا، دِل وِچ سوچ گزارن
دِل دلگیر تے سڑدے چلن ناہیں بول پکارن
یارب کدھر جاون فُرشد رات ہنیری اندر
دل دیاں گلاں کیہڑا جانے دِل ڈوہنگے سمندر
کوئیل ناں جگہ اِک آئی نور صبح دا کھلیا
گئی رات ہنیری غم دی درشن دن دا مِلیا
اگے اگے چلن حضرتؒ کرکے تیز رفتاری
چیلے نالے بھج بھج دوڑن حکم جیاں سرکاری
بانڈی پورے پہنچے حضرتؒ سورج مُنہ دِکھایا
اِتنے وِچوں اگوں آندا شخص اِک نظری آیا
چھوٹے موٹے قد دا بندہ رنگ اُسدا سا کالا
مینہاں ترے ہتھے وِچ رکھیاں کرکے خوب سنبھالا
آکے کھل گیا اوہ اگے اکھ وِچ اکھ مِلائی
نخرہ غرور تکبر اسکو حد شمار نہ کائی
آکھن لگا شخص عجائب باجی صاحبؒ تائیں
اِک سوال سُڑے تھیں پچھاں ظاہر بول سنائیں

ہتھ مڑے وچ میخاں جیہڑیاں طاقت بدھ شماراں
مٹی دے وچ ٹھوکاں یا فر پتھر دے وچ ماراں
سُن سوال باجیؒ صاحب مراقبے دے وچ ہوئے
متھا تہہ کر کے عاصے اُتے خاصی دیر کھلوئے
سنگی چُپ کھلے سب دِکھن گل سمجھ نہ آوے
اِک دوجے کو کرن اشارے کون ایہہ راز سُنادے
مراقبے اندر باجیؒ صاحب خاصا وقت لنگھایا
سر مبارک چایا اُتاں، جاں کوئی ویلا آیا
باجیؒ صاحب سُن فرمایا اُس مردود دے تائیں
میخاں ہین تنڑے کول جیہڑیاں ہتھ مڑے وچ باہیں
میخاں اُس حوالے کیتیاں نہ بُرا نہ بھلا
باجی صاحبؒ کو دِکھلا رہیا چُپ چپیتا کھلا
میخاں جدوں اُس کول ہیسن اکھیاں چمکاں مارن
شیراں اگے اوڑک مجروح گدڑ کیتے ہارن
گیاں میخاں ہتھ اُسدے تھیں جن دے فخرے چایا
اکھیاں بجھیاں، تھر تھر کمبے صورت رنگ بٹایا
حضرتؒ چل پئے اگے کو گل کلام نہ کیتی!
ویکھے چُپ حضرتؒ کو پھوں جیبھ جیاں ہے سیتی

غلام رسول بچے دے ڈیرے حضرتؒ جُل کے بیٹھے
کہردے آکے حاضر ہوئے کیا بڑے کیا چھوٹے
جسم مبارک تھر تھر کمبے بے قرار ہو جاوے
اکھیاں لال غضب دے کارن مُنہ شعلہ نظر آوے
غلام رسول سُن ہولے ہولے پُچھیا حضرتؒ تائیں
سمجھ نہ آیا راز ڈوہنگیرا کھول دسّو گل سائیں
باجیؒ صاحب سُن فرمایا دساں گل میں ساری
کیاں اُس مردودے اُتے حالت ایہہ گزاری
علم اپنے بچ مرد بڈیرا جادو گر ہے نامی
صحر گری بنگالی لکڑی جانے علم تمامی
دل اس دے اِک خواہش ہوئی کشمیرے بچ پھرساں
جھتے ملنگ فقیر کوئی ملسی اُتھی مار مُکاساں
سُتر ملنگ بے مارے اُس سُن تاں ایہہ فخرے چایا
لیکا رکھ ارادہ دِل بچ، ایہہ مڑے در آیا
راتی اکھ جیاں بے لگی کجھ اِشارہ ڈٹھا
مکو مُرشد پاک مڑے سُن بول سُنایا مِٹھا
بچ کشمیر صحر گر آیا، اپنا زور دساندا
ملنگاں تہ درویشاں تائیں نام نشان مِٹاندا
اَج اوہ مُڑ تُرڑے در ٹُریا دِل دا رکھ اِرادہ

نخرہ تکبر دل اُسدے وِچ رکھدا ہے شوق زیادہ
حد ترٹی وِچ پہنچے ناہیں اوہ مردود اوّلا
حد دے اندر آکے تکو کرسی سخت کولا
کہن کے نال خداوند والا اُسدے اگے جاویں
شان غرور تکبر اُسدا مِٹی وِچ مِلائیں
مُرشد دا حکم ایں سُن کے کیتی اُٹھ تیاری
اِسدے اگے پہنچیاں اِتھے تاں اس بازی ہاری
جدوں اُس سُن میخاں والا قِصہ بول سُنایا
مراقبے اندر مُرشد صاحب ایہہ حکم فرمایا
نام اللہ نبیؐ صاحب دالیویں، قدرت والا سائیں
دے ایہہ میخاں ہتھ مرڑے وِچ حکم کریں اُس تائیں
جو کجھ مُرشد دسیا مکو اوہی کجھ میں کیتا
دِتیاں اُس سُن میخاں مکو رہیا چُپ چپیتا
جیہڑی گل اُس پُچھی مکو اِنہاں میخاں والی
اُس کو صحرگری دی عِلمے دِتی خوب اُبالی
جے کر آکھاں مِٹی وِچ ٹھوکیں مِٹی مثل بدن دی
لگدی وِچ کلیجے سِدھی، تاں وی گل نہ بن دی
جیکر پتھر دا ایں آکھاں تاں سرے وِچ لگدی
دوئے گلاں دے وِچ تھوکھا نیت پہیڑی ٹھگ دی

جدوں سوال ہیں مُرشد اگے دُواں گلّاں دا لا یا
نہ ہِٹی نہ پتھر دسیں مُرشد سُن فرمایا
منگیں میخاں اُسدے کولوں ہوش اُسدے اُڈ جاسن
چُپ ہو کے اوہ میخاں دیسی سارے علم بُھل جاسن
بُھجّالی سال اُس میخاں اُتے خوب کلام لِکائی
ساری طاقت میخاں اندر اُسدے کول نہ کائی
مُڑ کے حضرتؒ واپس آئے تہ آ بیٹھے رَل یاراں
دِکھ کرامت ولی اللہ دی کردے صفت ہزاراں
طاقت دیندا آپے خداوند طاقت کرماں والا
ازمائش رنج پیاریاں تائیں کردا آپ سمہالا

٭

حضرت ناگا باجی صاحب دی کرامت دا واقعہ

راوی سُن اِک گل سُنائی مُرشد صاحب والی
ہوون لکھ سلام انہاں تے واہ واہ شان نرالی
راوی اِسدا چودھری یٰسین نیک مزاج نرالا
نال عقیدت اُس سُنایا قصہ مُرشد والا
ہری سنگھ کشمیرے اندر جس دم راج کریندا
اُس دور دا ہے ایہہ واقعہ راوی آکھ سُنیندا
اکثر ناں جگہ اِک آسی اننت ناگے اندر
ٹیلے تلے ٹھنڈے پانی جگہ بڑی ہے سُندر
مہاراجے اُس جائی اندر مچھلی گھر بنوائے
باغ بغیچے رونق والے عالیشان سجائے
گرمیاں دے تہاڑے اُتھے مہاراجہ سی رہندا

جنت نالوں سوہنے تلے راجہ موج مینْدا
اِک دفعہ ایہہ واقع ہویا سارے محل چوبارے
چھپ کے ساڑ دِتے اوہ راتیں جانے کس ہتھیارے
جدوں خبر مہاراجے سُنی اگ لگی اِس گلوں
اِک دم اگ بگولہ ہویا تیر لگے پنج سلوں
آیا تہہ علاقے اُتے ہر سو چڑھیاں فوجاں
تنگ کیتے مظلوم بچارے ظالم لٹدے موجاں
لوکی جان بچاندے اپنی منت سماجت کر کے
رشوت بڑیاں دین بچارے جان بچاون ڈر کے
کِسے آن کے چغلی کیتی گل سچی ہاں کہندے
ایہہ اگ بکروالاں لائی جیہڑے اِتھے ہین رہندے
فوجی وارد ہوئے آن کے ٹھونڈن تمبو ڈیرے
بے گناہ تے بے تقصیرے آ فوجاں سُن گھیرے
کتنے قید ہوئے بچارے کھڑ جیلاں وچ ڈکے
گجر بکروال جو تھائے آن کیتے سب کٹھے
دیون سخت عذاب اُنہاں کو جیاں حکم سرکاری
بے گناہ چکی ہیٹھ پیسے بنی مصیبت بھاری
دو بکروال پکڑ کے فوجاں جیلے اندر بلائیے
عالم دین لوکڑا دو جا داؤد نال دبائیے

بے گناہ اوہ ہیسن دوئے پھسے قسمت ہارے
مقدم صوبہ ہویا فریادی مرشد دے دربارے
رو رو صوبہ عرضاں کردا اے صاحب سلطانا
بچے بے تقصیرے پھسے رب تقیں منگ بچانا
حضرتؒ سُن فرمایا صوبیہ نہ کر اتنی زاری
ہے اولاد ہور بھی تیڑی اوہ ہنیہ لگدی پیاری
مقدم روندا پیراں پیندا کر دا مُڑ پُکاراں
ہے داوُ دلوہ اکھیاں دی اُسی نال بہاراں
اینویں بے تقصیرے پھسے ظالم دین سزائیں
تُساں کو ہے طاقت بخشی قدرت والے سائیں
ہس کے تاں فرمایا حضرتؒ نہ کر توبے صبری
جیکر اللہ مالک چاہیا آن ملن گے فجری
اُدھر اوہ دو تھانے اندر چُپ بیٹھے دے سوچن
رات کٹی پر فجری ویلے پتہ ہنیہ کے کرسن
راجے کہیا سپاہیاں تائیں آلو اُنہاں دلیراں
مڑے اگے حاضر کرو میں اہناں کو ہیراں
حاضر کیتے اوہ دو گھبرو پج دربار شہانے
جذبے نال ایہہ پچھیا راجے کس ساڈے اوہ خانے

قسماں کھاون رو رو آکھن بے تقصیرے پھسے
نہ کجھ پتہ خبر اساں کو ایویں چڑھیاں ہسے
مہاراجے دِل مہرتاں پائی پاک خداوند سائیں
آکھن لگا تُساں دواں دی شکل دِسدی ناہیں
جلو مُڑکے کہر اپنے کو دوجی گل نہ کریو
تُسیں بے گنُاہ ہو دونویں نہ جھکیو نہ ڈریو
مرشد والی اوہ گل ہوئی اکھیاں اگے پوری
جس کو طاقت بخشے مولیٰ اُس اگے کے دُوری
فجری ویلے دوئے نمانے پہنچے نال شتابی
پیر مڑے کو اللہ بخشی طاقت بے حسابی
واہ واہ نازاں کرماں والے جیہڑے ولی سدہاندے
اوکھے سوکھے مشکل ویلے بیڑی بنے لاندے
جو گل اپنے مُہنوں آکھن پوری کر دِکھالن
درد منداں دے درد ونڈاون روندیاں کو ہسالن

حضرت نانگا باجی صاحبؒ
مرشد دے دربار وچ

واہ واہ کامل مرد نورانی اُچیاں صفتاں والا
رَل بیٹھا اصحاباں دے سنگ اوہ محبوب نرالا
مجلس وچ خلیفے سارے بیٹھے نال حلیمی
لائی رونق مجلس اندر واہ واہ شان عظیمی
باجی صاحبؒ حاضر بیٹھے اُس مجلس دے اندر
سخن چلاوے دِل پرچاوے کامِل مرد قلندر
کردے سخن مریداں دے سنگ شیر شکر یقیں مٹھے
کھلدے راز حقیقت والے نہ سُنے نہ ڈِٹھے
کرن کلام رمز حقیقت ٹھونڈ قران سپاروں
ہوندے صاف قلب دے شیشے لیندی میل زنگاروں
دل دے وچ گل ہمل ہوندی جیہڑی رمز بھی آندی
جیاں تہرتی ورڑے اندر پانی کو پی جاندی

یا کوئی مِٹھی کھیر پکاوے دُدّھ وافر وِچ پاہووے
پُھکّے اگے جے کر رکھیئے چٹ رکاب تھماوے
کرن گلاں مریداں دے سنگ، ٹھنڈے دِلے وچ باہون
جیاں شمع اُتے پتنگے اُڈّ دے ٹھیندے آون
گلاں وچوں گل اِک مرشد مجلس وِچ ہلائی
اساں دے تنور خانے وچ پتھری ہے اِک آئی
نہ کِسے تھیں ٹُٹے پُھٹے مل بیٹھی ہے ڈیرا
ٹُردے پِھر دے کرٹیاں تائیں کردی تنگ بتھیرا
کجھ تدبیر نہ چلدی اُتھے پتھر سخت ہے ذاتی
لنگھدے پھردے لوکاں تائیں ٹھوکر لگدی راتی
ایہہ اشارہ دے کے مرشد ہور گلاں مُڑ چھیڑن
قدرت دے خزانے وچوں موتی کڈھ بکھیرن
مرشد کامل مجلس اندر ہور گلاں مُڑ لائیاں
پتھری والی گل بُھلا کے نویاں رمزاں پائیاں
باجی صاحبؒ دے دل اندر رادہ گل مُڑ مُڑ پھردی
عشق سوکھلا ہے نہ دیندا منگدا بازی سر دی
باجیؒ صاحب مجلس وچوں ہولیاں اُٹھ کھلوئے
مجلس والے عشق شرابوں مستی دے وِچ ہوئے

حضرتؑ جدوں باہر آئے ہتھ بداں اک پھڑیا
لے کے ناں فررب سچے دا عاشق پھاہڑی چڑھیا
عشق دی ہے ایہہ ریت قدیمی عاشق کو پرچاندا
اگ دے وچ تھیکلے کدھرے پٹھی کھل لواندا
اسمعیلؑ چھری ہیٹھ تھریا یوسف کھوہ وچ باہیا
عشق سُن زلیخاؑ تائیں کیہڑے حال نچایا
جدوں کھیڑے کھس گے آکے ہیر سیاہ سیالوں
کن سلا کے جوگی بنیا رانجھا عشق دے چالوں
پنوں قید کیتا کھیڑ پھائیاں سسی خبر نہ کوئی
چڑھی عشق آزاہے اگے تھل دے وچ جا موئی
عشق دی گل ڈٹھی ساری سیف ملوکے والی
کیہڑے کیہڑے رستے اندر جان قفیئے وچ گالی
عشق سو کھلا ملدا ناہیں ملدا جاں دل سڑیا
شاہ منصور عشق دے اگے سولی اُتے چڑھیا
عشق حقیقی منزل اوکھی لکدا نہ لُسکایا
عاشق سُن سر سجدے اندر کربل وچ کٹایا
عشق دی گل پچھیں جا کے عاشق جیہڑے اکھاون
جان لیساون چکی ہیٹھاں تاں دلبر کو پاون

عاشق مرد عشق دے زوراں پہاڑی اُتے چڑھیا
ماسہ ماسہ توڑن لگا، عشق نہ رہندا جریا
پتھر سخت اوکھیرا ڈاہڈا ٹٹنے پر نہ آوے
عشق نال جیھی آلگی کیہڑا جان چھڑاوے
سو سو سٹاں کھا کے بٹا ریزہ ریزہ جاوے
ہتھ مبارک زخمی ہوئے رت ہتھاں تھیں آوے
جاں سٹ مارن بٹے اُتے رت چھلاٹے دیندی
کجھ مُرشد اُتے ڈُہلدی کجھ بٹے تے پیندی
سٹاں کھاندا ٹٹ دا جاندا بٹا ہولے ہولے
عاشق دا دل راضی رہندا رت اپنی جاں ڈوہلے
تن مبارک رتا ہویا رتو نال اِک واری
جیاں رس شکنجہ کڈھدا رت ہتھاں تھیں جاری
عاشق مست خیالاں ڈُبیا اُس کو خبر نہ کوئی
ہٹ ہٹ سٹ بٹے کو مارے جیہڑی طاقت ہوئی
ریزہ ریزہ کر کے بٹا آخر پیہن مُکایا
زمین نال برابر کر کے تاں بدان لُٹکایا
بٹے لال رتو نال ہوئے اپنا رنگ بٹایا
مرشد دے دل اندر دکھو خیال تدوں ہی آیا

خلیفے اک کو کول بُلا کے کہندے اُسدے تائیں
شاہ صاحب ہنیہ دِسدا اِتھے اُسکو ذرا بُلائیں
خلیفے عرض گزاری اگوں کشمیری شاہ صاحب ہوراں
بہن دِتی اوہ پڑبی جیہڑی آسی وِچ تنوراں
حضرت اُٹھ کے باہر آئے کیتا آن نظارہ
چورے دا اِک ڈھیر لگا ہے پتھر سا جو سارا
ہتھاں دا ہر نظر جے کیتی تاں ہتھاں تھیں چووے
بے ڈرت برتے ہوئے جیسیاں بکرا کوئی کھووے
پہاڑی دا نِشان ہنیہ دِسدا تھل برابر ہویا
مُرشد دا دل راضی کیتا اپنا خون کھڈویا
بے لال رتو نال کیتے ہتھاں جسم لوایا
آئی موج سمندر دے وِچ مرشد سُن فرمایا
بیٹے کو تُدھ رنگ چڑھایا قدرت والا یاوے
تیکو ایسا رنگ چڑھاوے حشر تکر نہ جاوے
لنگر تُترا جاری ہووے ہر بُھکھا رج کھاوے
تُرٹے در توں خلقت ساری فیض اُٹھاندی جاوے
کریں راج پتھر ستے بہہ کے دنیا جھک جھک آوے
دیگ تُتری نہ ٹھنڈی ہووے مولیٰ فضل کماوے

صدقے مرشد سوہنے اُتوں صدقے لکھ لکھ واری
رب تھیں منگ کے جس سوہنے سُن فیض کیتا ہے جاری
مرشد کامل جیکر ہووے پُھٹے لیکھ سُدھارے
مِٹی کو بھی سونا کر دا نظر کرم جد مارے
اِک نگاہ مرد دی کردی سِدھیاں سب تقدیراں
ہووے صدق یقین جے کامل کُھل جاون زنجیراں
میں نکماں عیباں بھریا بھار سرے تھیں بھارا
تُرٹے دردی آس ہے مولیٰ ہور نہیں کجھ چارا
اِک نگاہ کرم جے کرو بیڑا بنے ہووے
شیشہ صاف ہووے زنگاروں میل اندر دی دھووے
ورنہ غفلت اندر مٹڑی عمر گئی لنگھ ساری
اَج بھی جیکر فضل نہ ہووے فیر جینا کس کاری

تربت پاک حضرت نانگا باجی صاحبؒ

تخت مبارک جس اُتے جنابؒ عبادت و آرام فرماندے آہے۔

بیٹھک شریف جتھے لوکاں نال مخاطب ہوندے آسے

بٹھک والا توں جیہڑا اپھل ہوگیا آسا

درگاہِ عالیہ تے شبِ چراغاں دا ہک منظر

شانِ حسنینؓ وِچ اِک واقعہ

حسنؓ حسینؓ دو شہزادے سوہنی شکلاں والے
دوہے پاک نبیؐ سرور دے علیؓ دے لور اُجالے
حضرت خاتونِؓ جنت دے گھر مولیٰ فضل کمایا
دواں چناں وارو واری چانن گھر وِچ لایا
دوئے لعل پیارے ڈاہڈے اماں بابل تائیں
اُچی شان دواں دے تائیں بخشی ہے رب سائیں
حسنؓ حسینؓ نبیؐ سرور کو لگدے وِچ پیارے
ہر ویلے نانے سنگ رہندے دونویں راج دُلارے
جھولی دے وِچ چڑھ چڑھ کھیڈن پاک نبیؐ سرور دی
سوہنی صورت سوہنی سیرت چانن وانگ قمر دی
اک دفعہ دا واقعہ دساں نِکی عمر وِچ اگے
رل مِل بیٹھے دوویں شاہزادے تختی لکھن لگے

تختی لکھ مکمل کیتی دواں پاک اماماں
کس دی تختی چنگی زیادہ لگے کرن کلاماں
مشقاں پکڑ دوئے شہزادے پچھن زہراؓ تائیں
کس سُن تختی چنگی لکھی اماں بول سنائیں
حضرت خاتون سوچن لگی، میں کے آکھ سُناواں
کس دا دل کھٹاواں ربا کس دا دل بدھاواں
حسنؓ دی تختی چنگی کراں حسینؓ خفاتاں ہوسی
حسنؓ کو ہے راضی رکھاں حسینؓ لِنکاہے روسی
کس دا دل لیاوے زہراؓ لعلاں کو رنج دیوے
ماواں خوش ہوون جس ویلے بچہ ہسدا رہوے
ماواں لکھ لکھ منتاں منن بچیاں خوشی کارن
بچہ سو تنگ کردا ہووے ماواں دِلوں نہ ہارن
جے کوئی ہور بچے کِسے دی مندی خبر سناوے
بچے والی اوہ گل سُن کے اپنا دل کھٹاوے
جیکر بچہ سفر تے ہووے سیر سپاٹے کردا
سو سُکھ ہووے اُسکو بھانویں ماواں دا دل سڑدا
ماواں ٹھنڈیاں چھاواں ہوون ماواں درد ونڈاون
ماواں بھیں نہ چھکن بچے ہر گل آکھ سناون

جیہڑی گل بابل دے اگے کہنے تھیں شرماندا
ماں دی اک ممتا دے اگے اوہ گل کھول سناندا
مالنواں تھیں کوئی بھیت نہ رہندا کھول دسن گل جیہڑی
مالنواں وانگ ملاح سیانے نے لاون بیڑی
مالنواں دے دل نازک بھتے اکھیاں نیر بہاون
بچہ بہالوئیں بڈھا ہووے کھٹ سینے نال لاون
نال دلاسے حضرت خاتون کہندی لعلاں تائیں
چل کے اپنے بابل اگے ساری گل سنائیں
شہزادے فر تختیاں لے کے پہنچے حضرتؐ اگے
کہندے بابل دسو کیہڑی تختی چنگی لگے
آلائیاں شہزادیاں دواں بابل دے نال اڑیاں
کیہڑی تختی سوہنی بابل، دسو گن گن لڑیاں
حضرت علیؑ تختیاں کہن کے معصوماں داہر ڈٹھا
ماں انہاں کو دس نہ سکی میں دساں کس لیکھا
حضرت علیؑ لعل بھی چائے مشقاں بھی سنگ لیاں
پیج دربار نبیؐ سرور دے جا کے حاضر تھیاں
حضرت نے جد غور نال سنیا حسنینؑ دا جھگڑا
چپ ہو کے فر سوچن لگے مسئلہ بنیا تکڑا

ماں باپ جواب نہ دِتا گل مڑے تنگ آئی
دواں دے دل نازک بہتے مشکل بنی اِس جائی
دوئے تین برابر مکو دوہیے دل دے لوٹے
جیہڑے لعل ازمائے ہوون کون گئے کر کھوٹے
اک دی تختی چنگی دساں دوجے دا دل ہارے
حُب محبت اندر دوئے مکو ہِک پیارے
دوئے لعل چھولی وچ چائے کیتا لاڈ بتیرا
صورت سیرت اِک دواں دی دوئے اکو بیرا
نبیؐ پاک ایہہ سوچاں کردے گل نہ ہوندی پوری
جبرائیلؑ اسلام آ دِتا وچ دربار حضوری
کر سلام تعظیم نبیؐ دی تاں فِر عرض سُناوے
کِس گل اندر مشکل ہوئی پاک خدا فرماوے
کِس گلوں دل تنگ ہویا ہے کھول دسو گل ساری
کِس اندیشے اندر دسو اِتنی سوچ گزاری
پاک نبیؐ فرمایا سُن ہاں توں اے ملک اسمانی
حسنؓ حسینؓ دا جھگڑا الگا توں بھی ایہہ گل جانی
مڑے تھیں گل بدھ گئی ہے دوئے لعل پیارے
کیہڑے دا دل راضی رکھاں کیہڑا بازی ہارے

مشتقاں دوئیے نے جا تو جلدی دیر نہ ماسہ لاویں
وچ دربار خداوند اگے ساری گل سناویں
اس جھگڑے دا قاضی بن سی آپ خداوند سائیں
کیہڑی تختی زیادہ چنگی حکم کرے اُس تائیں
جبرائیلؑ فرشتہ گیا وچ دربار الٰہی
حسنیناںؓ دے جھگڑے والی ساری گل سُنائی
جبرائیلؑ فرشتے تائیں حکم کیتا رب سائیں
دوئے لعل پیارے ہتھے مارپے، نانے تائیں
جتنی حُب نبیؐ دے دل وچ رکھدا حرص کہیڑی
اُس نالوں بھی حُب دُواں دی مڑے کول بہتیری
حسنیناںؓ دے دل توڑن تھیں اوہ گرا اُتنا جھکدے
اسیں بھی اِس مسلے اندر ایہہ کجھ ہاں کرسکدے
جنت وچوں سیب لیجا کے دے محمدؐ تائیں
سیب ہوا وچ اُتا پھینکے ایہہ گل آکھ سنائیں
جس تختی تے سیب آ لگے اُسدی قدر پچھاتی
اوہی تختی چنگی ہوسی، دوجی ناقص جانیں
زمیں اُتے برابر رکھیاں حضرت تختیاں دوئے
سیب پکڑ ہتھاں وچ اپنے پھینکن اُتے ہوئے

وچ دربار خداوندا گے سیب ایہہ عرض گزاری
یارب لاج مرٹی ہتھ تیرے اج میں بازی ہاری
دوئے لعل نبیؐ دے پیارے نازاں کرماں والے
دوئے اکابر دوئے برابر اچیاں صفتاں والے
دوئے اِک ڈالی دے لوٹے دوئے چن اسمانی
دوئے صورت سیرت اندر بدھو بدھ لا ثانی
دوئے نین علی حیدرؓ دے دوئے جان پدر دی
مالک نے دواں کو بخشی صورت وانگ قمر دی
دوئے تارے زہراؓ دے پیارے صورت رنگ مہتابی
دوئے اِک جھولی وچ پلے نازک پھل گلابی
دوئے نورالعین نبیؐ دے پرمُحی دل دے جانی
دواں تائیں مولے بخشی دو جگ دی سلطانی
دوئے سید پاک کہاندے، دواں کو برٹا پائی
حسن اخلاق محبت اندر دواں شان بدھائی
دوئے اک لڑی دے موتی اکو شان دواں دی
جن انسان ملائک سارے کردے صفت اُنہاندی
دوئے جیاں تارے چمکن دواں تاج شاہاں
میں عاجز کے طاقت مرٹی اِک کو گھٹ دکھاواں

جیکر اک تختی تے لگاں دوجی رہندی خالی
مولے مڑی طاقت ناہیں اوکھی جند پھسالی
رہسی ناں منافق مڑا مکو کوئی نہ کھاسی
دنیا اُتے مڑے تائیں کد کوئی مونہہ لاسی
یارب قادر قدرت والا کر دا کے سبیلاں
سیب بچارا کرے پکارا ڈبیا پنج دلیلاں
پاک محمدؐ اپنے ہتھوں جاں ہی سیب اُچھالے
پھٹ کے سیب ہویا دو ٹوٹے امر خدا دے نالے
اک ٹوٹا اک تختی لگا، دوجا دوجی اُتے
خوشی ہوئی نبیؐ دے دل کو لعل دوئے اج جتے
عدل جدوں برابر ہویا ہوئے دو دل راضی
اللہ نے بھی جس جھگڑے دا سیب بنایا قاضی
جیہڑے لوک خدا کو پیارے ٹھوکر نہ دل لائی
سبحان اللہ حسنیناںؑ نے کیہڑی طاقت پائی
اُچی شان حسنیناںؑ والی میں کے دس سناواں
میں عاجز نا طاقت بندہ ٹکراں ٹھلے کھاواں
صدقہ حسنؓ حسینؓ دا یارب میں تے فضل کماویں
میں عاجز کو حشر تیہاڑے یارب نہ شرماویں

اُس دن ہتھ سبھے پنج دیوین عمل مرڑے دی چھٹی
تو غفّار جبّار کہاویں میں مِٹّی دی مُٹھی
ٹُٹڑے در تھیں عاجیاں تائیں مِلدا افضل کِنارا
مجروح رکھ اُمید مکمل لا تقنطوُ سہارا

تکبر

وچ حلیمی راضی رہندا آپ خداوند سائیں
عاجز تہ مسکین جیہا ہو کے اُسدے اگے جائیں
جیہڑا اِسدے عاجز ہو کے چلدا فردا رہندا
اوہ مقبول خداوند اگے مشکل وچ ہتھ دیندا
بکرا جدوں جوانی چڑھیا فِردا میں میں کردا
مستی نال فِرے وچ جنگلاں خوفوں ناہیں ڈردا
میں میں، میں میں دے آوازاں دوجا دم نہ بھردا
میں ہی میں ہاں اِس دنیا وچ میں میں کردا فِردا
میں دا لفظ تکبر والا اللہ کو نہ بھاوے
میں شیطان سُن کیتا دیکھو میں تھیں رب بچاوے
بکرا جدوں میں میں کردا چڑھیا وچ تھہارے

پُھٹا کر قصائی ٹنگدا پھٹا چم اُتارے
ہڈی ماس دی بوٹی بوٹی خلقت لین کھلوندی
پُھٹی کھل لواہی بکرے خودی ہنیہ چنگی ہوندی
کبرّ وصف شیطانے والا کبرّ کدے نہ پچدا
نت ذلیل کرے انساناں اگی دے وچ رچدا
کبر خود رُسوائی ہیہریا کبرّ ہولا کردا
کبرا یمالوں خارج کردا کبرّ دشمن سر دا
ماس تمامی بکرے والا لوکاں کھر کھڑ کھادا
گوڑا لون مسالہ پاہ کے بنیا خوب سوادا
چمڑا اے "میراثی" چلیا رکھدا کر سہالے
بوس لاکے بال بھی لہارٹے ڈِھٹے ہیں دے چالے
کدے تاء کدے پانی وچ گدے مُڑ مُڑ ڈاہوے
کدے لتاں دے "میراثی" کہسے خوب چڑھاوے
لتاں کہسے دے کے جدوں کھل ملائم کیتی!
چاہڑ شکنجے تھپ وچ رکھی اُس ٹھولے دی نیتی
چاہڑی کھل جدوں ٹھولے تے وچ پروئی رسی
تنداں تنیاں خوب چڑھا کے چھکاں دے وچ کسی
ٹھول تیار ہویا جس ویلے ڈنڈا اُس کو لایا

"میں" دی گل مڑ یاد نہ رہیئی توں آوازہ آیا
بکرے سُن اِک میں دے بدلے کتنے قصیے چھولے
کھادے سیک شکنجے کتیا توں ہی توں فِر بولے
کِبر کولوں جان بچاویں توبہ کر نادانا
کِبرّ مارے سِر دے بہارے اوڑک ہے پچھتانا
یارب ہر بشر دے اُتے اپنا فضل کمائیں
کِبرّ غرور تکبر کولوں رحمت نال بچائیں
مجروح یاد رکھیں ایہہ قصہ کِبرے دی گل ساری
مسکینی وِچ اللہ راضی کِبر بڑی بیماری

اِک حدیث قدسی دا ترجمہ

صحیح حدیث بیان ہین کردے عاشق نبی سرور دے
ابو سعید خدریؓ جس دی ہین روایت کر دے
حضرتؐ مجلس لا کے بیٹھے تہ اوہناں ارشاد فرمایا
اِک قاتل بنی اسرائیل قوم اندر سی آیا
نناوے" قتل کیتے اُس جدوں ڈریا خوف قہاروں
توبہ دی نیت تھیں ٹریا اپنے عیباں پاروں
جا کے اُس راہب دے اگے ساری گل سُنائی
توبہ قبول نہ ہوندی تُرطی جواب دِتا عیسائی
معصوماں دا قتل کر کے پھردا ایں توبہ کردا
جا مردود دا تو کیاں ہنیہ موت کُتے دی مردا
چڑھیا قہر اس گلوں اُسکو جوش دِلے نیچ آیا

میں کے عرض گزاری ایہہ پر اس کے جواب سُنایا
خنجر کڈھ میانوں باہر راہب دے سر ماری
سر جُدا بدن تھیں کیتا وار لگا اُس کاری
اُسدے ہتھوں راہب مویا سَو قتل ہوئے پورے
ہویا دِل پشیماں ڈاہڈا ڈریا خوف تنورے
اُتھوں اُٹھ کھلویا جلدی دِل وچ خوفوں ڈر دا
در در جاندا ہتھ پھیلاندا توبہ توبہ کردا
آخر سکھ دِتی اک شخصے سُن اوہ ماہڑے بھائی
در در پھر کے ڈھہیں توبہ کس قبول کرائی
اگے اک گراں وچ وسدا کامل مرد نورانی
اُسدے کولوں جا کے پچھیں توبہ دی نشانی
اوہ تینوں کوئی رستہ دسسی سوہنا مرد سپاہی
توبہ قبول ہوسی گی تیری وچ دربار الٰہی
قاتل اپنے عملاں کارن ڈریا بہت نمانا
رو رو حال گمایا اپنا پھردا وانگ دیوانہ
جاں جاں یاد ظلم اُس پیندے جند عاجز ہو جاندی
تاں تاں خوف خدا دے کولوں رت جُسے سک جاندی
دِل دا خوف نہ بہن دیندا پھردا وانگ سُدائیاں

تھر تھر کمدا خوفوں ڈر دا کر کے یاد خطائیاں
دِل تھیں نیت سچی کر کے اس گراں دا ہر چلیا
جد تک ہوے قبول نہ توبہ بہساں اوہ در ملیا
جیاں اَدھے رستے پہنچیا وقت آخیری آیا
چلی جان جدا ہو تن تھیں موت نے ہنجہ پایا
جدوں مر گیا اوہ ظالم جان مسافر ہوئی
نہ پہنچیا ولی دے در تے نہ گل کیتی کوئی
دوزخ دے فرشتے جیہڑے اوہ اُسدے کول آئے
کجھ فرشتے جنت والے اوہ بھی آن سدہائے
دوزخ دے فرشتے کہندے ایہہ ہے چیز اساں دی
تسیں مُڑ کھڑے ول چلو ہووے خیر تُساندی
توبہ ہوئی قبول نہ اسدی ایہہ گنہگار کہاوے
دوزخ وچ لیجاواں اِس کو جے اساں ہتھ آوے
نوری ملک جیہڑے سن آئے دین جواب اُنہاہاں
توبہ دی نیت اس کیتی جان دتی وچ راہاں
ولی اللہ دے در دی نیت کر کے پیر اس چایا
جنت دا حقدار ایہہ بنیا ئن لو ایہہ فرمایا
ایہہ گل جا عرش تے پہنچی وچ دربار الٰہی

کیہڑا روح لیجاوے اِسدی جھگڑا اہے اس جائی
فرشتے کو حکم تدھ کیتا آپ خداوند سائیں
جبرائیل تو جا کے اُتھے جھگڑا آپ مکائیں
جس جگہ بھیں نیّت کر کے چلیا اوہ نمانا
اگے جگہ بھی دیکھیں آپے جتھے سا اُس جانا
رستہ ناپ لئیں دوطرفوں جیہڑا وی کھٹ جاوے
اوہی فریق ہے مالک اُسدا روح اُسدی لیجاوے
پچھلا پینڈا کھٹ جے ہووے دوزخیاں ہتھ پاویں
اگلا پینڈا جے کھٹ گیا جنتیاں کو دے آویں
جبرائیل نے آ کے ڈِٹھا اگے پچھے دوئیے
رستے ماپ حساب لگایا دوئیے برابر ہوئے
رب دا حکم ہویا زمیں کو چھک اپنیاں تناباں
اپنے یار دی یاری دیکھاں یا فرا سدیاں عیباں
زمیں نُں تناباں چھکیاں ہویا حکم الٰہی
رستہ کھٹ ہویا اک طرفوں روح نیکاں ہتھ آئی
اپنے یار کو راضی کیتا قدرت والے سائیں
جنت دا پروانہ دِتا کیتی معاف خطائیں
توبہ کرن ولی کول چلیا جان دِتی وچ راہاں

سو قتل رب بخشے اُسکو کرم ہویا درگاہ ل
ولی دے در جانے کارن کیسا کرم کمایا
اُسدے عیباں داہر نہ ڈِٹھا واہ غفور خدایا
ولیاں دے دروازے اُتوں کوئی نہ جُلدا خالی
تائیں خیر مِلے جے ہووے صاف دِلے دی تھالی

امیر المومنین خلیفہ دوم سیدنا عمر فاروقؓ

اِک دن اِک یہودی اپنے دل صلاح بنائی
کرساں قتل عمرؓ دے تائیں مِلے جیہڑی جائی
اُسکو اپنے دِل وِچ بہتا ایہہ اک غم بچاوے
کراں قتل عمرؓ کو تھاں بجے مڑے ہتھ آوے
غرور تکبر ڈاہڈا اُس کو اپنی طاقت والا
کردا تیز تلوار اوہ اپنی رکھدا کر سنبھالا
اپنے کو بہادر سمجھے نہ مارے نِت ڈکاراں
مڑا نہ کوئی ثانی دوجا وِچ گراں بزاراں
میں اکھلا جس جائی پیواں لاہڑاں سر ہزاراں
مڑے جثے اندر طاقت وافر بدھ شماراں
کر کے خوب ارادہ چلیا اوہ بدّو دیوانہ

مدینے دے بزارے اندر لایا اُس رُٹھ کانا
چارچوفیری خبراں رکھدا عمرؓ ہے کس جائی
کراں ارادہ دِل دا پورا مشکل رہ نہ کائی
حضرت عمرؓ جنگل دے وچ سی اِک دن گیا ہویا
خبر لگی اُس مردے تائیں جلدی اُٹھ کھلویا
سنگ تلوار پکڑ کے اپنی جنگل طرف سِدھایا
دُوروں سُتا دااک جائی عمرؓ جے نظری آیا
شیرِ خدا دا ڈونگی نیندر سُتا وچ جنگل دے
دکھ اکلا اُسدے دِل وچ کئی خیال بدلدے
اپنے آپ کرے تدبیراں اَج مرے ہتھ چڑھیا
نیندر وچ سُتا مستانہ مکسی گل اَج اڑیا ا
سارا فتنہ ہے اِسی دا ہُن سارا پہل جاسی
بازے ہتھ کبوتر لگا کیہڑا ہُن مُکاسی
سُتا مستی نال جنگل وچ خبر نہ اُس کو کوئی
مرے سرتے دشمن مرا کس دم آن کھلوسی
کراں وار میں اسدے اُتے سر اسدا کٹ دیواں
پوری ہوگ مراد دِلے دی خوشیاں نت منیواں
نہ کوئی اسدا سنگی اِتھے جیہڑا آن بچاوے

جس دن موت سپیے دی آندی رستے وِچ بہہ جاوے
ایہہ تدبیراں کر مردودے خنجر تے ہتھ پایا
اجے چلیتی جنگل وچوں شیراں مُنہ دِکھایا
شیر دو مریلے نکلے جنگل دے بِشکاروں
آن چڑھے مردودے اُتے کردے ماروں ماروں
جان اپنی دے خوفے کارن لان لگا تہائیاں
ہاڑے کردا اُٹھدا جھڑدا پھس گیا وچ پھائیاں
حضرت عمرؓ کسکار اُس کے نیندر تھیں اُٹھ جاگے
بدّو کو بچاون کارن طرف شیراں دے بھاگے
شیراں جد عمرؓ ول ڈِٹھا پچھاں ہٹ کھلوئے
تھر تھر کنبے بدو بچہ سر نیواں کر روئے
ساری گل سُنائی اُس نے حضرت عمرؓ دے تائیں
پڑھ کلمہ اسلام لیا آندا بخشے رب شفائیں
کیہڑی نیت کر کے آیا کے اگے گل پائی
بے دینے کو رستہ لبھّا ہویا فضل الٰہی

جنت جہنم دے بارے وچ

ہے ایمان مکمل سب دا تے خالق ئن بنائے
جنت جہنم دو گھر جیہڑے وچ قران دِکھائے
جیہڑا منکر اس گل کولوں اوہ کافر ہو جاندا
اُس مُشرک دے اُتے اللہ رحم کدے نہ کھاندا
رہندا اوہ ذلیل تے راندہ مالک دی درگاہوں
خَالِدِینَ فِیهَا اَبَدًا رہسی اس گناہوں
جیہڑا بندہ دنیا اُتے نیک عمل کماسی
اُس تے راضی ہو کے اللہ جنت وچ لیجاسی
مِلسی گا آراماں والا اُس تائیں پروانا
عیشاں خوشیاں موجاں اندر دائم ہوگ ٹھکانا
نیک عمل دے بدلے مِلسی سُکھ آرام اُس تائیں
رنگو رنگ نعمتاں چکھے خوش ہوسی رب سائیں

رہسی خوشیاں وچ ہمیشہ پی سی ٹھنڈے پانی
نہ بیمار نہ بُڈھا ہوسی رہسی نت جوانی
مِلسی ہر نعمت اُسکو جو چاہوے سو پائے
ہیرے لعل جواہر جڑکے رب اوہ باغ سجائے
ہر دم رہسی بیل اوہ کردا نہ کھاسی مِٹھے میوے
دودھ ماکھی دیاں نہراں وگن اللہ جسکو دیوے
جیہڑی شئے دی خواہش کرسی دِل وچ اوہ دلوانا
جھولی دے وچ آکے پیسی ہوسی فضل ربانا
خدمت گار رہسن گے کھلے اُسدے پچھے اگے
سوہنے تلے شیراں ملے، ٹھنڈا پانی وگے
ہر پاسوں خوشبوواں چُھلن وافر بدھ شماراں
رہسی نت تیہاڑ اُس جائی رہسن سدا بہاراں
اوہ گھر ہے آراماں والا کدے زوال نہ آسی
اُتھے نت حیاتی رہسی موت نہ فیرا پاسی
دِل مومن دا راضی رکھن سنگ سنگ رہسن حوراں
سوہنی صورت سوہنی سیرت جیوں خوشبو کافوراں
رہسی سنگ حوراں دے ہر دم دل اپنا پرچاوے
پاک محبوباں نازاں بھریاں کیہڑا صِفت سناوے

حوراں دی صورت دے اگے دیہنہ چن بھی شرماندے
ایسے خوش مزاج سجن کو قسمت والے پاندے
اُم سیدؓ کرے روایت سُن تومڑے بھائی
پاک نبیؐ کو پچھی ایہہ گل یچ کتاباں آئی
یا نبیؐ اللہ کھول کے دسو گل اک دل یچ آئی
جنت یچ حوراں دی سُنی اساں صفت ثنائی
پاک نبیؐ فرمایا ہس کے ڈاہڈی صفت اُنہاندی
جیونکر سپ دے اندر موتی ویسی چمک جنہاں دی
ہر گلوں اوہ پاک ہمیشہ شرم حیا نال بھریاں
صورت سیرت یچ لاثانی اوہ جنت دیاں پریاں
رہن خوش ہمیشہ ہسن دُکھ درد نہ کوئی
ناز انداز محبت بھریاں کردیاں ہین دل جوئی
رہن سدا حیاتی اندر موت کدے نہ آوے
اپنے محرم باہجھ اُنہاں کو دوجا نہ ہتھ لاوے
ہین مقیم اوہ جنت اندر دائم اُتھے ٹھکانہ
حاجت سفر نہ پیش اُنہاں کو نازک طبع شاہانہ
ہر ویلے اوہ راضی رہوں خفا کدے نہ ہوون
نہ غم غصہ اُنہاں تائیں نہ نیندر بے سوون
اوہ محبوباں خوش مزاجاں جنت یچ بسیرا
رات کدے نہ آوے اُتھے رہوے نت سویرا

بولن سچ ہمیشہ حوراں حسن دِل پرچاون
نہ کوئی دُکھ مصیبت اُنہاں نہ ازمائش پاون
پاک خداوند ہے فرماندا وچ قران سپارے
جنت دی آیا تاں اندر، حوراں دے نظارے
ایسیاں حوراں ہین جنت وچ شرم حیا سمیٹن
نگاہ ہمیشہ نیویں رکھن اکھ چاکے نہ دیکھن
جنت وچ سجادجا کے قدرت نال بِٹھایا
جن انسان ملائک اُنہاں ہتھ کدے نہ لایا
پاک نبیؐ سُن جو فرمایا اوہ میں لکھدا جاواں
صِفت جہناں دی اللہ کیتی میں کے صفت سُناواں
مڑی کے طاقت ہے دسو چھیڑاں گل اُنہاں دی
وچ قران دے ظاہر دیکھو ہوئی صفت جہناں دی
جس سُن عمل کمائے چنگے جنت اوہ جلوہ پاسی
اللہ دے فضلاں نال اوڑک جنت وچ عید مناسی
اِک حدیث میں ہور سُناواں، سُن لیو گل ساری
راوی حضرت معاذؓ ہین جسدے اوہ حدیث پیاری
کہن لگا فرمایا اِکدن پاک نبیؐ سرور نے
حوراں دی بڑیائی دسی، اللہ دے دلبر نے

دنیا اُتے جیہڑی بیوی اپنے خاوند تائیں
اُچے بول سُنا دے اگوں کردی ہے خطائیں
جنت دے وچ حور جیہڑی ہے اُسدے حصے آئی
کہندی ہے اُس عورت تائیں خاک تو ٹڑے سرپائی
کیاں دُکھ دیویں اس تائیں ایویں کیاں ستاویں
ہووے غضب تیرے تے رب دا، تو ہلاک ہو جاویں
دنیا اُتے چار دیہاڑے، ایہہ مہمان ہے تیرا
جلدی مڑے کول اس آنا کرسی اتھے بسیرا
تو بے عقلی نت ستاویں اس مڑے دلبر کو
ہونا توں جدا ہے اِس تھیں جانے اس خبر کو
جے آرام اُتھے دا لوڑیں، عمل کما کجھ بندے
غافل نہ ہو اے مغرورا چھوڑ ابلیسی تھندے
عملاں باہجھ نہ ملدا اوہ کہہ سُکھ آرام جے سارا
بے عملاں دی سنگت اندر کھاسیں نت خسارا
دنیا دے ایہہ تھندے اوڑک کدے نہ ہوندے پورے
توبہ کر کہن ورنہ جُلسیں دوزخ دے تنورے
اجاں بھی ہے ویلا بندے توبہ کر گناہوں
عمل کما کجھ نیکاں والے فضل ہووے درگاہوں

سر تھر کے تو سجدے اندر منگیں فضل ربّانا
اُس معبود حقیقی کولوں جو منگیں سو پانا
دوجے کہر دی گل سُنا فر نہ کر ھیرا پھیری
جس کہر اندر اگ ہمیشہ رکھدی ہے نت کہیری
جیہڑے رب دے باغی ہوندے رہندے پج عذاباں
خوش بختی دا مُنہ نہ دکھن لکھیا پج کتاباں
مُشرک شریک ٹھہراوے جیہڑا ہے اُسدی مت ماری
اوڑک اگ پج سٹیا جُلسی کرسی گریہ زاری
اُتھوں جان کدے نہ چھُٹسی اوکھا حال رنجوراں
منگی موت نہ مِلدی جِتھے سڑ دا ہت تنوراں
سارے کم لعیناں والے یاد اُتھے فر کرسی
چڑھسی جان شکنجے اندر نہ جی سی نہ مرسی
پاک نبیؐ فرمایا اِک دن گل تُساں کن بناہواں
مُنکر دے احوالے نالے دوزخ دیاں جاواں
کافر جدوں مرن تے آندا عمل اُسدے فر روندے
دو فرشتے اُسدے اگے حاضر آن کھلوندے
کالا رنگ تہ شکل ڈراولی اکھیاں اگ نال بھریاں
بلن اگ غضب دے کارن جیاں کٹورے تھریاں

لمے دند ہاتھیاں نالوں خوف جنہاں تھیں آوے
نظراں نال کلیجہ چیرن رب نہ شکل دکھاوے
غضب ناک شکل اُنہاں دی ہندے آکے اگے
کافر مُنہ چُھپاندا رہوے خوفوں سبھے کھبے
کوئی گل کلام نہیں ہوندی بند زبان ہو جاوے
ویلے کو پچھتاوے ظالم ویلا ہتھ نہ آوے
ملک الموت سرہانے بہہ کے کردا زور پکاراں
ظالم کر اج سفر تیاری گیاں مُک بہاراں
جذبے نال فرشتہ بولے اُٹھ ظالم بدبختا
غضب خدا دا تیرے اُتے پھسیں توں بے وقتا
نہ تو نیک کمائی کیتی، غافل رہیں ہر ویلے
کم بختا اج بیڑی تیری کھاون لگی ٹھلے
رہیں مغروری اندر فردا ہیں زور جوانی
گئی کدھر اوہ طاقت تیری ہوئی اج حیرانی
جس دولت تے طاقت اُتے کردا آسیں نازاں
مٹی نال رلی اج ساری دتیاں موت آوازاں
جیہڑے سنگی ساتھی تیرے اوہ نزدیک نہیں آندے
تیری حالت دیکھ کے سارے تیرے تھیں شرماندے

رشتے ٹٹ گئے اَج سارے نہ کوئی بھین نہ بھائی
اپنے بھی سب غیر ہو جُلدے مشکل جد سر آئی
نہ تواَج کِسے دا سنگی نہ کوئی اَج تیرا
سخت سِر تُسڑے تے آئی کرسی تِکا بیرا
اِس دن دا دل تیڑے اندر خوف کدے نہ آیا
تُرڑے بیڑے جس گھڑی ہُن آ اَج فیرا باہیا
اس گھڑی ڈر پیا تکو بال بال گھبراندا
نہ اَج جان چُھٹے گی تُرڑی نہ کوئی ترس ہے کھاندا
ہُن ایہہ خوف تُرڑے کِس کاری ویلا ہتھوں گمایا
اوڑک جان عذاباں پھسی میرے یار خدایا
جُثّے اندر روح نمانی چھپدی ہر ہر پاسے
ملک الموت روح جُثّے تھیں چھکدا ماسے ماسے
ہوندا سخت عذاب اُس تائیں رَحم کوئی نہ کھاندا
جیاں گلی اون دے اندر سیخ تتی کوئی باہندا
لتاں مُڑ سینے تے بجن ہڈیاں کرن کڑا کے
جیاں سُکی لکڑی اُتے کوئی بداں بٹا کے
رگاں پٹھے ٹٹن جدوں سیک اندر پئے باہوے
جس تے غضب خدا دا ہویا کون اُس کو بچاوے

ملک الموت فرشتہ اس کو سخت عذاب کریندا
ڈاہڈی سختی کردا اُس تے سینے تے چڑھ بہندا
چھکدا روح بدن دے بچوں دے دے سختی پیڑاں
جیاں چادر بیری اُتے چھک چھک ہوندی لیراں
بال بال اُسدا ٹُٹ جُلدا کھلدا تانا بانا
رو رو کے اُس جُثے بچوں نکلے روح نمانا
جدوں بیچ قبر دے اُس کو رکھ کے مُڑدے واہلی
منکر نکیر غضب آ کردے ہوندا اُٹھ سوالی
پُچھدے اُس مردود دے تائیں بندہ کس دا ہیں تول
کجھ جواب نہ مِلدا اُس تھیں گُرزاں مارن جول جول
پُچھدے دین کیہڑا ہے تیرا، کلمہ کس دا پڑھیا
کوئی جواب نہ دے سکدا اوہ ہائے نصیبا سڑیا
اتنے بیچ کجھ ہور فرشتے اُس مردے کول آندے
شکل ہیبت ناک اُنہاں دی اُس تے قہر کماندے
فِر حکم قبر کو کردے چاہڑ اس کو شکنجا
چکنا چور ہووے ایہہ ظالم ایتا باہویں پنجہ
جس ویلے اُس مُردے تائیں قبر کھوٹا لاندی
سبھی پسلی کھبے طرفوں ٹُٹ باہر ہو جاندی

ہڈیاں پہج کے ٹوٹے ہوون وس نہیہ کجھ چلدا
رتو دے اتھروال روو ے رہوے تلیاں ملدا
فِر ملائک اُس قبر دا کھولن اِک دریچہ
اگ ہواڑ اینے مارے "نافرمانا" نیچا
اُس کھڑکی تھیں اگ قبر وچ ہولے کر کر آندی
پیراں تھیں سرہانے تک سر ساری قبر پھکھاندی
فِر ضعیف کمزور اک بُڈھا قبرے دے وچ آندا
دِکھ کے صورت پہڑی اُستھیں مردہ وی ڈر جاندا
گندہ سخت لباس بُڈھے دا بدبو اُستھیں آوے
جیاں بو مردارے والی کڈھ کلیجہ کھاوے
بُڈھا گھٹ مروڑا دیندا عضب تُرڑے تے ہووے
تُرڑی جان عذابے اندر ہمیشہ پھسی رہوے
اِس دن کولوں دنیا اُتے تکو لوک ڈراندے
اوہ ویلا اج نازل ہویا جیہڑی گل سُناندے
تو دنیا تے باغی ہو کے رہیں ہمیشہ پھردا
دنیا داری دی لذت وچ چھوٹھیاں موجاں کردا
قبرے دا ہر تھیاں نہ کیتا کردا ریئں تو چالے
اوہ کھی کیہڑی اج آئی سر تے کون کرے سمہالے

مُردہ اُس بُڈھے تھیں پُچھدا تو کیہڑوں ہیں آیا
میں ہاں بد عمل اوہ جیہڑا دنیا وچ توں کمایا
اج مٹڑی بدبو دے کولوں کیاں ہیں پاسا کردا
خوشبو کہن کے آیا ہونویں میں بھی جانا مردا
تُسڑے کرتوتاں دے بدلے میں رنگت بدلائی
نیک عمل کمائے ہوندے ہوندا فضل الٰہی
توں دنیا تے مٹڑے اُتے جیہڑا رنگ چڑھایا
میں بھی اج تُسڑے کول بیہرا اوہی رنگ لے کے آیا
قبر دے وچ اُس مُردے کو اوکھی کہانی آوے
رہوے سخت عذابے اندر قبر شکنجا پاوے
توبہ کرتو اُٹھ نادانا اللہ رحم کماسی
تُسڑے عیباں دی کشتی کو توبہ بنے لاسی
اُٹھ ویلے دی ڈور پکڑ کہن ویلا ہتھ نہ آندا
گئے ویلے کو فر تو مجبور رہسی نت پچھتاندا
توبہ تائب ہو کے جے توں مالک دے در جاسیں
بے مُرادا مُڑسیں ناہیں اُسدی رحمت پاسیں

قصہ حضرت ابو حفصؒ

پھل نیکی دا ہور سُناواں سُن تو یار دلیرا
نیشاپورے اندر اساں لانا ہے ہُن پھیرا
ناں اُسدا سا ابو حفصؒ نیشاپورے وچ رہندا
کم لوہاری کردا ہے سا، ہر دم اگ پھکھیندا
عمر جوانی ہے مستانی روکیاں نہ روکاوے
کئی خیال دِلے وچ اُٹھدے اگ بھانبڑ بھڑکاوے
ابو حفصؒ جوانی دے وچ کردا کم اولے
جس دل خوف خدا دا ناہیں ہوون کد سوتے
اِک واری جس ناری دے نال اکھ اُسدی مِل جاوے
اُسدے حسن دی لذت پچھے کھُلا جال بچھاوے
جیکر رت بدن وچ ہووے کردی لکھ تدبیراں
عاشق کو ساہ لین نہ دیندی رکھدی وچ اسیراں

اِکدن اُس اک لڑکی تائیں ڈِٹھا جیاں دیوانے
رہیا نہ ہوش دماغے اندر لگا یار ٹھکانے
رگ رگ وِچ سمائی جدوں صورت اُس دلبر دی
ابو حفصؒ سودائی ہویا خبر نہ رہی گھر دی
سو سو حیلے جتن کمائے کِتناں اُسیتھیں بازی
مِلدی نہ مُراد دلے دی یار نہ ہوندا راضی
اوکھا وقت لنگھایا اُس تاں دِلبر ہتھ نہ آیا
درد فِراقے دا ترڑفادے ابو حفصؒ گھبرایا
کِسی گلوں نہ راضی ہوندا دِلبر یار پیارا
باجھ وسیلے دسو بھائی، کے کریئے ہُن چارا
اِکدن گل ہلائی اُس تن اپنے یاراں اگے
باجھ ہیہ پھسدا جالے اندر کون وسیلہ لگے
لگا روگ کلیجے اندر، اندرو اندری کھاوے
تُسیں کوئی صلاح اج دسو دِلبر ہتھ وِچ آوے
کہن لگا اِک یار سیانا گل سُنیں اِک سائیں
اِک یہودی رہندا اگے اُسدے گھر تو جائیں
کرداہے اوہ جادو لُوٹے وافر بدھ شماراں
اُسدے کولوں حل ہوندے ہین ایسے کیس ہزاراں

ہے مشہور اوہ کم اپنے بچ ڈاہڈا مرد کہاوے
خالی ہتھ نہ مُڑدا کوئی جیہڑا اُتھے جاوے
تو بھی جا کے اُسدے اگے لاویں سب فریاداں
رب چاہوے کم بن سی تیرا کرسی اوہ امداداں
القصہ ابو حفصؒ یہودی دے گھر آیا
بہہ کے اُس یہودی اگے سارا حال سُنایا
سُن کے ساری گل یہودی کہن لگا اُس تائیں
سارا کم ہووے سوکھا دیساں یار منائیں
پر مڑی اک گل سُنی تو کن دِلے دے تہر کے
چلہ کرنا چالی روزاں ملسی یار سنور کے
چالی روزاں اندر تو کوئی نیک کم نہیہ کرنا
نہ قران تلاوت کرنی نہ سجدے سر تہرنا
ہتھاں پیراں دے نال نہ کریں نیکی دا کم پہائی
نہ مُنہیں بقیں اوہ گل کرنی جس بچ ہوگ سچائی
چالی روز مکمل کر کے فِر مڑے کول آئیں
پر انہاں چالی روزاں اندر نیکی نہ کماویں
جے کر اک مثقال برابر نیکی دا کم کیتا
تاں محبوب نہ ملسی ہرگز بازی ہاریں میتا

ابو حفصؒ ایہہ وعدہ کر کے مُڑیا چپ چپیتا
چالی روزاں اندر اُس ٹن نیک کم نہ کیتا
گن گن روز لنگھائے اُس ٹن جِسدن ہوئے چالی
آن یہودی اگے ہویا ابو حفصؒ سوالی
یہودی بیٹھ کے جنتر لکھیا تیار جدوں اُس کیتا
جادو ٹونا کر کے اُس فر کتّی دے بچ سیتا
جنتر کجھ اثر نہ ڈِہسے مُڑ مُڑ نکلے خالی
کدے ترو ڑے موڑ فر جوڑے جُڑ دی نہ اوہ ڈالی
کئی اک وار اوہ تازے کر کر جنتر فر بناوے
ہر واری جے مُڑ مُڑ دِکھے خالی ہتھاں آوے
فر یہودی پچھن لگا گل دہسیں اِک بہائی
چلے اندر شائد کوئی کیتی تدھ خطائی
ابو حفصؒ جواب اُٹھ دیندا اُس یہودی میتا
چالی روزاں اندر میں کوئی ایسا کم ہنیہ کیتا
اج مڑے رستے دے بچ گیٹا سا اِک آیا
کِسے مسافر کو ٹکر لگسی اوہ میں چا ہٹایا
شائد مڑی قسمت دے بچ اِتنی نیکی آئی
اِسقیں باجھ قسم ربّے دی گل نہ کیتی کائی

نال تعجب کہیا یہودی گل سُن او نادا نا
چالی روز اُس مالک کولوں رہیں توں بیگانہ
پھردا رہیں تو باغی بن کے کیتی نافرمانی
تُرٹی اِک نیکی بھی اُس رب رکھی کول امانی
چالی روز تو پھردا رہیں کیتی تدھ بد نیتی
مثقال برابر نیکی تُرٹی اُس ضائع نہ کیتی
واہ واہ ذات نیاری اُسدی اُسکو سب بڑیائی
نافرماناں نال بھی کردا جیہڑا نیت ہمرائی
من لیا میں صدق دل تھیں اوہی پالنہارا
سجدے پئے یہودی پیا واہ غفار ستارا
ابو حفصؒ دے دل دے اندر خوف پیا اِس گلوں
ہوندی گل سوائی جیکر فضل ہووے اُس ولوں
ابو حفصؒ وی توبہ کیتی پڑھیا اُٹھ شکرانہ
دوئے مومن ہوئے گل لگ کے ایہہ ہے فضل ربانا
بندہ بشر ہے عیباں بھریا اس وچ شک نہ کائی
سچے دل تھیں توبہ کرلے تہ بخشنہار ہے اوہی
نافرماناں کو بھی دیندا اوہ پھاویں جو منگدا
پر سرکشاں بندیاں کو ہے آخر اِک دن ٹنگدا

اپنے عیب یاد جو کر کے شرمندہ ہو جاوے
اوہ ستار کہاندا آپے، عیباں تے پردہ پا ہووے
جس دِن پچھ کرے گا مولیٰ ہو کے غضب جلالوں
چھپن دی کوئی جا نہ مِلسی ہر پاسوں ہر حالوں
اُس دِن تھیں تو دس اے غافل کیوں نہیں ہیں ڈردا
جیندے جی ہی مار تکبر عاجز ہو جا فردا
خود دی تکبر دل تھیں کڈھ لے سُن نصیحت بیرا
مسکینی اپنا سیں جدوں بن جاسیں گا ہیرا
اُٹھے پہر جے کوشش کریں نیکی دے ول تہاویں
رب غفور مُراداں بخشے جو منگیں سو پاویں

تسلیل حضرت ابو حفصؒ

ابو حفصؒ جد توبہ کیتی آیا وِچ امانے
پتھر کو اوہ موم ہے کردا ڈاہڈے کم ربانے
قادر جا ہوے جو بھی کرے اُتھے کِس دا چارا
ابو حفصؒ دا سُنیا تُساں کردا کم لوہارا
دِل وِچ شوق پیا جِس ویلے وانگ سُدائیاں پھِردا
کامِل مرد مِلے جے کوئی لہوے زنگ اندر دا
اِسے شوقے پھِردا پھِردا چَل پہنچیا اک جائی
ابو عبداللہ رہندا اگے "باوَرد" جگہ اِک آئی
کامِل مرد اگے چَل بیٹھا دسّے دل دے حالے
بیعت لین اِتھے میں آیاں اے محبوب نرالے
بیعت اِتھوں حاصل کیتی ہویا فضل ربّانی
ابو حفصؒ لوہار بھی بنیا کامِل مرد لاثانی

کجھ اِک وقت لنگھایا اُس نُن فِردا سیر کریندا
پُھکھا تہ ترہایا فِردا جنگلاں دے وچ رہندا
منزل جدوں پوری کیتی مُڑ نیشاپور آیا
آن لوہارے بھٹھی اُتے لوہا فِر گرمایا
دل وچ دلبر یاد ہمیشہ ہتھوں کردا کاراں
اُٹھدے بہندے ٹُردے سیندے کردا ذکر اذکاراں
اِکدن بھٹھی اُتے بیٹھا لوہا خوب گرمایا
اِک نابینا قاری صاحب بھٹھی اُتے آیا
قاری قرآن پڑھن جے لگا کرکے خوش آوازہ
مومن دا دل موم ہو چلدا روح ہوندا ہے تازہ
ابو حفص رضؓ کول سنگی بیٹھے بھٹھی کو پھڑ کاندے
کوئی کھلے لوہا کُٹن، کجھ پکھا چرلاندے
قاری دا جد خوش آوازہ کن حفصؒ دے پیا
وجد طاری ہویا حفصؒ تے ہوش نہ اُسکو رہیا
ہویا مست ولی خدا دا، دنیا تھیں بیگانہ
مومن دا دل کُٹن ہوندا سُن کلام ربانا
مستی وچ اوہ ابو حفصؒ نُن بھٹھی وچ ہتھ پایا
رتا لال بھٹھی دے وچوں لوہا ہتھ وچ چایا

گرم لوہا پکڑ ہتھے پچ گوڈے رکھ بجاندا
ابو حفصؒ کو دکھ کے سیناں ہوش ہواس اُڈ جاندا
مستی اندر لوہا کٹدا، ابو حفصؒ بے حالوں
جدھر موڑے مُڑدا جلے، لوہا پانی نالوں
لوکاں سُن جد شور مچایا ڈٹھی ایہہ سلطانی
اپنے کیتے اُتے اُس کو ہوئی سخت حیرانی
کہن لگا تو اُٹھ لوہارا چھوڑ ہٹی دا کھیڑا
مالک دے در اُتے جُل کے مل کہن اُسدا بیڑا
اُس تھیں پچھے ابو حفصؒ سُن نہ دوکان چلائی
جس تے راضی مالک اُسدا مطلب کے دنیائی
ابو حفصؒ تے اللہ مالک اپنا فضل کمایا
مُڑ بھٹی تے آن نہ دتا سوہنا مرد سنوایا
یارب فضل کما مڑے تے میں عاجز کہلاواں
تُرڑے در دی آس ہے مولی ہور کیہڑے در جاواں

٭

ماں دا حق

اِک شخص دے دل وِچ اِک دن شوق پیا اِس گلوں
ماں دی خدمت حج برابر اجر مِلے اِس پھلوں
مُڑ مُڑی خاطر ماں مُڑی سُن کِتنے قضیئے کیتے
اپنے سُکھ آرام گنوائے مِلیں بچے دی نیتے
جھولی دے وِچ رکھ کے مکو رہئی دُدھ پلاندی
باہنواں دے پنگوڑے اندر پینگ اُلار لاندی
سُکھ آرام دے دے سارے مُڑ مُڑے اُتوں وارے
مُڑ مُڑی خاطر ماں مُڑی سُن اوکھے وقت گزارے
ہر ہر سُکھ دِتا اُس مکو شاد کیتا ہر رنگوں
عِلماں تھیں بھی واقف کیتا پاس کیتاں ہر کھیلوں
مائے اَج ضعیفی اندر مت اِسدے دِل آوے
کِس گلوں دل راضی رہوے سُکھ آرام پہنچاوے

واجب ہے اج مڑے اُتے حُکم بجالیا واں
اُس دے دل جو خواہش ہووے پوری کر بنھاواں
جل کے ماں دے کولوں پُچھیا حکم کرو میں تائیں
خدمت دے وچ دیر نہ کرساں فضل کرے رب سائیں
بچہ رب سلامت رکھے حُب مڑے دل آئی
کراں طواف خدا دے گھر دا نیت نال صفائی
بچے سُن کندھاڑے اُتے مائی بُڈھی کو چایا
ہولے ہولے مائی اپنی کو حج طواف کرایا
مائی خوش ہوئی بچے اُتے دیندی لکھ دعائیاں
بچہ اپنے گھر دے صدقے بخشے رب شفائیاں
ست سالاں وچ ست حج جیہڑے واری واری آئے
اس طراں نال اُس بچے سُن ماں کو حج کرائے
ست حج کرا کے مائی کو نیت دل گزاری
حق ماں دا پورا ہویا، چھٹی جان ہماری
اُسدے دل تسلی ہوئی شُکر بجالے آیا
مڑے کولوں پورا ہویا ماں دا حق جو آیا
خوابے اندر اُسدے تائیں شخص اک فرماندا
ماں دا حق ایہناں گلاں تھیں کد پورا ہو جاندا

اِک دِن تو چھولی بچ ہیسیں نکی عمر اِیانی
اپنے سینے اگے رکھ کے سُتی مار نمانی
باہر سردی قہر دِسالے ٹھنڈ سیال مہینہ
ہر اک شئے برف ہیٹھ دبی مشکل ہویا جینا
بستر بچ پیشاب تو کیتا جاں کوئی ویلا آیا
اَدھی راتی مانے اُٹھ کے بستر تھوتھو ڈاہیا
کہر بچ دوجا بِستر ناہیں جیہڑا مُڑ کے ڈاہووے
ٹھنڈ قہر جیالوں باہر تھر تھر کمدی جاوے
بستر تھو کے ڈاہیا جیہڑا اُس تھیں پانی بگدا
گِلا بستر ٹھنڈا بہتا ہتھ نہ اُس کو لگدا
آپے گِلے بِستر دے اُتے ٹھنڈ قہر بچ سووے
تکو چھاتی اُتے رکھیا بچہ نہ تنگ ہووے
ساری رات اکھیاں بچ گزری ٹھنڈی جھکھڑ جھلدی
تومست سینے تے سُتیں اوہ کہڑی کد ہِلدی
قہر عذاب اُس راتی والا جان اپنی تے جیکھا
تکو ٹھنڈ لگن نہ دِتی کھٹ سینے نال رکھیا
کندھاڑے اُتے چا کے ماں کو تو ست حج کرائے
کہندا ہیں حق پورے ہوئے جو جو میں تے آئے

جے کر ماں دی خدمت اندر ہتھ بنھ رہیں کھلوندا
اُس ٹھنڈڑے دی راتی والا حق پورا نہ ہوندا
ساری عمر کھلا رہویں وانگ غلام حضورا
جیہڑا دودھ جھولی بچ پیتا اوہی نہ ہوندا پورا
ماں دا حق نہ ہوندا پورا نہ کوئی کر سکدا
مجبوراً خدمت واجب ہے پر فخر کریں نہ حقدا
مت غرور کریں کس ویلے، حق ادا میں کیتے
اس خیالے اندر کیتے، گزرے ہو پلیتے
جیکر ماں رحم کماوے بخشے حق تمامی
ماں دے حق نہ پورے ہوندے خدمت نال غلامی
یارب فضل کما درگاہوں سوہنی نیت پاواں
ماں باپ دی خدمت اندر میں دیری نہ لاواں
یارب ہر بشر کو بخشیں طاقت دیں تماماں
ماں باپ دی خدمت اندر رہن وانگ غلاماں

کرامت حضرت بابا مہر علی شاہؒ

گولڑا شریف ہے ناں گراں داہر سُو چانن لاندا
کامل مرد خدا دا پیارا اُتھے جلوہ پاندا
ہے مشہور قدیمی مُنڈوں اوہ مقام نرالا
سید مہر علیؒ شاہ رہندا اچیاں شاناں والا
نِج دربار ولی دے رہندی بھیڑ ہجوم ہر ویلے
فیض رساں نِت فیض پُہچاوے قسمت جیکر میلے
سخیاں دے دروازے اُتے حاجت مند ہزاراں
دُور دوراہڈیوں آندے رہندے بھن کے صفاں قطاراں
جیہڑا آندا فیض لے جاندا پھیر پھیر دیندے کاسے
عاشق جام عشق دا پیندے مُڑدے نہ بے آسے
اِکدن دَورِ انگریزی اندر کامل مرد رباّنا
گولڑے دے سٹیشن اُتے بیٹھا مل ٹھکانا

تسبیح اِک ہتھے وِچ رکھی گِندے دانہ دانہ
دِل وِچ یاد سجن ہر ویلے جیاں حُکم ربانا
والی اک حکومت والا اُس رستے تھیں آیا
اوہ انگریز تہ عہدہ اُسدا گورنر بتایا
ڈِٹھا اُس سُن بابے تائیں اک طرفے کو بیٹھا
حال فقیراں اوہ کے جانے اُس کدوں ایہہ ڈِٹھا
آکے کھل گیا اُس اگے تہ دیکھے بابے تائیں
اپنے آپ کولوں بے خبرا بیٹھا ہے اک سائیں
تسبیح دِکھ حیران اوہ ہویا اُس کو سمجھ نہ آئی
اِسدے پچھے راز ہے کیہڑا کِس مطلب بنائی
پُچھن لگا بابے تائیں گل دسیں اِک بابا
ہے کے جیہڑے ہتھ پکڑی جپیں جسکو بیٹھا
بابے اکھ اُتاں چا ڈِٹھا اِک جوان کھلوتا
پنج ست نال سپاہی اُسدے دِسدا ہے ایہہ اکلوتا
وردی خوب مکمل اُسدی رعب دار پوشاکاں
گل وِچ اِک پستول وی رکھیا پُچھدا گلاں باتاں
گل اپنی دہرائی اُس فِر کے ہے ہتھ وِچ تُرڑے
ایہہ مالا دِس کس کم آوے سمجھ نہیں پیندی مُڑے

مہر علی تاں اُس کو پُچھیا گل دہسیں تو بھائی
کیہڑی چیز سنگل نال لا کے گل وِچ تو لٹکائی
ہس جواب دِتا انگریزے ایہہ ہتھیار ہے میرا
ایہہ اپنی حفاظت کارن رہندا کول بہلیرا
بابا مہر علی شاہ بولے سُن فر گل درویشاں
ایہہ ہتھیار مڑا ہے سنگی رہندا کول ہمیشاں
ہو حیران گورنر پُچھیا ایہہ کیہڑے کم آوے
مڑے کول ہتھیار جو بابا اوہ تہ جان بچاوے
مہر علی تاں پُچھدے اُس کو کسراں جان بچاندا
اُس وِچ کے بڑیائی اِتنی دہسیں مکو باندا
گورنر منزا خاں کردا جان کے اِک سودائی
اس تسبیح دے بھیت ڈونگیرے جانے آپ الٰہی
تھوڑی دیر جیاں جی گزری انگریزے دل آیا
کہن لگا اوہ بابے تائیں دیکھیں کم سوایا
باہنہ پکڑ کے بابے تائیں اپنے نال لیجاندا
انگریزی ہتھیار والا کرتب اوہ دِکھاندا
اگے اِک بوٹے دے اُتے پکھنوں بیٹھا بولے
دنیا تھیں بے خبرا ہو کے ہنجھ اپنی جان کھولے

کہن لگا اوہ بابے تائیں دیکھیں کم ہتھیاراں
رکھیں نظر پکھیروں اُتے میں گولی ہُن ماراں
کیتی شِست برابر اُس ہُن جدوں پکھنوں والی
پھڑ پھڑ کردا آیا زمیں تے ڈالی رہ گئی خالی
ہس کے کہن لگا بابے کو ایہہ ہتھیار اساں دا
کیہڑا کم کرے ایہہ دسو اوہ ہتھیار تُساں دا
ولی خدا دا ایہہ گل سُن کے آیا وِچ جلالے
اللہ اگے عرض گُزاری یا صاحب حکمت والے
تسبیح چار جلالے اندر پکھنوں دے نال لائی
پکھنوں مُڑ ڈالی تے بیٹھا دیکھے سب لوکائی
پکھنو زندہ ہو کے بیٹھا مِٹھے بول سُناوے
دِکھ انگریز تعجب ہویا اُنگلی مُنہ وِچ پاہوے
کہن لگا اوہ بابے تائیں واہ واہ مرد سیانے
زندے تھیں جو مُردہ کردے اوہ ہتھیار پرانے
ایہہ ہتھیار جیہڑا دسدا ڈاہڈیاں صِفتاں والا
مُردے کو حیاتی بخشے ایہہ ہتھیار نِرالا
توبہ توبہ کر انگریزے ہتھ کناں کو لاوے
بابے کو بڑیائی ساری طاقت کون لے آوے
ہتھ بن عرض گزاری اُس ہُن معاف کرو تقصیراں

اِسقیں پچھے میں عاجز کو رکھیو نیچ اسیراں
کامل مرد ولی خدا دے اللہ کولوں منگدے
رب دی حکمت نال اوہ مجروح مردے زندہ کردے
نیچ دربار ولی اللہ دے کریئے جد پُکاراں
اللہ کولوں منگ کے کردے دُکھڑے دُور ہزاراں
ھٰذا مِن فضلِ رَبّی ولیاں دے ہتھ آندا
اِذن اللہ تھیں کہن کے کردے جو انہاں من بھاندا
دِل نیچ رکھ یقین مکمل ولی دے در جاویں
ولی دا وسیلہ پکڑیں اپنا حال سُناویں

حدیث غار دا ترجمہ

اک حدیث نبی اللہ دی میں فر کھول سُناواں
میں عاجز تھیں بھی عاجز بندہ ناں لیندا شرماواں
غار حدیث دے ناؤیں تھیں جانے سب لوکائی
پاک نبیؐ فرمایا اک دن اِس وچ شک نہ کائی
اک دن سنگ اصحاباں بیٹھا نبیاں دا سرکردہ
مسکیناں دا والی جیہڑا شافع روز حشر دا
اصحاباں نے عرض گزاری اے محبوب ربانا
آقا اگلیاں اُمتاں والا قصہ کجھ سُنانا
پاک نبی فرماون لگے گل سُنو اک بھائی
کسی زمانے سفر دے وچ نکلے ترے سپاہی
ٹُردے اک جنگل دے اندر ٹُلدے گلاں کردے
پئی رات اُجاڑے اندر رہے نہ کسی گھر دے

ہر ہر پاسے ٹھونڈن لوڑن فِر صلاح لیکائی
جُل بیھٹے اک غارے اندر رات کڈھاں اس جائی
غارے اندر بیھٹے دے سن مِل جُل کے سب پھائی
اُتوں اک پڑی جے کھسکی غارے اگے آئی
اوہ غارے دا مُنہ مَل بیھٹی رستہ بند اُس کیتا
جیاں بند ہویا دروازہ ہرپاسے بھیں سیتا
پڑی اوہ پڈیری خاصی مشکل ہویا ہٹانا
ہوئے بند اُس غارے اندر اوکھا حال رنجانا
جنگل اندر کوک اُنہاں دی کیہڑا اُس کے آوے
اِس آفت دے کولوں کیہڑا اُنہاں دی جان بچاوے
دِہن زور جوانی والا تہٹکے ڈھلے لاون
وس نہ چلدا پربت بھارا ویلے کو پچھتاون
ہو مجبور جدوں تھک بیھٹے کردے مُڑ صلاحیاں
واری واری اُنہاں تریاں اپنیاں گلاں لائیاں
کہن لگے اِک دوجے تائیں ہو کے نیڑے نیڑے
نیکی دے کم اساں کیتے دنیا اُتے جیہڑے
کراں یاد اُنہاں کماں کو بنن جے وسیلا
بیچ دربار خداوند اگے ہور نہیں کجھ حیلہ

تریاں وچوں اِک شخص سُن اپنی گل ہلائی
اِک کم مَیں نیکی دا کیتا، نیّت نال صفائی
ماں باپ مڑے سن بُڈھے حال دواں دا اوکھا
اِک بکری سی کہر دے اندر نہ زمیں نہ چوکھا
بڈھیپن وچ مائپے مڑے ہو گئے دوئے ناکارا
اُس ویلے اُنہاں دواں کو اِک مڑا سہارا
بکری دا مَیں دودھ پلاندا اُنہاں دواں تائیں
لکڑیاں جنگل وچوں آن کے پھیردا شہر گرائیں
لکڑیاں ویچ کے حاصل کر داہیں طعام اُنہاں دا
ہر ویلے مڑے دل رہندا فکر تہیاں دواں دا
اِک تہیاڑے بکری ہیلی دودھ گرم کر آندا
ویلا چیر ہویا مڑے تھیں رُٹی رہیا پکاندا
رُٹی تیار ہوئی جس ویلے رکھی وچ رکابال
اُنہاں دواں کو نیندر پے گئی مست سُتے وچ خوابال
رُٹی رہین سرہانے اُندے رہیاں میں کھلوتا
مت اُٹھ کے ایہہ رُٹی منگن پھنڈ کے نیندر سوتا
سُتے مست اوہ نیندر اندر خبر اُنہاں کو ناہیں
پوری رات کھلا میں رہیاں فجری ویلے تائیں

صبح اُٹھ جدوں اوہ جاگے گزری رات خرامی
رُٹی ٹکھڑ اگے میں رکھی کھادی اُنہاں تمامی
یارب جے اوہ نیکی مٹری رکھی ہے پج درباراں
اَج مشکل پج بنے وسیلہ بخشئیں عیب ہزاراں
یارب اس نیکی دے صدقے میں تے فضل کماویں
اِس پربت کو غارے اگوں رحمت نال ہٹاویں
قبول دعا ہوئی درگاہوں مولیٰ فضل کمایا
حرکت ہوئی پہاڑی تائیں تھوڑا جیہا راہ آیا
پاک نبیؐ اصحاباں تائیں ایہہ قصہ فرماندا
دوجا شخص اُنہاں دواں کو اپنا حال سُناندا
سنگیاں تائیں کہن لگا اوہ گل دہساں میں ساری
دیکھی اِکدن میں اک لڑکی شکلوں پج پیاری
ایسی سوہنی صورت اُسدی جیاں چن اسمانی
حُسن، اخلاق، شرافت اندر دنیا نقص لاثانی
شکل اُسدی دیکھ کے مُکو ہو گیا یارا نہ
اوہ مٹری گل نہ منے میں اُسدا دیوانہ
کیتے جتن ہزاراں میں پر اوہ قابو نہ آوے
اُس بیدردے اگے کیہڑا دل دا روگ سُناوے

منت زاری بہتی کیتی سُندی نہ اوہ باتاں
اوہ سی مست بہاراں اندر ہیں تڑفاں وِچ فراقاں
اِکدن اُس محبوبہ اگے، کیتا میں بہانہ
اِک سَو بی ۱۲۰ دینار میں رکھے اُس اگے نذرانہ
نالے منت زاری کر کے دِل اُسدا پرچایا
لِپنے ہجر فِراقے والا سارا حال سُنایا
آخر من گئی سب گلاں، اوہ مٹڑی محبوبہ
دوئے رات گزاراں کٹھے، تیار ہویا منصوبہ
پکا قول اِقرار اُس کیتا اَج راتی میں آساں
اسیں دوئے رات اج دی خوشیاں نال لنگھاساں
دِل مٹڑے وِچ عیداں ہویاں گئی ہجر دی کانی
چڑھیا چن گیا ہنیرا آئی رُت مستانی
جدوں مٹڑے کمرے اندر اُس سُن قدم لِٹکایا
جُثہ مٹڑ کمن لگا، خوف خدا دا آیا
خوف قبر دا وارد ہویا عشق دا ہروں دل پھریا
توبہ تائب ہو کے تاں میں سر سجدے وِچ تھریا
اِکسو ۱۲۰ بی دینار جیہڑے سن بخشش اُس کو کیتے
ہتھ بنھ کے میں معافی منگی مُڑیاں چُپ چپیتے

یارب اُس نیکی دے صدقے بخشیں اج تقصیراں
اُتھے وی تُدھ آپ بچایا جانے سب تدبیراں
ہوئی دعا قبول فر اُسدی پاک نبیؐ فرمایا
اوہ پربت فر تھوڑا تھوڑا ہور پراں ہٹ آیا
فر بھی کھٹ جگہ اوہ بنی مِلیا نہ چھٹکارا
تریجے شخصے اپنا قصہ فِر سُنایا سارا
کہن لگا اوہ سنگیاں اگے ہیں جو نیکی کیتی
ساری گل سُناواں بھائی جو جو میں نال بیتی
مڑے نال مزدور اِک واری کم کردے سن بھائی
کم مُکایا اُنہاں سباں نیت نال صفائی
فارغ ہوئے کم تھیں جدوں سبھاں کو بُلایا
پائی پائی اُجرت دیکے ہیں حساب مُکایا
سارے اُجرت لے کے چلے اپنی اپنی جائی
اِک مزدور اُجرت لین آیا نہ اوہ بھائی
اُس مزدور دی اُجرت جیہڑی مڑے ذمے آندی
بکری اِک میں اُس اُجرت نج جا کے مُل لیاندی
بکری آن کے گھر نج رکھی مال اپنے دے نالے
گھاہ پانی میں اُس بکری دا کردا خوب سمہالے
دوجے سال فر اُس بکری تھیں دو بکریاں ہوئیاں

ترنجے سال مُڑ چار ہوگئیاں اسطراں بدھدیاں رہیاں
کجھ سالاں پچ اُس بکری بن اُجرٹ خوب بنایا
سالاں پچھے اوہ مزدور مڑکے کول جے آیا
کہن لگا اوہ مڑکے تائیں مالک دی بڑیائی
پیسے کجھ تُساں داہر ہیسن، مکو حاجت آئی
میں کہیا تاں اُس بندے کو دیکھ اجرٹ ایہہ سارا
تیرا حق ہے کہن لگا اُسکو مڑا ہنیہ کجھ چارا
سمجھیا اُس مڑکے نال کردا ہے مالک مزاخاں
کرے اعتبار نہ گل مڑی دا میں گل سچی آکھاں
آخر میں اوہ مال تمامی اُسدے اگے تہریا
یارا کہن امانت اپنی ایہہ مڑکے تھیں سریا
ہو کے خوش دعائیاں دیندا اوہ فر مڑکے تائیں
اُس نیکی دے بدلے یارب اَج تو فضل کماویں
پاک نبیؐ فرمایا تاں فر فضل اللہ دا ہویا
غار دے مُہنیں توں بٹا اِک طرف ہوگیا
ملی راہ اُنہاں سباں کو، اُنہاں خوشی منائی
ہوئے آزاد بندی خانے تھیں اللہ کرم کیتائی
اللہ دے دربار دے اندر جے اک نیکی کریئے

ہر گز ضائع ہوندی ناہیں چھوہل مُراداں پھریئے
ہے غفور رحیم خداوند بخشے آپ خطائیاں
اِک نیکی دے بدلے دے وِچ دُور کرے بلائیاں
نیکی دی اِک گل بھی جس سُن زندگی پھر نہ کیتی
نہ قرآن اکھیاں نال ڈِٹھا بڑیا بیتی
دعویٰ کرے فرعونے والے بڑے بول سناوے
اِتھے اُتھے دواں جہاناں اوہ کہاٹے وِچ آوے
رب دا غضب ہوندا اُس اُتے وِچ دواں جہاناں
جس دن جان شکنجے آئی کوک ٹُکسی اسماناں
نیکی دی اِک گل نکی جی جے کوئی کر پاندا !
مالک اگے یاد ہمیشاں اُس کو نہیہ بُھلاندا
عمل صالح کرنا دانا غافل نہ ہو اس کاروں
پھر دی موت سِرے دے اُتے چا کھڑسی بِشکاروں
جے کوئی عمل کمایا ہوسی آخر اوہ ہتھ آسی
وِچ دربار خداوندا اگے تُرٹی جان بچاسی
نیک عمل نہیہ ضائع ہوندا ایہہ گل سُن لے بھائی
مشکل ویلے ایہہ کم آسی، کرلے نیک کمائی

الصّلوٰۃ

ہویا حکم ہر مومن اُتے پاک خدا فرماندا
قائم کر نماز تو بندیا جے ایمان لیاندا
قران دے ہر پارے اندر ہویا حکم ربانا
پڑھو نمازاں دیو ذکاتاں اوڑک جو ہتھ آنا
روز قیامت اللہ اگے جندڑی آن کھلوسی
پہلی پچھ نمانے بارے حشر دے وچ ہوسی
کیاں ہیں تو غافل بندیا سُن کے ساریاں باتاں
ویلا مُڑ کے ہتھ نہ آسی نہ کم آسن ذاتاں
رستہ وچ اوکھا اگے قبر نا کہاوے
چار چوفیری گُپ ہنیرا اللہ فضل کماوے
نہ کوئی سنگی ساتھی اُتھے نہ کوئی ہمراہی
چڑھسی جان شکنجے اندر ہوسی وچ تباہی

جس جُثّے کو سیک نہ لاویں سام سام کے رکھیں
اُس جُثّے کو آخرا کدن کیڑے کھاسن چکیں
حضرت صامتؒ کرن روائت پاک نبیؐ فرماوے
پہلے ویلے جیہڑا شخص نماز پڑھن اُٹھ جاوے
بالترتیب وضو اوہ کردا نال خشوع خضوع دے
مُصلّے اُتے جا کھلوندا نیت نال نمازے
کردا رکوع سجود اوہ مومن نال قیام صفائی
محبت نال نماز ہے پڑھدا کردا نہ خطائی
اُس شخص دے حق وچ کردی اوہ نماز دعائیاں
کیتی اس حفاظت میری اسدیاں بخش خطائیاں
اُس بندے تے راضی رہندا آپ خداوند سائیں
ہر گل اُسدی پوری کردا دیری لاندا ناہیں
تہ جیہڑا بندہ کاہلی کر کے مُصلّے تے کھلوندا
رکوع، سجود، قیام قرأت وچ تیہاں اُسدا اہنہ ہوندا
زیر زبر وچ غلطی کر کے نمازاں کردا ضایع
اینویں ٹکراں مارے چہلا اجر کے اُس پایا
اوہ نماز خداوند لگے لاندی ہے فریاداں
اِس سُن ضایع کیتا کو رکھیں اِس عذاباں

اَللہ اگے اُس بندے دی بخشش ناہیں ہوندی
رہندا اوہ عذاباں اندر خیر دی گل نہ تھوندی
ابن مسعودؓ روایت کردا پاک نبیؐ دے تائیں
اک شخص نے آ کے پچھیا حضرت گل سُنائیں
دنیا اُتے عملاں وچوں کیہڑا عمل ہے ایسا
جس نال رُتبہ زیادہ ہووے کراں اسیں بھی ویسا
پاک نبیؐ فرمایا سُن ہاں ترے عمل جو آئے
جس دے کرنے نال بندے دا رُتبہ رب بدھائے
پہلا نماز ویلے تے پڑھنی بہتا رُتبہ پاندا
جیہڑا ایہہ عمل ہے کردا غضب کولوں بچ جاندا
دوجا عمل خدا دے اگے جو مقبول کہاوے
ماں پیو دی خدمت کرنی پاک نبیؐ فرماوے
خدمت واجب ماں پیو دی حکم قرانوں آیا
رتبہ اس عمل دا بہتا پاک نبیؐ فرمایا!
تریجا عمل ہے جس کیتے ملے شان حضوری
اللہ دے رستے بچ لڑنا ہے اوہ بہت ضروری
اَللہ دے دشمن نال لڑنا بہتی شان بدھائے
ایہہ ہین عمل صالح جیہڑے پاک نبی فرمائے

ابراہیم بن ابی محذورہؓ ہین روایت کردے
مجلس وچ اسیں بیٹھے ساں پاک نبیؐ سرور دے
پاک نبی خطاب فرمایا مجلس والیاں تائیں
مٹڑی گل سُنو بھائی سارے فضل کرے رب سائیں
شروع وقت نماز جو پڑھدا دل دی نیت کر کے
مالک دی حضوری پاندا سر سجدے وچ تھر کے
جیہڑا مصلّے اُتے کھلدا وقت درمیانے والا
رب دی رحمت ہوندی اُس تے کر دا خوب سبھالا
آخر وقت نماز جو پڑھدا وچ دربار کھلو کے
معاف ہوندے گُناہ سب اُسدے جیاں صابن تھو کے
عبداللہ بن عمرؓ صحابی ہین روایت کردے
پاک نبیؐ نے دسے اِک دن گن عذاب قبر دے
فرمایا ارشاد اُنھاں نے گل سُنو اِک بھائی
جس خشوع خضوع نال اپنی ہے نماز مُکائی
پڑھے نماز حفاظت سنگ جو اوہ جنت دا باسی
ہوسی قبر نورانی اُسدی اللہ رحم کماسی
کھل سی نور قبر دے اندر روشن ہوسی ڈیرا
قیامت توڑیں اُس قبر وچیں رہسی دُور ہنیرا

حشر تیہاڑے جمع ہوسی خلقت ڈر دے ڈر دے

بے نمازاں تے ہوسن گے سخت عذاب حشر دے

باہجھ نماز محشر اندر کوئی شئے نہ کم آسی

نماز ہی سر تے سایہ کرسی رنج اُسدا کھٹ جاسی

ارکان نماز دے جیہڑا بندہ ہنیہ حفاظت کردا

قبر وچ ہنیری رہسی اوہ ہوسی وچ ڈر دا

حشر تیہاڑے اوہ نمانا پھرسی وانگ سُدائیاں

رب قہار غضب وچ ہوسی بخشے کون خطائیاں

ویلے کو کھپتا سی بندہ مُڑ ویلا ہتھ نہ آسی

نت عذاباں دے ٹھاچڑھسی کیہڑا جان چھُڑاسی

بے قدرے نمازی جیہڑے اک گروہ وچ ہوسن

نمرود، فرعونے دے سنگ بہہ کے کٹھے ہو کے روسن

عبداللہ بن ابی بھی اُسدن کرسی سنگ اُہناں دا

ہوسی جوش جہنم دے وچ پھیڑا حال جنہاں دا

حضرت علیؓ روائت کردے پاک نبیؐ فرمایا

جیہڑا شخص نمازے اندر سُستی کردا آیا

جیہڑا شخص نماز نہ پڑھدا فِر دا سرکش ہو کے

یا فِر کوئی نمازے کولوں ہوراں تائیں روکے

پندراں عذاب اُس شخصے اُتے ہوندے اِس گناہوں
کون بچاوے اُسدے تائیں جو دھووے درگاہوں
چھ عذاب ہین دنیا اُتے اُسدے حصے آندے
ترے مرنے دے ویلے آکے جان شکنجے باہندے
ترے قبر نچ وارد ہوندے ترے نچ روز حشر دے
کون بچاوے اُنہاں تائیں رد جیہڑے اُس کہردے
پندراں ہین عذاب ایہہ جیہڑے گن گن سب دسائے
قبر حشر یا دنیا اندر جو جو اُس تے آئے
دنیا دا عذاب جو پہلا اُس ظالم تے آندا
نیکاں دے گروہ دے بچوں ناں اُسدا کٹ جاندا
دوجا اُسدی عمرے اندر خیر کدے نہ آوے
تریجا اُسدے رزقے بچو برکت سب اُٹھ جاوے
چوتھا اُسدا نیک عمل کوئی ہیہ قبولی پاندا
جد تونی نمازی پڑھدا اوکھے حال بتاندا
پنجواں جیہڑی دعا اوہ کردا مُڑ مُڑ پیندی چھولی
ایتویں وقت گماوے ظالم جان عذاباں رولی
چھیواں نیک مرد کوئی کردا اُس پچھے خیرا تاں
ہیہ ملدا کوئی حصہ اُس کو سُن لیو ایہہ باتاں

ایہہ عذاب ہین دنیا والے جیہڑے گن دکھائے
باقی دکھ نزع دے ویلے کے اُسدے سر آئے
پہلا عذاب نزع دے ویلے تریہہ اُسکو تڑفاندی
پہالوں پانی بچ ڈبوئے اگ نہ اندروں جاندی
دوجا عذاب اُس ظالم اُتے اللہ طرفوں پیسی
موت اچانک ہوسی اُسدی خبر اُس کو نہ ہسی
تریجا عذاب نزع دے ویلے جیہڑا اُس تے آسی
پیسی پہار جُثے دے اُتے جان اُسدی ٹٹ جاسی
اُس ویلے فریاداں کرسی میں توں پہار ہٹاوَ
ٹُٹ گئی جان خدارا مڑی رحم کوئی تہ کھاوَ
جیہڑا پہار درگاہوں پیندا اُسکو کون ہٹاوے
اس تلخی بچ روح اُڈ جلسی کلمہ کون پڑھاوے
اُسنھیں بعد قبر دے اندر ترے عذاب ہین جیہڑے
اوہ بھی اِتھے درج کراں میں ہین اوہ سخت اوکھیرے
پہلا عذاب قبر دے اندر جیہڑا آن پکڑسی
ہوسی تنگ قبر چو طرفوں جان شکنجے چڑھسی
ہر طرفوں قبر جسو یلے اُس کو کھوٹا لاسی
جندر بچ دانے جوں پسدے جان اُسدی پس جاسی

دوجا عذاب ہوویگا وارد قبر ہنیرا کرسی
اِس عذابوں پھسیا رہسی نہ جی سی نہ مر سی
تریجا عذاب قبر دا ہوسی مُنکر نکیر جس ویلے
پچھن آن سوال اُس تائیں دے دے تھکے ٹھیلے
کوئی جواب نہ بنسی اُستھیں کرسی رو پکاراں
کھڑکی کھول قبر دی وچوں دیسن سیک انگاراں
اگ دا بھانبڑ جھپا مارے جان اُسدی سڑ جاسی
قبر وچ قیامت توڑیں اوہ عذاب اُٹھاسی
حشر تہیاڑے قبر کولوں ملسی جد رہائی
ترے عذاب محشر اندر دیکھسن سب لوکائی
پہلا عذاب حشر تہیاڑے اُستے آن کھلوسی
رب جبار قہار اُسو یلے سخت غضب وچ ہوسی
قہر خدا دا دکھدیاں ہی بھلسن سب تدبیراں
روسی وانگ سدائیاں اُس دم ہائے مریاں تقصیراں
دوجا عذاب حشر تہیاڑے جیہڑا اُس تے آسی
سختی نال حساب اُس کولوں گن گن کہنیا جاسی
غضب نال خداوند جس کو اُس ویلے بلاوے
اُس گمراہ بے دینے تائیں کیہڑا جان چھڑاوے

ترہیجا عذاب اللہ طرفوں ہوسی اُس تے نازل
جہنمیاں دے ٹولے اندر کرسن اُس کو شامل
چھک کھڑسن فرشتے اُسکو دوزخ دے وِچ باہسن
دوزخیاں دی پیپ دا پانی اُس کو آن پلاسن
بے نمازی دے سر پیندی چھیکڑ آن تباہی
کوئی عمل قبول نہ ہوندا وِچ دربار الٰہی
رہسی نت جہنم اندر اوہ گمراہ دیوانہ
اگ ہی رُٹی اگ ہی پانی بنسی اگ ٹھکانہ
جائی جائی ہر پارے وِچ ہے حکم نماز دا آیا
نماز مٹڑی اکھیاں دی ٹھنڈک پاک نبیؐ فرمایا
غافل نہ ہوا مغرورا توبہ کر نادانا
اُٹھ معبود حقیقی اگے پڑھ کہن تو شکرانا
پاک نبیؐ فرمائی اکدن ایہہ حدیث اک جائی
ہے نماز معراج مومن دی سُن توں مٹڑے بھائی
کتنے بڑے عذاب تہ سختی بے نمازاں والے
اجاں ویلا دُور رہنیہ ہویا کرلے ہوش سنبھالے
خالق نے احسان ہے کیتا جان سلامت دیکے
اُسدا شکر منا ہمیشہ سجدے دے وِچ پے کے

اُسدی عظمت کولُکاریں شرم ہنیہ تکو آندا
اِک تو نافرمانی کریں دوجا حجت لاندا
اُسدے کول ہے طاقت اِتنی نافرمانان تائیں
گاٹا پہن زمین نِچ گڈے دیوے سخت سزائیں
ہوئے نصیب تُترے کیاں پُھٹّے اے غافل نادانا
اکدن پیشی ہوسی تُترڑی سُن باغی اِنسانا
اُسدن کم نہ آسن تُترے دولت مال بھائی
در در پھریں ٹھوکر کھاویں کرلے نیک کمائی
سوہنی صورت بخشی تکو پاک خداوند سائیں
غافل نہ ہو جس تیہاڑے ہتھ پیر دیسن گواہی
جیکر بچنا ہے عذابوں قائم کر نمازاں
جے مالک دا ہوسیں تائیں منسی تُترڑیاں نازاں
جس سجدے کو اوکھا جان کے ایویں جان لُکاویں
اُس اِک سجدے دے کرنے نال بڑا رتبہ پاویں
رکھ کے سر سجدے اندر مالک تھیں جو منگے
رحمت دے خزانے لُٹدے پھل ملدے نت چنگے
سُستی کولوں سجدہ بہنہ رجے سر سجدے رکھیں
اک عبادت ہووے وجا دوگنی لذت چکھیں

رات تیہاڈی فِسردا رہویں نفس پِچھے سنگی
پنج ویلے جے سجدہ کرلیں رہسی نہ کوئی تنگی
محشر دے وِچ خلقت اگے یارب نہ شرماویں
رکھیں سِدھے رستے اُتے اپنا فضل کماویں
جیہڑا راہ عذاباں والا سختی اُس وِچ بھاری
اُسے تھیں دور رکھیں مجروح کو تیڈی شان غفاری

قصّہ حضرت ابراہیم ادھمؒ

کِتاباں دے وِچ لِکھی ڈِٹھی میں ایہہ اِک کہانی
اِکدن وِچ سفر دے ہیسن ابراہیم ادھمؒ سلطانی
جنگل دا سفر سا اوکھا، سوکھی گل نہ جانی
بیاباں اُجاڑے اندر نہ رُلّی نہ پانی
جُلدے جُلدے اِک جگہ وِچ قیام کیتا اِس گلوں
راحت ذرا بدن وِچ آوے اگلے سفرے ولوں
تھوڑا فرق ہویا جس ویلے اُٹھ ٹُریا فِر راہی
اَج جنگل وِچ پھیریں ربّا گل کردا ساں شاہی
اِک جگہ جدوں اوہ پہنچے جنگل دے وِٹ کالے
بُڈھا اِک بیٹھا ڈِٹھا اوکھے حال بچارے
کہن لگا اوہ حضرتؒ تائیں گل اِک سُن دِلبرا
سفر دے قضیئے نال ہویا بھیڑا حال جے تیرا

خرچہ پلّے رکھیا ناہیں کریں سفر لمیرا
بُھکھ تریہہ ہے وافر، اِتھے نہ بستی نہ ڈیرا
جیکر خرچہ پلے ہووے ایہہ سختی نہ آوے
ہمت ہارے بھٹیں چھیکڑ کیہڑا اپنے لاوے
ابراہیمؑ ایہہ سوچاں کردا تہ ہُنوں بول سُنایا
ایہہ ابلیس کیاں کر مڑے رستے اندر آیا
کردا ہے ازمائش مڑی بن کے شکل اِنساناں
کے کجھ لین مڑے کول آئی لعینا شیطانا
بڈھا غیب ہویا اُس ویلے مڑ نظر نہ آیا
کیہڑی گل مڑی تھیں ہوئی اِس مکو ازمایا
آئی یاد زنبیلے والی گل تدھوں اُس جائی
کوفے اندر چار درماں بیچ میں زنبیل بیچائی
اوہ چار درہم میں اپنے جیبے اندر باہے
ناہیں جرأت ہوئی ابلیسے آکے یاد ازمائے
کڈھ کے چار درہم تاں جلدی جنگل دے بیچ سُٹے
جیب پھلور ڈِٹھے تاں سارے کر کے سِدھے پُٹھے
جیب تمامی خالی کر کے دل تسلی آئی
تاں فِر اُٹھ سفر ول ٹُریا بانکا مرد سپاہی

حضرت خضرؑ ملاقی ہویا اعظم اسم پڑھایا
ابراہیم ادہمؒ نے یا رو اُچا رُتبہ پایا
جیہڑے لوک توکل والے پلے کجھ نہ رکھدے
راضی رہندا رب اُنہاں تے فیض عشق دا چکھدے
جیہڑا لوٗ خدا دا ہرا اندا دنیا تھیں دل چاندا
دنیا داراں کو کدے بھی فیض نہ پلے باندا
عشق حقیقی جیکر چاہویں خواہش نفسے والی
دل تھیں کڈھ اک طرف ہو جا پانویں شان نرالی
جے توں قرب الٰہی لوڑیں شرک کولوں مُنہ پھیریں
دنیا تھیں اک طرف ہو کے راز حقیقت ہیریں

واقعہ حضرت ابراہیم ادہمؒ

اِک واری کسے سُن پُچھیا ابراہیم ادہم دے تائیں
حضرت اپنا کوئی واقعہ اساں کو کھول سنائیں
کہن لگے مڑے دل اندر آئیاں دو مُرادال
ہوئیاں حل اک واری دوہے رب کیتیاں اِمداداں
اِک واری کشتی وچ بیٹھا جلداں ساں اِک جائی
مڑی اِک مشکل اُس جائی مولیٰ راس کرائی
کُجھ ہک لوک بیٹھے دے ہیسن کشتی وچ انجانے
نہ کوئی مڑا واقف اُتھے نہ کوئی مکو جانے
میلا جا کرڑتا سا گل وچ بال مڑے سن لمے
سِروں ننگا ہتھ وچ کاسہ تھوڑ نال سب جمے
ہتھ پیراں دے ناخن لمے اڈیاں پھٹ لکیراں
ہک کونے وچ ٹھُک کے بیٹھاں اپنا حال فقیراں

کشتی والے حال مڑے تے کردے خوب مزاخاں
اِک مسخرہ مُڑ مُڑ کردا مڑے نال اُچاٹاں
اوہ مسخرہ ٹوکاں کردا رب کولوں نہ جھکدا
کدے مکو ٹھلے مارے کدے یال آ چھکدا
اُسکو دکھ کے باقی سنگی ہس ہس مارن تاڑی
کردی رَت پیرَت ہمیشہ توڑ کدوں اِس چاہڑی
دوجی اک گل ہور دساں میں رَت والی بھی بھائی
داخل ہوا ابلیس اِسے تھیں کردا گل تباہی
مکو دل وچ خوشی ہوندی دِکھ اِنہاں دے چالے
دنیا داری دی لذت تے میں خوش ساں ہر حالے
دل مڑے وچ خوشیاں ہوئیاں میں نفس کو ٹوکاں
ہوندا ہے ایہہ حال ہمیشہ دنیا داراں لوکاں
دنیا داری ذلّت بھاری ہے اوکھی بیماری
اِس دا طالب کدے نہ رہیا ہر بازی اُس ہاری
مڑے بچّے تے اُس مسخرے جاں موترا اُٹھ کیتا
ڈاہڈے خوش ہوئے اوہ سارے میں صبر پیالہ پیتا
اُس واری بھی مڑے اُتے ہویا فضل الٰہی
آن ملی مُراد دِلے دی خوشیاں حد مُکائی

دوجی واری بارش اندر پہچیاں میں اک جائی
کپڑے سارے بھجے مڑے ٹھنڈ قہر دی آئی
اوکھی رات سفر دے اندر جُثہ تھر تھر کمبے
بارش جھکھڑ اندر اُس دن فقر دے یار نکمے
آخر اک مسیتی بیٹھاں رات گزارے کارن
لوکاں اُتھے بہن نہ دِتا تہکا ٹھلا مارن
کہندے پاس ہے اِتھیں آندی ہے کوئی دیوانہ
کرسی گند مسیتی اندر ایہہ رنجور نمانا
تھکے مار میں باہر کڈھیاں رات ہنیری اندر
کہراں کول نہ ٹکن دیندے پھس گئے یار قلندر
اُتھوں مڑ اک ہور مسیتی جیاں قدم ٹکایا
اِتھے ہیہ کوئی جا فقیرا اُنہاں جواب سنایا
اُتھوں بھی بے آسا مڑیاں کوئی نہ ٹھوئی کردا
اگے جا اک ہور مسیتی بیٹھاں ڈردا ڈردا
تھکے مار اُتھوں وی کڈھیا بہین نہ دسدا کوئی
باہر ٹھنڈ کرڑا کے مارے بڑی مصیبت ہوئی
کپڑے گلّے جھکھڑ چھلّے ہوئی مشکل بھاری
چھپ کے اک حمامے اندر اساں رات گزاری

حملے دے ہوہے نپج بہہ کے اپنی جان مُکائی
جنوں سینے نال دبا کے پوری رات لنگھائی
اُس راتی بھی اللہ مالک اپنا فضل کمایا
دِل مڑے دا مقصد سارا ہتھ مڑے تاں آیا

حکایت

سُنیا ہے کہ بصرے اندر کوئی امیر سارہندا
دولت مال بغیچے بہتے قبضے وچ رکھیندا
اِک باغ وچ اُس امیرے سوہنا مکان بنایا
مالی اِک مقرر کرکے اُس مکان بٹھایا
اُس مالی دی بیوی جیہڑی شکلوں وچ پیاری
اکھیاں مدھ شرابوں بھریاں گورے رنگ دی ناری
نازک بدن گلاباں نالوں بال سونے دیاں تاراں
دل عاشق دا زخمی کردے نیناں تیز کٹاراں
چال دیوانی، اکھ مستانی نازک نازک صورت
مُنہ اُسدے تھیں چن شرماوے بنی عجائب مورت
جدھر جائے نگاہ اوہ پھیرے لُٹدی دِل ہزاراں
چمکن بال گلے وچ لڑکن جیاں سونے دیاں تاراں

اوہ امیر اُس باغے اندر پھردا سیر کریندا
اُس مکانے وچ آ بیٹھا، اپنا دل پرچیندا
نظر پئی اُس نارے اُتے جوش عشق دا چڑھیا
دِکھ کے حُسن جوانی اُسدی دل جیاں کڈھ کھڑیا
نیت غیر ہوئی اُس اُتے، ہویا دِل شرابی
دل بے صبرا جر نہ سکدا مستی بے حسابی
مالی کو کسی کم پچھے ٹوریا طرف بزاراں
سوچیا اسیں لگے بہہ کے چھیٹ اک موجاں ماراں
کہن لگا اُس ناری تائیں بند کرسب دروازے
دوئے نمانے لگے بہہ کے کرلیواں دل تازے
مالک کو اوہ آکھن لگی بند ہین سب دروازے
اِک دروازہ بند نہیہ ہوندا کے کراں میں چارے
مالک پچھدا اُسدے کولوں اوہ دروازہ کیہڑا
اتنی کوشش نال تُرڑے تھیں بند نہیہ ہوندا جیہڑا
حویلی دے دروازے جیہڑے سارے بند ہو آئے
اللہ دا دروازہ دہسو، کیہڑا بند کرائے
اوہ دروازہ کھلا رہندا دیکھے سب تدبیراں
سارے پہیتاں تھیں رب واقف جانے سب تقصیراں

اوہ دروازہ بند نہ ہووے ہر دم رہندا کھُلا
ظاہر بیٹھا دِکھے تماشہ ہتھ پیر جے پہلا
جس دن روز حشر دے اندر اللہ پچھ کریسی
ہتھ پیر گواہی دیسن کالکھ منہ تے پیسی
اوہ جبار غفار کہاوے اُس کو سب بڑیائی
محرم حال دِلاں دا آپے ہر ویلے ہر جائی
سُن کے گل کنیزے والی مالک دا دل ڈریا
ہتھ مُنہ دھو کے جلدی جلدی سر سجدے وِچ دھریا
خوف دلے تے طاری ہویا خالق دے قہر دا
اپنی گل تے نادم ہویا پیا خوف حشر دا
سچے دِلوں توبہ کیتی ہویا فضل اِلٰہی
باغ اِسی دے ناں وِیں کر کے اپنی جان چھڑائی
کہر وِچ جیہڑی دولت ہیسی جنسی مالی ساری
اللہ دے رستے وِچ ونڈ کے کیتی حج تیاری
ساری عمر اکیلا بہہ کے رہیا عبادت کر دا
رووے رات تہاڑی بیٹھا، قبر، حشر تھیں ڈر دا
فضل کرے رب جس بندے تے انت حساب نہ آندا
آپے بخشے بھل تقصیراں آپے رحم کماندا

قصہ حضرت حبیب عجمیؒ

رہندا ہے سا عجم دے اندر کامل ولی خدا دا
قابل قدر بزرگ ہویا حبیبؒ عجمی کہلاندا
پہلے پہل گمراہی دے کم کردا بہت زیادہ
سوٗد بیپار دے وچ ڈُبیا سوٗدخور ساڈا ہڈا
آخر حسن بصریؒ ہتھوں ملیا فیض الٰہی
سود خوری نفیں جند چھڑا کے توبہ کیتی پھائی
توبہ ہوئی قبول درگاہوں مولے فضل کمایا
صاحب کرامت ہویا پچھے سوہنا مرد سنوایا
فارسی زبان دا ماہر ہیسا عربی کو گھٹ جانے
چڑھ خطاب ممبر تے کردا فارسی وچ سُنانے
ہکدن بیٹھا حجرے اندر مغرب ویلا ہویا

امامت دے مصلّے اتے نماز پڑھان کھلویا
حسن بصریؒ بھی حاضر ہیسن مجلس وِچ ایا نے
اُس پچھے نماز نہ نیتی کہ ایہہ عربی نہ جانے
حسن بصریؒ عربی دا ماہر زیروں زبروں سارا
عربی اندر بھُل جاندا سا حبیبؒ عجمی بے چارا
خوابے اندر اُس سُن ڈِٹھا عرش دا دروازہ
کہن کے ناں حسن بصریؒ دا کردا کوئی آوازہ
کہندا حسن بصریؒ تائیں صاحبِ حکمت والا
اُچا مقام تکو مِلیا سا کیتا نہ سنبھالا
حبیب عجمیؒ دے پچھے کھل کے نماز اگر پڑھ لیندا
تکو رتبہ اللہ طرفوں ہور بڑا اَج تھیندا
قصہ ہک میں ہور سُناواں وِچ کتاباں آیا
نال ادب دے میں لکھدا ہاں سُن توں مڑیا پاہیا
حجاج نامی شاہ بصرے دا ڈاہڈا ظلم کماوے
درویشاں فقیراں تائیں اینویں اوہ ستاوے
اِک دن کجھ بُہتان بنا کے حسن بصریؒ دے تائیں
کردا حکم سپاہیاں کو دیو سخت اِذائیں
سپاہی ڈھونڈن کرن اُٹھ نکلے حسن بصریؒ جے تھاوے

دلیساں دُکھ کولاّ اُس کوچے ہتھ اُساں دے آوے
حسن بصریؒ بیٹھے دے سن حبیبؒ عجمی دے ڈیرے
سپاہیاں آن لگائے جدوں اُس کھرے دے پھیرے
حبیبؒ عجمی نے کہیا حضرت اندر جا کے بیٹھیں
گل کلام کریں نہ ہرگز چُپ چپیتیا دیکھیں
سپاہیاں آن غصے نال پُچھیا حبیب عجمی دے تائیں
حسن بصریؒ دا پتہ دسو رہندا اے کس تھائیں
حبیبؒ عجمی سپاہیاں تائیں دسی گل سُنا کے
حسن بصریؒ ہے کمرے اندر دیکھو تُسیں جا کے
سپاہیاں جُل تلاشی کیتی حسنؒ بصری نہ تھیایا
جان بُجھ کے حبیبؒ عجمیؒ سُن ٹھوکھاہے کرایا
گٹھاں آلے اُتے تلے ٹھونڈے چھولے چھولے
باہر مُڑ کے آئے سارے غصے دے نال بولے
کردا ہیں مزاخاں بابا صاف کیاں ہنیہ دسدا
قسم خدا دی بصری اسے حجرے اندر بسدا
سپاہیاں مُڑ تلاشی کیتی ٹھونڈن آل دوالا
ہر اک شے پرت کے دیکھن کر کر ہوش سنبھالا
فِر بھی حسن بصریؒ نہ ملیا واپس مُڑے سپاہی

ہوئی وار خطا دشمن دی ہویا فضل الٰہی
کہن لگا فر بصریؒ آکے سُتری برکت نالے
ہیں ظالم دے ہتھ نہ چڑھیاں کیتے خوب سنبھالے
دِتا جواب حبیبؒ عجمیؒ سُن مٹری برکت ناہیں
سچ کو کدے زوال نہ ہندا ہر ویلے ہر جائیں
سچی گل ہیں دسی یارا تہ مولیٰ فضل کمایا
سچ دے بدلے رب تُساں تے آپے پردہ پاہیا
جیکر کوڑ ہیں کیتا ہوندا ہوندے رُسوا دوئے
اِتھے اُتھے دوئے جہاناں فر دے منہ لکوئے
سچ آکھن تے قدرت والا رہندا ہر دم راضی
سچ نال بندہ ہر ویلے جیت لیندا ہے بازی

علی بن عثمانؒ

علی بن عثمان ولی دی گل پڑھی اِک جائی
آکھن لگے مڑے اُتے مشکل اِک دن آئی
رج کوشش میں کیتی فِروی مشکل حل نہ ہوئی
اوہ خالق اوہی قادر ہر شئے اندر اوہی
اسقیں اگے بھی اک واری مشکل ایسی گزری
ابو یزیدؒ دی درگاہوں ہو گئی سی اوہ پوری
اِس واری بھی اک گل کیتی روضے تے جل بہناں
ترے مہینے رات تیہاڑی حاضر اتھے ہیساں
ترے واری غسل سال کرداِک تیہاڑی اندر
رات تیہاڑی عرضاں کرداُسن داہنیہ قلندر
مشکل حل نہ ہوئی اُتھوں کیتا رج میں حیلہ
اوہکھی جائی جیکر پھسے بنے کون وسیلہ

ہوئیاں نا اُمید جے اُتھوں کیتا سفر ارادہ
طرف خراساں ویں ٹُر چلیاں ہوئے ہوئے پیادہ
اِک دن اِک گراں دے اندر وارد ہوئیاں جاکے
اُتھے خانقاہ ڈِٹھی بڈیری دسی عرض سُنا کے
کجھ اِک صوفی بیٹھے دے سن خانقاہ دے اُگے
راتی توں اساں نال رہنا اوہ سب آکھن لگے
صوفی اِک سُن دعوت کرکے اپنے کہر پُہچایا
نیویں جی اِک جائی رکھڑ کے مکو اُس بٹھایا
دروازے تھیں اِک طرفہ ہو کے رستے نال ہیں بٹھیاں
اُندے کہر رونق لائی رسی اُندے یاراں سیٹھاں
بیٹھے یار تمامی رل کے رنگو رنگ پوشاکاں
ہسدے ٹھاٹھا، ٹھاٹھا کر کے کردے سخت اُچاٹاں
سارے سنگی رل مِل بیٹھے کردے خوب مزاخاں
حال مڑے تے ہسن سارے ویں کے اُنہاں آکھاں
مڑے گل عجب اک لگا موٹا رچ بنایا
اِک دوجے کو آکھن بڈھے ہاتھی دا چم لایا
ہوسی سخت کامل ایہہ بڈھا مت غصے وچ آوے
اساں کو غصے نال بڈھا بے چا بناوے

چھٹ آکھن ایہہ بُڈھا ناہیں ایہہ ہے ملک اسمانی
چال ڈھال تھیں لگدا ہے یا عفریت طوفانی
سو سو گلاں طعنے دیوں ہیں سُندا چُپ ہو کے
چنگیاں مندیاں گلاں آکھن کون اُنہاں کو روکے
رُوٹی دا جد ویلا ہویا رنگو رنگ طعاماں
کرسیاں اتے بیٹھے کھاندے کردے فخر کلاماں
میں حاجز دے اگے اُنہاں جیہڑی رُوٹی رکھی
سڑ بھج کے ناکارہ ہوئی کھادی میں اوہ رکھی
مڑے نال کرہ ناخاں بیٹھے دل پرچاون
دنیا داری دے وچ ڈُبے بڑے ڈکارے مارن
کردے طنز اوہ مڑے اُتے پھُن مڑ مڑ ذاتاں
تاڑی مار کدے مڑ ہسن کرن بیہودہ باتاں
رُوٹی تھیں جد فارغ ہوئے کٹ آندا خربوزہ
ٹھنڈے پانی دے وچ رکھ کے خوب کیتا سا تازہ
اپنی خوش نصیبی اُتے ڈاہڈا ناز کریندے
خربوزے دے چھلڑ سارے مڑے تے سٹ دیندے
آپ کھاون خربوزہ بیٹھے چھلڑ ہیں تے پھینکن
مجھ حقیر سمجھ کے مکو ہسن مڑ مڑ دیکھن

دنیا داری سر تھیں اُچی کے کجھ حال کرا دے
انساناں کو شیطان بناوے جو اُسدے من آوے
میں رب اگے عرض گزاراں یا صاحب حکمت والے
تو مڑے تے راضی رہویں ہر ویلے ہر حالے
جس حالے پچ رکھیں مکو پڑھساں ہیں شکرانا
اُس رستے دا مُنہ نہ دیکھیں جس پچ دخل شیطانا
مولیٰ میں فقیر ہاں تیڑا رکھیں توں اس حالے
دنیا داراں دی محفل تھیں رحمت نال بچالے
دِل و دل میں خوشیاں کر دا دِکھاں سب تدبیراں
دنیا داراں دے دفتر پچ کیہڑے حال فقیراں
اُسی جائی بیٹھے بیٹھے ہویا فضل ربانی
ہوئی مُراد دِلے دی پوری مشکل ہوئی اسانی
مسکینی پچ اللہ راضی جے دِل نرمی پاندا
راضی ہو کے مسکیناں تے اپنے فضل کماندا

قصہ اک اصحابی حضرتِ مکیؓ دا

اِک دن مجلس اندر بیٹھے نبیؐ پاک پیارے
مسجد نبوی اندر جیاں چن بیٹھا سنگ تارے
مکیؓ نامی اِک صحابی دُوروں لنگڑدا آوے
پوچیاں پیہار لڑے زمین تے پیر تلے نہ لاوے
حضرت مکیؓ اسی طراں نال لنگڑدا لنگڑدا آیا
مجلس اندر مکی تائیں پاک نبیؐ فرمایا
کِس تکلیف دے کارن مکیؓ پیر تلے نہ لاویں
پیراں دے وِچ درد ہے یا فر چھالا کنڈا پاویں
کہن لگا فِر رو کے مکیؓ اے شاہ خوش خصالا
نہ کوئی درد ہے پیراں اندر نہ کوئی کنڈا چھالا
رہندا خوف دِلے وِچ ہردم لاعلمی دے مارے
مت کوئی کیڑا پیراں تلے آ کے جان گزارے

اسی گلوں ڈر دا ہاں میں پچھیاں دے بل چلدا
نہ کوئی کیہڑا پیراں ہیٹھے دیوے جان مچلدا
جس دن تھیں اسلام لیاآندا ڈر تھیں کردا الھاڑے
اِک معمولی غلطی کارن دوزخ دی اگ ساڑے
حضرتؐ نے فرمایا دس ہاں پہلاں دی گل ساری
قبل اسلام عمر اپنی توں کیہڑے شغل گزاری
حضرت مکیؓ دی اکھیاں تھیں اتھروں بگن لگے
رو رو کہندا یا نبیؐ اللہ دستاں کے میں اگے
بچ ہنیرے اندر جیہڑے میں ہیں روز گزارے
اوہ تقصیراں معاف نہ ہوسن ڈاہڈے عیب ہزارے
ہائے افسوس اُس ویلے میں کلمہ کیاں نہ پڑھیا
میں مُنہ کالا اوکھے حالا اوڑک جاساں پھڑیا
بخشش مڑی ہوسی ناہیں اے محبوب ربانے
اوڑک ویلے ہوسن مڑے دوزخ بچ ٹھکانے
پاک نبیؐ فرمایا اُس کو کیہڑی گلوں روویں
کس جرم دے یاد کرن تھیں اتنا عاجز ہوویں
حضرت مکیؓ کہن لگا تاں میں جو عمر لنگھائی
ہنیرے دے بچ مڑے ہتھوں کے کے سختی آئی

کیتے کم بے دینی اندر جیہڑے کھول سُناواں
بچیاں کو ذبح ساں کر دا میں جلاد کہاواں
کم عمر معصوماں تائیں جالوں مار گماندا
سو جاناں میں مار مُکائیاں ترس کدے نہ کھادا
جیہڑی بچی چھ ماہاں دی یا اُس تھیں بڈیری
لتاں پکڑ دو پھاڑاں ساں کر دا لا اندا نہ ساں دیری
دو سالاں دی بچی جیہڑی زمیں اُتے ساں سٹدا
لت تہر سرے دے اُتے گردن بچوں کٹدا
چار پنج سالاں دی جیہڑی اپنی عمر دہساوے
ماراں خنجر اُسدے گاٹے سر کٹی ہو جاوے
حضرت مکیؓ قصہ کر دا بے قرار ہو جاندا
رو رو کہیندا حشر تہاڑے میں کے مُنہ دکھاندا
حضرت مکی تھر تھر کمبے لاوے اُٹھ تہاسیاں
ہائے ہائے اللہ میں مُنہ کالا بھریا نال خطائیاں
پاک نبیؐ سُن فرمایا تاں بلال دے تائیں
مکیؓ بیقرار ہو جُلدا اسکو پکڑ تھمائیں
حضرت مکیؓ اُٹھ کھلا ہویا سنگ بلالؓ سہارے
رو رو ساری مجلس اگے اپنا حال گزارے

ساری مجلس روندی آسی عمرؓ، صدیقؓ، علیؓ بھی
روندی زہراؓ حجرے اندر روۓ عثمان غنیؓ بھی
حضرت نے فرمایا مکیؓ کھول دسیں گل ساری
اُس ہنیرے اندر توں کوئی اپنی بچی ماری!
حضرت مکیؓ کہن لگا تاں مڑی قسمت ہاری
دلیسوں باہر اک دن کیتی جاں میں سفر تیاری
بن سوداگر سفر لمیرا شام ملک پُج جانا
بیوی مڑی شکموں آئی جیوں دستور پرانا
جاندی واری بیوی تائیں سکھ دتی میں کاری
رنگ تُرڑے تھیں ظاہر ہوندا توں ہیں شکموں بھاری
جیکر پیٹوں بیٹا ہویا لاڈاں دے سنگ پالیں
بیٹی جیکر ہووے اُس کو جلدیاں مار مکائیں
بیٹے دی خاطر توں چاہیں ہر اک روگ سرے تے
بیٹی دا گاٹا ہین سیٹیں نہ رہوے بھار مڑے تے
بیٹا وارث بنسی اوڑک ہوسی مالک گھر دا
بیٹی تھیں کے لینا دینا خرچ ہے سب عمر دا
سُن رکھیں سب گلاں مڑیاں کن دلے دے تہر کے
مت خطا کریں کجھ چاہیۓ اگ سرے تے بھر کے

سکھ نصیحت کر کے ہوئیاں ہیں سفر تے راہی
اُس بے دینی اندر میں تے رہیئی نت تباہی
پنج سال گزارے جدوں واپس گھر میں آیا
اپنے ویہڑے اندر آکے دروازہ کھڑکایا
اندروں جے اک بچی آئی سوہنی صورت والی
ہرگاں پہا خجر کانیڑ بائے جیوں چمپے دی ڈالی
گل وچ رنگ برنگی گھگری سر تے رکھی چادر
بھولی بھالی صورت جیونکر چڑھیا چن بہادر
بوہا کھول مڑے داہر دیکھے شکلوں بھولی بھالی
مڑے دل وچ اگ بل اُٹھی صورت دیکھ نرالی
نہ اوہ کڑی سیانے مکو ناہیں کجھ گل ہوئی !
نہ اوہ بول کے اباّ آکھے دیکھے چپ کھلوئی
غصے نال میں پچھیا اُس کو کون کوئی توں مردی
دتا اُس جواب ہولے جے ہیں ہاں مالک گھر دی
رکھدی حرص کہنیری میں تے اوہ معصوم ایانی
پر کجھ جھکدی بول نہ سکدی اوہ پھلاں دی رانی
اُسدا دل مڑے داہر تہڑکے بابل آیا مُڑ کے
بازے نالوں ہیں بھی دکھاں چھٹ ماراں جے گڑ کے

چھال ماریں اندر گیاں پچھیا بیوی تائیں
کس دی بچی کیہ رکھی سچی گل سنائیں
بیوی مکو ہولے ہولے ساری گل سناندی
جیہڑی مڑے شکم پچ آسی ایہہ بچی اوہ آندی
جذبے نال میں پچھیا اس کو مڑی سکھ کے آئی
اجاں تک ایہہ زندی فردی کیاں ہنیہ مار مکائی
بیوی مکو آکھن لگی نرم ہوندا دل ماںواں
اپنی بچی آپے ماراں کس دا دل لیاواں
مالنواں تقیں ایہہ کم نہ ہوندے نہ ماں دا دل جر دا
کتی کولوں بچہ اڈا کد اپنے ہتھ مردا
جنگل دی ریچھنی دے کولوں پچھیے قدر بچے دی
دیندی جان بچے دی خاطر ایہہ ہے گل پتے دی
مڑے دل الٹا بلدا اک چھٹ بھی نہ ٹک دا
صورت دیکھ بچی دی ظاہر میں ناہیں جر سکدا
کیتا میں حکم بیوی کو رسی اک لے آوے
نالے رسی لمی جیہی ہتھ مڑے پچ باہوے
بیوی کو تدھ معلوم ہویا نیت مڑی ڈھٹھی
بچی دی اج سفر تیاری موت نہ جاندی ڈھکی

آوے وقت برابر جدوں کوئی ناہیں ڈھک سکدا
چھکھڑ اگے زور کے چلدا، بوٹے جڑوں پٹدا
ایہہ معصوم ایانی غنچہ دل اج اُس بھی چم جانا
ہائے تقدیرے بے تقصیرے ہویا یاد بیگانا
بیوی مکو آکھن لگی جانا اس ضروری
دل میرے اک خواہش آئی کرن دیویں اوہ پوری
پُچھیا تاں میں بیوی کولوں کیہڑی گل توں آنی
رو کے کہن لگی تاں اوہ فرماں دی ریت پرانی
ماں دے کولوں جس ویہاڑے بچی بدھیا ہوندی
گا بجا کے کھارے چاہڑے سر منہ اُسدا دھوندی
رنگا رنگ پوشاکاں لا کے والاں کنگھی پھیرے
سُرمہ سِتھا مہندی کر کے فِر دی ماں چوفیرے
ہنگاں چھاپاں خوب چڑھاندی کناں پاندی کانٹے
گل وچ ہار سجا کے ماں فِر ممتا دے دُکھ چھانٹے
ایہہ گلاں کر ماں اُسدی نے بچی کول بُلائی
ڈھولی وچ بٹھا کے جلدی کنگھی سُرمہ لیائی
ماں بچی کو کنگھی پھیرے اُس کو خبر نہ کوئی
پیو میرے دی میں عاجز نے اج کے نیت ہوئی

روں رو ماں کنگھی جد پھیرے کنگھی پھڑ پھڑ پیندی
ہولے ہولے ماں اپنی کو بچی سوال کریندی
اماں کنگھی کیاں چھیڑدی بالاں وچ نہ پھیر دی
بچی گل دسیں او مائے قسم ہے مڑے سر دی
کے گل دساں بچیئے ہویا روح اُداسی
کنگھی تائیں چھیڑدی بچیئے دُور کوئی اج جاسی
کس دے ہوئے نصیب اج پُٹھے آیا اوکھا ویلا
کس دے بیڑے کو دریا وچ اماں لگیا ٹھیلا
ہوئے نصیب مڑے اج پُٹھے دُور تھیئے توں جاسیں
اللہ میلے نال نصیباں فِر کد مُنہ دکھاسیں
بچی گل سمجھ نہ سکدی نکی عمر ایاّنی
جپھیاں پاندی گل نال لاندی مُڑ مُڑ مار نمانی
ماں بچی دا سر مُنہ چمّے روندی کر کر حیلہ
بازے دے ہتھ لگا کبوتر بنے کون وسیلہ
پکڑ ہتھ بچی دے دونویں ماں اپنے مُنہ ملّے
کدوں صبر ہوندا جسو یلے جاگن درد کوتے
جا بچیئے حوالے رب دے لمی پئی جدائی
توں ہنیہ اِہناں دلیاں مُڑنا سر دی نہ رہسی مائی

جا بچیئے حوالے رب دے بدھیاّ ہیں اج میں تھیں
جس دن توں مڑے کہر جمی ہتھ تھوئے میں تیں تھیں

جا بچیئے حوالے رب دے دیہنہ ڈُبن تے آیا
رونق گئی دوپہراں والی گُھپ ہنیرا چھایا

جا بچیئے حوالے رب دے آیا دوُر آوازہ
اَج مرقیے دل دی خوشیاں دا بند ہویا دروازہ

جا بچیئے حوالے رب دے دوُر دوراہڈے دلیساں
اللہ پہاویں آن ملاوے ہنیہ تہ سکدی رہساں

جا بچیئے حوالے رب دے ڈاہڈے ہتھ مُہاراں
جس نگری بچ جانا اَج توں کون دسیسی اخباراں

جا بچیئے حوالے رب دے گئے رونق میلے
ہجر فراق دے ڈیرے لگے خوشیاں کھادے ٹھیلے

جا بچیئے حوالے رب دے کھلدے پھل مرجھائے
پہاویں لکھ بہار ہُن آوے اَساں دے کس بہائے

ماں بچی دے گل لگ روِوے مُڑ مڑ چھپے پاوے
سر پیر کدے مُنہ چمے کدے جان کہاوے

چھیکڑ وار سینے نال لا کے رُکہٹ کہٹ جپھے لاندی
حال بے حال ہوئی رورو کے جان ایمان کہاندی

باہنہ پکڑا کے ہتھ مڑے بچ نس کے اندر بڑھ گئی

مُہنوں پر کجھ بول نہ سکی اندرو اندری سڑ گئی
رمبی رسا نال ہیں کِہن کے چلیاں جنگل طرفے
بچی بھی سنگ ٹُردی جاوے موت سرے تے تڑفے
مار کھلی دروازے پِچھوں دیکھے بچی تائیں
رو رو حال گُمایا اپنا کون دیکھے اُس جائیں
لوہکی عمر ایانی بچی چِہڑدی اُٹھدی آوے
نہ میں پکڑ کے سہارا دِتا ٹھیکے ٹھڈے کھاوے
کہر تھیں دُور اُجاڑے اندر صاف جگہ اک آئی
دِل مڑے ایہہ نیت ہوئی کُھناں کھوہ اُس جائی
رمبی نال ہیں اُس جگہ کو زوریں زوریں پٹدا
مِٹی گیٹا جیہڑا آوے کڈھ کڈھ باہر سٹدا
ہویا کھوہ ڈوہنگیرا جدوں بچ بہہ کے میں کُھن دا
نال صفائی ڈوہنگا کردا سے گیٹے چُن دا
مڑے کولوں اوہ بچی پُچھدی نال زبان پیاری
بابل اس جنگل دے اندر کھوہ اساں کس کاری
کھوہ اساں بنایا اِتھے لکڑیاں دے کارن
لکڑیاں کجھ اک رکھساں اِتھے کجھ لیجاساں سارن
نِکیاں نِکیاں گلاں کردی سوہنے بول سُناوے

نِکے نِکے ہتھاں دے سنگ مٹی نال کھڈاوے
مٹی کر دی ڈُھلدی رہی مڑے جُتے اُتے
بچی اپنے ہتھاں دے سنگ تھوڑ مٹی دی کیرے
کھوہ جدوں ڈوہنگرا ہویا کیتی میں تیاری
بچی مڑے مُنہ داہر دیکھے ہائے اوہ قسمت ہاری
اوہ معصوم کھوہ سے تے بیٹھی ہسدی تہ خوش ہوندی
کے پتہ اس کھوہے اندر کس دی جان ڈبوندی
مڑا دل کفر نال بھریا اینویں اگ پیٹر کاندا
اُس جنگل دے اندر مکو کون آ کے سمجھاندا
چڑھیا جوش مڑے دل اندر بچی کو ہتھ پایا
جلدی اُس مڑے داہر ڈٹھا سر اُتاں جاں چایا
اپنی موت سمجھ گئی بچی روندی منتاں کردی
اے بابل اَج چھوڑ دے مکو لوکر ہاں عمر بھر دی
بابل سمجھ لگی اَج مکو توں ہیں دشمن مڑا
بے بابل اَج بخشیں مکو دِکھساں نہ مُنہ تیڑا
بابل قسم خدا دی ہیں دیویں کیاں سزائیں
کیہڑی بھل مڑے تھیں ہوئی جالوں مار مکائیں
مُڑ مُڑ مڑی ٹھوڈی پکڑے چھٹ پیراں ہتھ لاوے

لات منات دیاں قسماں دلوے تھر تھر کمدی جاوے
بابل نہ اس کھوہ وچ سٹیں لگدا خوف بہتیرا
اس کھوہے وچ ہر پاسے تھیں دِسدا ہے سخت ہنیرا
اس کھوہے وچ میں تے ہوسن صدمے سخت زہریلے
بوٹے نال تو بدھ جا بابل کھاون شیر مریلے
اس کھوہے وچ آسی میں تے سختی ترخ ہی بھاری
ہنیرے وچ سا پھوٹ ہو گیساں پھسی جان بچاری
کھوہے کولوں بہتر مکو جنگل وچ سٹ جاویں
میں نوکر ہاں تیڑی بابل جیکر رحم کماویں
یا تِکا بوٹی کر کے مکو اپنے ہتھوں ماریں
مُہنوں اُف نہ کرساں بابل جے سختی لکھ گزاریں
من سوال خدا دا بابل یا جیہڑی شے تو پیاری
کھوہے وچ نہ سٹیں مکو، میں قسمت دی ماری
کھوہے دے ہنیرے کولوں ڈردی جان نمانی
کھوہے دے وچ گُھٹ گُھٹ مرساں ہوندی ہنیہ آسانی
گاٹا کپ مڑا سر کٹیں جان مڑی چھُٹ جاوے
یا فر زہر کھلا کوئی ایسا دو جا دم نہ آوے
جے کر بخشیں جان آج ماڑی ماریں نہ میں تائیں

جد تک زندی رہساں بابل دیساں لکھ دعائیں
تڑے بیہڑے آساں ناہیں جد تک زندی رہساں
در در پئی منگدی پھرساں سر تے قفیئے سہ ساں
لوکاں اگے لوکر رہساں مال بچھا چیرا اساں
قسم ہے بابل در تڑے دی اُس در مول نہ آساں
نہ تڑی نہ اماں والی حرص ماہڑے دل آسی
پہل کے یاد کدے جے آئی کھوہ تیہاں پہلاسی
جے زندہ تو رہن نہ دیویں مرنے تے خوش ہوویں
مار کے جنگل بچ سٹ جاویں داغ عمر دا تھوویں
جیکر مکو چھوڑیں ناہیں جالوں مار مکاویں
بتگاں نال دوپٹہ مڑا اماں تک پہچاویں
کر بچی مڑ کہرے دل آسی اماں دا دل جائی
پتہ ہنیہ بچی دے تائیں کے مصیبت آئی
انگوٹھی نشانی مڑی اماں تک پہنچائیں
نال سلام سنہیا دیویں اُس تتی دے تائیں
بہہ اماں حوالے رب دے کداساں ہن ملنا
جیہڑا پھل ڈالی تھیں جھڑیا مڑ کدوں اُس کھلنا
بہہ اماں حوالے رب دے ہیں ہاڑے دا یانی

ہوے نال آیا اُڈ گیا ترُٹی آس نمانی
بھیہ اماں حوالے رب دے دُور ٹُرے تھیں ہویاں
یوسفؑ وانگ اَج میں نمانی کھوہ وچ سٹے گیاں
یوسفؑ کو کھڑ پائیاں سٹیا بابل خبر نہ کوئی
میں عاجز بابل دے ہتھاں بے تقصیری موئی
یوسفؑ مُڑ دیدار دِتا سا اپنے بابل تائیں
میں تکو مُہنہ دہس نہ سکیا میٹی ہیٹھ سمائیں
جمدیاں جے کر مائے مکو مار مُکایا ہوندا
نہ کھوہ دے دُکھڑے دِکھدی نہ ہی صدمہ ہوندا
پنجاں سالاں اندر مائے جیہڑی خوشی میں پائی
اِک چھٹ وچ اَج میں تتی کو ساری دینی آئی
جھولی وچ بِٹھال کے مکو ہئیں دِلاسے لاندی
کھوہے بچوں اَج تتی کو کیاں ہنیہ آن چھڑاندی
اَج توڑیں تُدھ رکھیا مائے سینے دے نال لاکے
اَج نمانی کھوہ وچ لتھی دیکھ تماشہ آکے
نہ کوئی اَج بچاون والا نہ کوئی چلدا چارا
ہائے افسوس مائے اَج دیکھیں حال بچی دا سارا
بچی ہاڑے کردی رہئی، ترس مکو نہ آیا

کھوہ دے وچ لٹا کے اُسکو ہتھوں آپ دبایا
کیتے جتن ہزاراں اُس پر نہ چلیا کجھ تقدیرے
رتی بھر ترس نہ کھادا ہائے مڑئیے تقصیرے
بے گناہ بچی دے تائیں گڈھیا وچ زمیناں
دِل وچ خوف نہ کھادا ذرّہ کافر دل کمینہ
جیندے جی مٹی ہیٹھ دبی اُتوں بیٹے لدّھے
ایہہ خطا رب معاف نہ کرسی حشر تیہاڑے کدے
پاک نبیؐ فرمایا مکّی رب دیاں صفتاں آئیاں
صِدقوں جیہڑا ایمان لیاوے دیندا بخش خطائیاں
کفر اندر جے کوئی بندہ ادیکھے ظلم کماوے
قاتل، کاذب، فاسق ہووے یا زانی کہلاوے
صدق نال کرے جے توبہ رب قبول کریندا
ہوندا پاک گناہ تھیں بندہ مولیٰ فضل کمیندا
صدق نال جیہڑا بندہ بھی ہے ایمان لے آندا
ہر عیبوں ہر پہل خطائیوں صاف پاک ہو جاندا
جیہڑا گناہ ٹرے تھیں ہویا کفر دے وچ پہارا
بخشے رب فضل اپنے تھیں ہے اوہ بخشن ہارا
لآ اِلٰہَ اِلا اللّٰہ ہے جس یقینوں پڑھیا
ہویا پاک گناہاں تھیں اوہ جنت جاسی بڑیا!

کرامت اک درویش دی

ابراہیم ادہمؒ فرماندے اِکواری میں ڈِٹھا
خلقہ پوش ملنگ اک تائیں جنگل، دے وچ بیٹھا
کھان پین دی چیز میں کوئی اُسدے کول نہ دیکھی
عصا اک جھولی وچ تہر کے بیٹھا اوہ پردیسی
مکو ڈاہڈی تریہہ لگی سی میں کہیا اُس تائیں
حاجت پانی دی لے آئی تُسڑے کول اوہ سائیں
ہس کے کہن لگا اوہ بندہ ناں خدا دا لیواں
دودھ پانی دی نہر لگاواں دہس کیہڑی شے دیواں
سخت تریہہ لگی اوہ بھائی پانی دیویں مکو
مڑی تریہہ بجھاویں دلبر اجر دیسی رب تکو
عصا چا اک پتھر اُتے اُس سُن جاں دبایا
نال فوارے پتھر وچوں پانی باہر آیا

عصا مار ایہہ پتھر وچوں ٹھنڈی نہر لگاوے
میں حیران ہویاں اس گلوں سمجھ نہیں کجھ آوے
مڑ کے کہن لگا اوہ سائیں گل سُنیں اِک مردا
جیہڑا حق دے تابع ہویا رب اُسدے کم کردا
حق دی تابعداری کرکے موسیٰ نبی دکھایا
عصا مار پتھر دے وچوں پانی کڈھ لگایا
نافرماناں تائیں موسیٰؑ پانی کڈھ پلاوے
میں ہاں اُسدی تابع اندر جے اوہ فضل کماوے
نبیؐ اساں دا اُچا سچا واہ محبوب ربانی
اُسدے حکماں اندر اساں نہ کیتی نافرمانی
رب دی تابع داری اندر مخفی ہین سب باتاں
مالک جس تے راضی ہووے اُسکو نت براتاں
گدڑی پوش ملنگے مکو ایہہ گل آکھ سُنائی
دیکھ کرامت اُس ولی دی لوہ مُکو فِر آئی
رج رج کے میں پانی پیتا گئی سڑک اندر دی
اُس کولوں اجازت لے کے کھدی راہ سفر دی
پر اُسدی ایہہ گل ہمیشہ رہی مڑے دل فسردی
جس تے راضی ہووے مالک شان اُسے دلبر دی

★

حضرت خالد بن ولیدؓ دا اِک قصہ

امیر المؤمنین پیارا خلیفہ بن کے آیا
واہ صدیقؓ دے رُتبہ قسمتاں اللہ آپ سُنایا
اُسدے دور خلافت اندر ہویا فضل الٰہی
خالد بن ولیدؓ والی گل دسّاں اک پہائی
خالد بن ولیدؓ اِک تہاڈے طرف کوفے دی آیا
کُوفے ملک ولایت اندر ڈیرا آن لگایا
کرے تبلیغ دین سچے دی راہ دسے گمراہاں
بہتے لوک مومن ہوئے کردے دور گُناہاں
اُندی خدمت اندر آندے تحفے تحائف دوروں
جس تے راضی اللہ ہووے ملے قرب حضوروں
اک دن مجلس اندر بیٹھے شامل لوک ہزاراں
تحفے آن کے حاضر کیتے وِچ شاہی درباراں

اِک شخص نے مجلس اندر اُٹھ کے عرض سُنائی
قاتل زہر ہے اِس ڈبی وچ مڑے ہتھ جو آئی
سخت او کھیری زہر ایہہ حضرت ہتھ جیہڑا بھی لاوے
پہانویں صابن لا لا تھووے اثر اسدا نہ جاوے
مُشک اِسدی اک ماسہ لگے جیکر ہاتھی تائیں
دو جا ساہ مُڑ لین نہ دیندی مارے نال ایدائیں
جے تھرتی تے قطرہ لگے ساڑے نال زمیناں
صدیاں تک نہ سبزہ جمدا اتنا اثر کمینہ
سب زہراں تھیں او کھی حضرت ڈاہڈا اثر دکھاوے
شاہاں دے خزانے اندر ایہہ پھیڑی نہ تھاوے
حضرت ولیدؓ ایہہ گلاں سُن کے اُس ڈبی ہتھ پایا
کھول ڈبی اوہ زہرے والی تلی تے اُلٹایا
پڑھ بسم اللہ پھکی اُنہاں مُنہ دے وچ دے ماری
پانی بابجھ زہر اُس کھادی دیکھے مجلس ساری
حضرت نے مُڑ گلاں لائیاں زہر اثر نہ کیتا
نہ حضرتؓ نے ہتھ مُڑ تھوئے ناہیں پانی پیتا
مجلس والے نال حیرانی دیکھن سب تماشہ
زہر ہضم ایوں کر کیتا چوگ چگے جیوں باشہ

دیکھ کرامت مرد سچے دی لوکاں کو حیرانی
زہر دوا برابر لگی واہ طاقت سبحانی
کافر دیکھ کے مومن ہوئے سبھاں ہدائیت پائی
زہر بچاندے مرد ربانے جیونکر دودھ ملائی
ولی اللہ دے نازاں والے خیر پاندے درگاہوں
مرداں کو رب طاقت بخشے اپنے فضل الٰہوں
ولیاں دے دروازے اُتے درد نہ رہندا کائی
صدق یقین مکمل کر کے اُس دروازے جائی
جے توں منگیں سوئی ملسی ولیاں دے درباروں
کیہڑی شئے جیہڑی نہ ملدی دیکھیں اُس بازاروں

*

دربیان توبہ حضرت ابو علی شقیقؒ

کہندے ہین بلخ دے اندر قحط پیا اک سالے
خلقت اُتے قیامت گزری کردے پھرن سنبھالے
انساناں انساناں تائیں کپ ٹک کے سا کھا دا
اِتنا ظالم قحط کوئی ہویا بلخ اندر سی پیدا
ہر پاسے تہائی لگی چلدا نہ کجھ چارا
ظالم بھکھ ستاندی جدوں روگ ہوندا ہے بھارا
ماواں سُن اُس قحطے اندر کھادا بچیاں تائیں
اِک دوجے دے پچھے لگے کردے کھائیں کھائیں
ہر اک پاسے نفسا نفسی کھولے مُنہ بلائیاں
اِک جوان بزارے اندر نچے وانگ سدائیاں
اس کولوں کسے سُن پچھیا دسیں اوہ مرد دلیرا
نچیں اِس طوفانے دے وچ مطلب کے ہے تیرا

خلقت موت شکنجے پھسی ہر بیہڑے حیرانی
تو بزارے اندر پھنسیں ایسی کے گل آئی
آکھن لگا بخشن والا گل سُن لو اک بھائی
جس مالک دا میں ہاں نوکر اُس کو فکر نہ کائی
اِس گراں دے کولوں زیادہ اُس دے کول زراعتاں
کُھلا رزق کھلاوے مکو کے پچھدے ہو باتاں
مکُو فکر ذرا نہ کوئی رج رج رُٹیاں کھاندا
دیکھ کے خلقت والا حالا دل بخشن تے آندا
جدوں شقیقؒ دے کن تائیں پہنچیا ایہہ آوانہ
گئے فکر اندیشے سارے روح ہویا فر تازہ
کر کے مُنہ اسماناں دے ول چینک مار بُلایا
اس کو نازا اپنے مالک تے مڑیا بار خدایا
اوہ بھی اِک مخلوق ہے تیری دنیا اُس ہتھ آئی
تو مالک رزاق سبھاں دا اِس وچ شک نہ کائی
جس دا مالک تو ہمیشہ اوہ محتاج نہ ہووے
روزی دی کے فکر ہووے اُس، مٹھی نیندر سووے
توبہ مڑی معاف کریں توں مڑیاں بھُل تقصیراں
اِتنے روز لنگھائے اینویں کر کر میں تدبیراں

مالک آپ موجود سرے تے فکر ہووے کس گل دی
تو رزاق تو پالنہارا، لکھت روز ازل دی
صدق نال توبہ اُس کیتی دلوں منوں جانوں
مالک اگے سر جھکایا شان ملی درگاہوں
حضرت شقیقؒ دی توبہ کارن ہویا فضل الٰہی
گیا قحط بلخ دے وچوں مُڑ سہولت آئی
اِک مرد دی توبہ کارن لوکاں سُن سکھ پایا
شاد کیتا دل گیراں تائیں واہ امڑی دیا جایا
کامل مرد خدا دے اگے لاون جدوں پکاراں
اُس چمن خزاں نہ آوے رہون بنت بہاراں
ولیاں دی گل موڑے ناہیں پاک خداوند سائیں
ولی جدوں وسیلہ بن دے بخشے لکھ خطائیں
ولی اللہ تک پہلی پوڑی دل دی صدق صفائی
خالق دے دربار اوہ پہنچے حب جسدے دل آئی

★

قصہ اک درویش خدا مست دا

ذُوالنون مصریؒ فرماندے اِک واری میں تائیں
دریا دے سفر دے اندر کشتی وچ اک جائیں
وچ سارے لوک بیٹھے سن کشتی دے وچ رَل کے
میں وی اک طرف آ بیٹھاں دوروں آیا چل کے
سارے رَل مل بیٹھے دے سن کر کے خوب سمہالا
اِک درویش الگ جے بیٹھا سوہنی صورت والا
اُسدا رنگ جلال مُہنیں۔ تے نوُر دوروں چھلکاوے
اکھیاں مست جیاں مَے پیریاں کیہڑا نظر ملاوے
مست الست بیٹھا مستانہ دنیا تھیں بیگانہ
اللہ جس تے راضی ہووے دِکھے چال زمانہ
میرے دل خواہش ہوئی خدمت اندر جا کے
کراں سلام تعظیم میں اس کو ادب نال سُنا کے

رعب اُسدے تھیں بول نہ سکیاں رہیاں ڈردا چھکدا
دل وچ لکھ ہزار تعظیماں موہنوں بول نہ سکدا
کشتی چلدی دوروچ ہوئی اس دریا دے اندر
ڈوہنگے بہت دلاں دے سمجھو جیونکر کوئی سمندر
اِتنے وچوں اک شخص نے لائی آن تہائی
جواہراتاں دی تھیلی مڑی دہسو کس چھپائی
تہمت لائی درویشے اُتے کردا زور پکاراں
ٹُنڈے جیسے ڈاکو اساں ڈِٹھے کئی ہزاراں
واپس کردے تھیلی مڑی چُپ چپیتا ہو کے
شکل بنا درویشاں والی دیندا ایں توں دھوکھے
میں جواب دِتا اُس تائیں گل سُنیں اک بھائی
کیاں تنگ کریں اس تائیں ایہہ گل جچدی ناہی
میں درویشے کولوں پُچھیا کرکے منت زاری
حضرت شک تُساں تے کردا ہے ایہہ شخص انا ری
سُن کے گل درویشے مڑی اسمان دا ہر ڈِٹھا
موہنوں گل کوئی نہ کیتی نہ کوئی جواب ہی دِتا
فر سمندر دے پانی تے اُس تہاں جمایا
آیا جدوں جلالے اندر صورت رنگ وٹایا
ڈِٹھا اساں سمندر وچوں مچھیاں اُتے آئیاں

موتی لعل مُہنیں پچ پکڑے دلوں آن بدھائیاں
درویشے اک مچھی کولوں موتی حاصل کیتا
اُس شخصے دی جھولی تہریا رہیا چُپ چپیتا
جلدی نال کھلا اُٹھ ہویا تہمت اُس سمبھالی
جُل سمندر اُتے کھلت کر کے چال نرالی
پانی اُتے ٹُردا ٹُردا پہنچیا پار کنارے
دِکھدے دِکھدے خشکی اُتے کیتے جُل اتارے
اوہ پانی دے اُتے ٹُردا ویکھن لوکی سارے
جیاں شیشے اُتے کوئی ٹُردا نال قرار دے
نہ پانی پیراں نال لگدا نہ ہی ڈُبدا پھبدا
پانی ایسا تابع ڈِٹھا کہ پیر ناہیں پچ کھُبدا
سارے دیکھ کرامت اُسدی توبہ توبہ کردے
سب حیران پریشان ہوئے اُچا ساہ نہ بھردے
ساعت پچھے اک ہور شخص سُن جیب اپنے ہتھ پایا
تھیلی کڈھ مالک کو دِتی خود ڈاہڈا گھبرایا
پکڑے پیرتے معافی منگے معاف کرو تقصیراں
تھیلی دِکھ مڑا دل پھلیا چلیاں نہ تدبیراں
مڑی نیت کھوٹی ہوئی میں ہاں چور تُساں ندا

مارو بھیا نویں معاف کردیا میں ملزم کہا ندا
مکو سخت حیرانی ہوئی دِل ڈاہڈا پچھتایا
ہتھوں باز گیا اُڈ مڑے ویلا نہ ہتھ آیا
میں کجھ حاصل کیتا ہووے اُس مستانے کولوں
کدوں اُس مڑے ہتھ لگنا کس اگے گل کھولوں

قصہ حضرت ابو عبداللہ احمد بن یحییٰؒ

حسبوں نصیبوں حضرت عبداللہؒ ہر ہر صفتوں اعلیٰ
کامل مرد ولی خدا دا اوہ محبوب نرالا
جس کو آپے طاقت بخشے آپ خداوند سائیں
دنیا اُتے اُس بندے کو غیر دی حاجت ناہیں
دِتی قوت عبداللہ تائیں دافر بدھ شماراں
اُندے دروازے توں مِلدا کامِل فیض ہزاراں
مرد خدا دا جِتھے بہندا کر کے خوب ٹھکانہ
اُسدے قدماں تے جھکدا ہے ہر ویلے زمانہ
حضرت جُنیدؒ دے ہتھاں تے اُس سن بیعت کیتی
قطباں والا رتبہ پایا نال دِلے دی نیتی
زہد عبادت وِچ عبداللہؒ لاثانی کہلاندا
تقوے نال سخاوت دے وِچ بہتی لذت پاندا

اِک دن جاں عبداللہؒ اگے مجوسی آن کھلویا
حُسن دِکھ مجوسی والا، دِل فِکراں وِچ ہویا
سوہنی صورت نین رسیلے کیسا رنگ جمایا
چن نالوں مُنہ چمکے اُسدا ہر سُو چانن لایا
دِکھ کے رنگ جمال وڈیرا کردا دِل تدبیراں
اِس صورت ہے اگ وِچ سڑنا لکھیاں رب تقدیراں
اِتنی سوہنی صورت ربّا اِک دن دوزخ جاسی
ایہہ اکھیاں ایہہ ہوٹھ ایہہ متھا اگ اِہناں کو کھاسی
حضرت جنیدؒ اس رستے لنگھے پُچھیا کہ اشارہ
جواب دینا عبداللہ مُڑ کے فِکر پیا دل بھارا
اِتنی سوہنی صورت اسدی اوڑک کے اس کھڑنا
اِک دِن اس محبوب شکل نے اگ اندر ہے سڑنا
سُن کے گل تمامی اُسدی حضرتؒ مُڑ کے بولے
مڑی گل اِک سُن نادانا کیاں کھاندیں ہچکولے
جس گلے وِچ تو ڈُب گیا ہیں کھیڈ نفس دا سارا
پڑھ لاحول تے توبہ کر توں پاسیں سخت خسارہ
عبرت دی نگاہ نال دیکھیں رہئیں ہمیشہ ڈردا
اللہ نال دخل کے تُڑا جو چاہوے اوہ کردا

مالک سُن جو پیدا کیتی ہر اک شئے پیاری
اک بھیں اِک چنگیریاں شکلاں ایہہ ہن کم غفاری
قدرت نے ہر ذرّے تائیں بخشی صِفت حضوروں
کِس کو اگ دے اندر ساڑے کِس کو بخشے نوروں
اپنے کم اوہ آپے جانے جیہڑا سب دا سائیں
کیہڑا حُسن دو زخ بچ جلسی ایہہ تیرا کم نائیں
ہر گل دے بچ عبرت کہنا ہوندا کم فقیراں
جے اوہ چاہوے غالب کردا کُتا اُپر شیراں
توبہ کر تو اے نادانا اُس دے کم نیارے
نیکاں کو بھی اگ بچ سٹے آوے جدوں قہارے
بے علماں تے راضی ہو کے دیندا سنگ سہارے
نافرماناں تائیں بخشے سُکھ آرام جے سارے
حضرت جنیدؒ ایہہ گلاں کر کے ہویا اُٹھوں راہی
عبداللہؒ دے دلوں لتھی حفظ کلام الٰہی
حفظ قران کیتا سا اُس نُن ہر ویلے سی پڑھدا
سب کجھ بھل گیا اُس تائیں حرف نہ مُنہ تے چڑھدا
عبداللہؒ سر سجدے رکھ کے رووے کرے پکاراں
ہوئی بھل ماڑے بھیں ربّا بیٹھا کو کاں ماراں

ترن سال اِسی ئِچ گزرے روندا تے کرلاندا
اک لفظ قرانے والا یاد نہ اُس کو آندا
ہو کے عاجز کرے پُکاراں یارب مڑے تائیں
پھُل مڑی دی معافی دیویں اپنا فضل کمائیں
ہوئی پھُل مڑے تھیں مولیٰ تو غفار کہاویں
بخشش کر اپنے درباروں عملاں تے نہ جاویں
میں بدکارا اوگنہارا رو رو عرض سُناواں
تاب نہ رکھاں در تیڑے تے میں آندا شرماواں
ترے سال ہوئے جد پورے مولیٰ فضل کمایا
سارا علم قرانے والا مُڑ اُس دے ہتھ آیا
رو رو رات تیہاڑی منگدا رب کولوں امداداں
توبہ ہوئی قبول فِر اُسدی سُنیاں رب فریاداں
نکی جیئی خطا دے پیروں کتنی سختی چائی
جیہڑے رات تیہاڑی فِردے نافرمان سودائی
نیکی دا کم کردے ناہیں پھُل کے جیہڑے بندے
روز قیامت اللہ اگے اوڑک جاسن ٹنگے
مڑا کے ٹھکانا ہوسی میں بدکار کولا
رات دِنے مثقال برابر نہ کوئی کم سولا

ہر ہر ساہ خطائیاں ہوون سِدھا ساہ نہ آوے
دِل وِچ آس نبیؐ دے در دی جے رب فضل کماوے
ورنہ بدھے ٹُنگے کھلسن مڑے جے مُنہ کالے
جیہڑے رد ہوئے درگاہوں اُنہاں کون سنبھالے
توں ہی اپنا فضل کماویں اے مڑیا رب سائیاں
پاک نبیؐ سرور دے صدقے بخشیں کُل خطائیاں

*

کُلُّ مَنْ عَلَیْھَا فَانْ

لکھیا ظاہر وِچ قرآن
کُل من علیھا فان

جس دن بند ہوسن گیاں اکھیاں — سنگ ٹُرڑے نہ جُلسن سکھیاں
مِٹی ہیٹھ دیاسن ٹُکو — جنہاں نال پریتاں رکھیاں

باغی نہ تو بنیں انسان
کُل من علیھا فان

جیہڑا اِس دنیا تے آیا — جِن ملک اِنساناں جایا
جنڈ بوٹا یا جنگل دریا — بھانویں ہووے رنگ سنوایا

بہار ہووے یا رُت خزان
کُل من علیھا فان

گئے کِدھر دِسن آدمؑ حوّاؑ — نہ رہے اِتھے حضرت موسیٰؑ
یونسؑ، یوسفؑ نہ ایوبؑ — ابراہیمؑ تہ نہ ہی عیسیٰؑ

هودؑ، یعقوبؑ نہ سلیمانؑ

کُل من علیھا فان

نبیؑ پاک عبداللہ دا جایا نبیاں دا سردار کہایا

سچ ہی اُچیاں صفتاں والا جس تن رب دا عرش سجایا

تیڑی قدرت واہ سبحان

کُل من علیھا فان

دنیا وچ کتنے جابر اُٹھے کتنے صالح صابر اُٹھے

نہ اوہ تخت نہ تختاں والے کتنے سامری، آذر اُٹھے

مُڑ نہیہ ملیا پتہ نشان

کُل من علیھا فان

نہ رہے قیصر، کسریٰ باقی نہ اکابر بصرا باقی

نہ رہسی ایہہ رونق میلے نہ کوئی صغریٰ، کبریٰ باقی

رہیا سکندر نہ لقمان

کُل من علیھا فان

نمرود نہ اُسدا دعویٰ رہیا نہ فرعون دا تابع رہیا

نہ شداد، نہ جنت اُسدی قارون کو بنت پچھتاوا رہیا

مٹ گئے سارے شان گمان

کُل من علیھا فان

رُستم کھاڑے پیچ ہنگارے افلاطون جیہے بازی ہارے
اِس کھاڑے وِچ یاری یاری ڈِھیں گئے فن کِتنے ہنجارے
آئے ہسدے گئے حیران
کُل من علیہا فان
کُھاں صبر پیالے پیتے نال تحمل سب کم جیتے
حلیمی دے وچ اللہ راضی کِتنے رہے چُپ چوپیتے
آخر چھوڑنا پیا جہان
کُل من علیہا فان
رات ہمیشہ رہندی ناہیں تیہاڑ اِک جائی بہندی ناہیں
تُہپ چھاں نالوں اے نادانا خوشی، غمی بھی رہندی ناہیں
اگے دا کُجھ کر تیہان
کُل من علیہا فان
کِتنے باغ پُھلاں کو سِکدے کئی تقدیراں ہتھوں لِکھدے
مُل مِٹی دا پینڈا کدھرے کِسی شہر نہ ہیرے بِکدے
غافل کِنیاں ہیں اے نادان
کُل من علیہا فان
نال طوفاناں لڑدے کِتنے اگ وِچ ڈِھٹے سڑدے کِتنے
کِتنے پُٹھی کھل لواندے ڈِھٹے سولی چڑھدے کِتنے

مٹی کھا دے بڑے سلطان

کُل من علیھا فان

لِسا نہ زور آور رہسی | نہ اکبر نہ بابر رہسی
نہ رہسن گے دیہنہ چن تارے | نہ خلیلؑ نہ آذر رہسی

نہ رہسن گے زمین آسمان

کُل من علیھا فان

کِتنے قافلے لنگدے دِٹھے | رنگاں نِکے ہتھ رنگدے ڈِٹھے
تختاں والے وقتاں سرے | در در پھردے منگدے ڈِٹھے

موت سُن کھا دے کیہڑے جوان

کُل من علیھا فان

آئے پیر فقیر ہزاراں | عشق دے ہوئے اسیر ہزاراں
کئی ہسدے خوشیاں اندر | ڈِٹھے میں دِل گیر ہزاراں

کِتنے ماہر تیر کمان

کُل من علیھا فان

کِتنے عالم فاضل آئے | کِتنے اَن پڑھ جاہل آئے
رُوپ سروپ حُسن دے شائق | لکھاں ہو کے گھایل آئے

بڑے عاقل اُچے تیہان

کُل من علیھا فان

آئے لکھاں زور دکھاندے	مظلوماں تے رحم نہ کھاندے
دنیا داری سر تھیں پہاری	سائل دے ہتھ خیر نہ باندے
مغزاں والے کرن تیہان
کُل من علیہا فان

کتنے پنچھی ہوا دے اُڈدے	کتنے کھاڑے دے وچ گڑدے
ڈِٹھے پچ ملاح سیانے	پنج دریاواں کانگاں رُہڑدے
چڑھدے لیندے کئی طوفان
کُل من علیہا فان

صلاح الدینؒ سن زور جے لایا	غازی اپنا ناں تہرایا
ہتھ باہیا جد شاہ زوراں سن	خیبر دا در پٹ گُمایا
دِہس گئے اپنا زور جوان
کُل من علیہا فان

کتنے لسدے موجاں اندر	لکھاں لشکر فوجاں اندر
رات تیہاڑی فِردے کتنے	نویاں نویاں کھوجاں اندر
آخر ویلے سب حیران
کُل من علیہا فان

نہ موسیٰؑ نہ جلوۂ طور	رہیا تبریزؒ نہ شاہ منصورؒ
ماتواں ناواں بچے نجھڑن	تو کس گلوں ہیں مغرور

رہسی ابد خدا دی شان

کُل من علیھا فان

کِتنے وقت گزارن اوکھا — ہر اِک نال کماون تھوکھا
فکر جھوٹھ فریباں دے نال — گزرے نہ اک چھٹ بھی سوکھا

اوڑک دل وچ رہے ارمان

کُل من علیھا فان

لکھاں بن بن عاشق آئے — زُلف سُن کِتنے دِل پھلائے
لکھ ہزار حُسن دے جلوے — اس تھرتی دے وچ سمائے

کُدھر گئے اوہ شاہ زمان

کُل من علیھا فان

نہ یوسفؑ زُلیخا رہسی — سوہنی ہیر نہ لیلیٰ رہسی
بن دی نال بگڑدی رہسی — اُچی شان نہ ادنیٰ رہسی

مٹ گئے آذر دے بُتان

کُل من علیھا فان

رانجھا فِریا کن سلا کے — مجنوں پکڑے جنگل ٹھا کے
عاشق اپنی بازی جِتیا — کربلا وچ سِر کٹا کے

ہنوں ملیا تھل میدان

کُل من علیھا فان

نہ کوئی گورا کالا رہسی نہ کوئی دولت والا رہسی
نہ چنگیاں نہ منداں شکلاں نہ ساقی نہ پیالہ رہسی
نہ ہی رہیا چنگیز خان
کُل من علیہا فان

نہ رہسن ایہہ محل منارے نہ جوبن دے شوخ نظارے
رنگ خوشبو ایہہ رونق میلے مِٹ جاسن گے اوڑک سارے
نہ خوشامد نہ احسان
کل من علیہا فان

صدا نہ رہسن ایہہ بُت خانے ایہہ منارے ایہہ مے خانے
اس بستی کدھ رہنا غافل مِٹ جُلسن ایہہ شوخ یرانے
آخر ہوسن سب ویران
کل من علیہا فان

ایہہ دنیا ہے اوڑک فانی رومی، شامی نہ ایرانی
عربی، عجمی نہ کوئی مصری روسی، چینی نہ جاپانی
سیّد، مغل نہ افغان
کل من علیہا فان

مال خزانے کِس کم آسن یار بیگانے کِس کم آسن
ایہہ دولت ایہہ محل منارے ایہہ یرانے کِس کم آسن

نہ ہوسن یاقوت مرجان

کل من علیہا فان

صدا نہیں تو رسدے رہنا　　انہاں گھراں وچ بسدے رہنا

روز نہ یاراں دی محفل وچ　　کھڑ کھڑ کرکے ہسدے رہنا

کے دہسنی فر چھوٹھی شان

کل من علیہا فان

ہے ساری صفات اُسے دی　　آخر رہسی ذات اُسے دی

اے غافل تو نہ ہو باغی　　پوری ہوسی بات اُسے دی

مجروح جس دا ہے فرمان

کل من علیہا فان

نوٹ :-

تمام معتقد حضرات کو گزارش کیتی جُلدی ہے کہ سرکار حضرت نانگا باجی صاحب رحمۃ اللہ علیہ دی سوانح حیات اُتے مکمل کتاب اردو نثر پچ زیر طبع ہے۔ اِس واسطے جس صاحب کو بھی سرکار دی زندگی دے متعلق کوئی گل، واقعہ یا کرامت یاد ہووے۔ اوہ مندرجہ ذیل پتے اُتے بذریعہ ڈاک رابطہ کر کے مشکور فرماون۔ تاکہ مصنف سرکار دی زندگی دے ہر پہلو تھیں روشناس ہو کے اُندی پاک زندگی کو عوام دے اگے اک نہائت حسین تحفے دے طور کتاب دی صورت پچ پیش کر سکے۔ بات ایمانداری ہور سچائی دی ہے۔ مبالغہ کرنے والا سخت گنہگار ہوسی۔

باقی میں اُنہاں حضراتاں دا نہائت ہی مشکور ہوساں جیہڑے اس کارِ سعید پچ بندۂ ناچیز دا ہتھ بٹاسن۔

پتہ اسطراں ہے :-

(۱) سید مجروح ملنگامی
موضع و ڈاکخانہ ملنگام (سید آباد)
تحصیل بانڈی پورہ ۔ بارہمولہ۔ کشمیر

(۲) سید اقبال ملنگامی
جموں اینڈ کشمیر کلچرل
اکاڈمی، لال منڈی، سرینگر

۱۹۳۵-۲

نوٹ

[illegible]

[illegible] گنہگار بھی۔

[illegible]

[illegible]

(۱) سید محمد [illegible]	(۲) سید اقبال [illegible]
[illegible]	[illegible] کشمیر [illegible]
[illegible]	[illegible] سرینگر
[illegible] کشمیر	

[illegible]

TRIBAL RESEARCH AND CULTURAL FOUNDATION (Regd.)

درگاہ عالیہ دا شمالی منظر